

СТОТЕ
СВЕТСКИ
ВЕЛИКАНИ
ЗА
ИСЛАМОТ

(Куранот, пратеникот Мухамед и муслиманите)



Наслов на оригиналот:
Samir Bikić
100 SVJETSKIH VELIKANA O ISLAMU
(OKuranu, o poslaniku Muhammedu i muslimanima)
El-Kelimeh, Novi Pazar, 2015

Преведе од босански:
д-р Фатмир А. Ковачи

Сите права се резервирани. Оваа книга може да се копира само делумно, за лична и непрофитабилна употреба. Ова се препорачува поради промовирање на книгата, како и за афирмирање на културата на читањето, воопшто.

Не се дозволува умножување, пренесување или копирање во целост, без претходна дозвола од издавачот

СТОТЕ СВЕТСКИ ВЕЛИКАНИ ЗА ИСЛАМОТ
(Куранот, пратеникот Мухамед и муслиманите)

Издавач:

Здружение на граѓани „Давет“

Уредник:

д-р Фатмир А. Ковачи

Подготви:

Самир Бикиќ

Лектор:

проф. д-р Виолета Пирузе

Рецензија:

д-р Талха Куртиши

Коректура:

Малик Малики

м-р Абдурахман Салоски

Техничка обработка:

Јонуз Мифтари

Дизајн:

Аднан Салих

Реч за исламот

Векови наназад, светската историја на бесчестието (синтагма на Борхес) ни докажа дека во времето и во просторот, секогаш по палењето на книгите следува кршењето на човечките коски. Таму некаде, но и толку блиску до нас, „велики мештар свију хуља“ на Крлежа наредил да се запали светата книга, Куранот, а „големиот инквизитор“ на Достоевски и денес води процес и му суди и на самиот Исус. Мачно, тешко и тегобно нè притиска „горчливиот талог“ на Кишовото искуство и гробницата за Борис Давидович, особено кога сме во постојана потрага по духовноста, барајќи ги столбовите на вистинското бивствување. Толстоевштина со длабока, вдахновена, постојана потрага по Бога, по вистината и правдата...

Книгата *Стоте великани за исламот (Куранот, пратеникот Мухамед и муслиманите)* сублимира хронотопски размислувања за една од најголемите религии на светот, за величествените бранувања кои траат повеќе од илјада и четиристотини години. Најмлада, а најпрегнантна последна Божја објава. Ние во исламот, исламот во нас, исламот вон нас – постојано актуелна и вехементна тема на денешниот свет. И токму затоа се дадени овие искажувања на стоте светски колоси на човештвото, меѓу кои и на Пушкин, Гете, Толстој, Наполеон, Ајнштајн, Махатма Ганди...

Вдахновениот курански дискурс, неговата длабинска, чудесна и необична семантика ги привлекува светските умови, кои објективно агонизирале и агонизираат над неговата една и единствена вистина. Како што стои во книгава што е пред нас, Ф. Стајнгас ја објаснува „книжевната превозвишеност“ на Куранот на следниот начин: „Дело, кое дури и кај временски оддалечениот читател повикува на-

пред, со толку силни и навидум неспојливи емоции (...) Таквото дело е навистина прекрасно и навистина предизвикува интерес кај секој внимателен набљудувач на судбината на човештвото“.

Во овој контекст, би можеле да ја спомнеме и Сароини Наиду, која била позната како поетеса и индиска активистка, а која во своето дело „Говори и записи“ истакнува: „Чувството за правда е еден од најубавите идеали на исламот, оти кога го читам Куранот наоѓам динамични, а не мистични начела на животот и практична етика за секојдневниот живот, која е приспособена на целиот свет“.

Мошне е импресивно да се спознаат различните, па дури и опонентните ставови, презентирани во оваа книга. Тие се инспиративни во констатациите, аналитични и прецизни: „Муслиманот кој е погоден од материјалната и од технолошката заостанатост на неговото општество и кој е понижувач од страна на западниот дух на супериорноста, сепак може да почувствува дека апсолутната вистина и мудрост се во исламот, а не на Западот“ (J. J. Сондерс). Во таа насока се и размислувањата на Р. Ландау, кој вели: „Западната цивилизација – од филозофијата и математиката до медицината и земјоделството – толку многу ѝ должи на исламската цивилизација...“

До нас, оваа прекрасна книга е дојдена на македонски јазик, преведена од д-р Фатмир А. Ковачи, ентузијаст, библиофил и искусен преведувач со препознатлив творечки корпус. Природата на преведувачката работа најдобро ја објаснува Р. Ландау, кој напишал дека преведувачот се ангажира во преведувањето (на Куранот, но и пошироко) како поет, но и како научник.

Исламот, како и секое друго религиско убедување, треба чесно и искрено да се живее, да се практикува во неговиот изворен облик, без дополнителни изместувања кои не произлегуваат од источникот. Тоа се надоврзува на што извонредно го напиша С. Наиду за

исламот: „Бев погодена, секој пат одново, од неделивооста на исламското единство кое човекот инстинктивно го прави негов брат. Кога ќе сретнете Египќанец, Индиец или Турчин во Лондон, каква врска има тоа што едниот е од Египет, а другиот од Индија? Тоа беше прекрасно чувство на братство, величествено чувство на човечка правда“.

проф. д-р Виолета Пирузе

Во името на Бога, Милостивиот, Сомилосниот

Благодарноста му припаѓа на Бога, Господарот на сите светови, Кој ја објавил книгата, за да им биде патоказ и водич на луѓето до Судниот ден. Од Бога бараме помош, упатство и опрост, од Него бараме заштита од злото на нашите души и лоши дела. Кого Бог ќе го упати на Вистинскиот пат, за него нема заблуда, а кого Тој праведно во заблуда ќе го остави, нема кој да го упати. Сведочам и тврдам дека нема бог освен Едниот, Единствениот, кој нема придружник, и сведочам и тврдам дека Мухамед е Негов роб и Негов пратеник, кого го пратил како милост за сите светови, а потоа:

Поминаа повеќе од 1400 години од кога во 610. година, во месецот Рамазан, во пештерата Хира, на ридот над Мека почнало објавувањето на последната Божја објава за луѓето – величествениот Куран.¹ Воедно, тој настан го означил и почетокот на спротивставувањето и оспорувањето на она со што дошол последниот Божји пратеник и најдоброто суштеството што некогаш одело на земјата, Мухамед, Божјиот мир над него. И ова е случај без преседан во светската историја, повеќе од четиринаесет векови, со несмален интензитет, да трае борбата и омразата насочени кон сето она што е поврзано со името на еден човек: благородниот Божји роб и пратеник – Мухамед, Божјиот мир над него.

Секое време носело свои истакнати трудбеници, кои се заменуваат еден со друг, а сите се обидуваат едно – со збор или со дело да ја изгаснат светлината на исламот. Така и ова наше време изнедри-

¹ Во преводот на значењето: „**Читај во име на Господарот твој Кој создава, го создава човекот од грутка крв. Читај, зашто Најблагороден е Господарот твој, Кој поучува со перо, Кој го подучува човекот за она што тој не го знае.**“ Тоа биле првите зборови на Објавата, со кои почнало објавувањето на Куранот.

ло плејада на такви луѓе, кои не бираат средства ниту начини да манифестираат различни форми на негативности кон исламот, Куранот, пратеникот Мухамед, како и кон луѓето кои се нарекуваат муслимани. Погласни се и поактуелни од кога било досега, така што медиумите речиси секојдневно ги пренесуваат нивните негативни коментари, навреди и омаловажувања, но и нивните недела како: сквернавење и палење на примероци од последната Божја објава – величествениот Куран, навредување на последниот Божји пратеник и негов миленик – Мухамед, Божјиот мир над него, и најразновидни напади врз муслиманите и нивната вера исламот, а сето тоа под паролата на демократијата и слободата на говорот.² Од слобода на говорот е дојдено до слобода на омразата, така што неодамна спроведеното истражување за говорот на омразата на социјалните мрежи покажало дека омразата кон муслиманите расте со голема брзина, и дека најчесто, покрај зборовите „муслиман“ или „ислам“, се надоврзуваат зборовите „терорист“ или „тероризам“, и на тој начин се создава непријателско опкружување кое неретко се завршува со насилство кон муслиманите. Комесарот за човекови права при Советот на Европа, Нилс Муижниек, говорејќи за проблемите со кои се соочуваат муслиманите, меѓу останатото, вели: „Иако муслиманите во Европа се трудат да станат полноправни членови на европското општество, речиси по правило се среќаваат со различни форми на предрасуди, дискриминација и насилство.“³

Феноменот на исламофобија или страв од исламот добива сè поголеми димензии, што довело до екстремни потези во одредени европски држави кои со донесувањето на дискриминаторски мерки,

² Треба да се истакне дека најразновидните форми на навреди станале еден од симболите на немуслиманските општества. Така неретко гледаме како на пр. христијаните го навредуваат и се исмејуваат и со самиот Исус (Иса, мир над него), благородниот и чесен Божји пратеник, а таквите случаи муслиманите исто така ги осудуваат. Географски, најблизок пример за тоа е „Ексклузивно интервју со Исус“ во продукција на хумористичко-музичката и телевизиска организација “The books of knjige”. Видео: <http://www.youtube.com/watch?v=d1uK40J7GuI>

³ Извор: <http://www.coe.int/en/web/commissioner/-/anti-muslim-prejudice-hindersintegrati-1>

од забраната за носење марама⁴ до забраната за изградба на минариња⁵, со примерот на муслиманите ги погазиле основните човекови права и слободи. Осврнувајќи се на ваквите појави во европските држави, експертот за дискриминација во Амнести Интернешенл, Марко Перолини (Marco Perolini), вели: „На жените кои се муслиманки често им се ускратува работата, а девојките не можат да одат на редовна настава бидејќи носат традиционална облека, како што е марамата која ја покрива главата. Додека мажите можат да се исфрлат поради носењето брада која се поврзува со исламот.“ Потоа наведува: „Во многу европски земји постојат политички мислења дека исламот е во ред, а дека муслиманите се прифатливи само додека не се премногу видливи. Овој став води кон кршење на човековите права.“⁶

Сето гореспоменато ме натера да се запрашам: Што може да направи еден муслимани – поедниец, кое би било чин на негов личен протест против сè поизразената исламофобија, и против говорите и делата на омраза кои се насочени кон исламот и муслиманите? Размислувајќи, одлучив себе и другите да ги запознаам со поинакви луѓе. Одлучив себе и другите да ги запознаам со луѓето кои исто така се немуслиманите, но навистина се светски великани. Тие се истакнати личности, некои од нив се великани на перото и реториката – писатели и поети, потоа предводници на држави – државници, цареви и принцови. Некои се великани и истакнати личности во областа на науката, други, пак, се великани и духовни

⁴ Франција во 2004. година го забранила носењето на хиџабот (марамата) за учениците во училиштата, а во 2012. година забраната за влегување во училиштата е проширена и за мајките на ученичките кои носат хиџаб. Во 2001. година францускиот Сенат го усвоил законот за забрана на носење на бурка на јавни места. Сличен закон е на сила во Белгија и во Холандија, додека во Италија таквиот закон е во процедура откако парламентарниот одбор го одобрил предлог законот.

⁵ Швајцарија во 2009. година ја забранила изградбата на минарињата во земјата.

⁶ <http://www.amnesty.org/en/news/muslims-discriminated-against-demonstrating-their-faith-2012-04-23>

предводници на другите вери, христијанството, јудаизмот, хиндуизмот: папи, патријарси, рабини и индиски гуруа. Потоа, тука се теолозите и ориенталистите, тука се и општествените реформатори, филозофи, мислителите, историчари, војсководители, универзитетски професори, дипломати и политичари, лекари, биолози, географи, археолози, новинари, истражувачи и јавни говорници. А тоа што им е заедничко на сите е дека со перо или со жив збор искажале некои од преубавите признанија за исламот во сите сегменти. Иако нивниот број се мери со стотици, се настојува нивните размислувања да се скријат од јавноста. Нивните книги главно можете да ги најдете во книжарниците, за тоа нема да учите во училиштата, такво нешто нема да прочитате или да видите во медиумите. Накратко, тоа за јавноста е една скриена страна на нивните биографии која не се вклопува со актуелните антиисламски трендови, и како таква, треба да остане скриена и непозната.

Затоа, една од целите на оваа книга е да им се даде простор на оние кои се историски и медиумски дискриминирани само затоа што го бранеле исламот или кажале некои од најубавите признанија на сметка на исламот. Јас истражував и избрав стотина од нив, сите се родени во немуслимански семејства, претежно христијански, тие се немуслимански⁷ кои собрале сила да проговорат искрено и со другите да ги споделат своите размислувања за исламот, а нивните мотиви не можеле да бидат ништо друго освен праведноста, а признанијата кои доаѓаат од праведните неистомисленици имаат посебна тежина бидејќи се непристрасни и објективни.

Имено, пред пар години имав прилика да погледнам видео во кое еден од најпознатите германски филозофи од минатиот век, Карл Џесперс (Karl Jaspers), во 1964. година на радио Бајерн говори

⁷ За неколкумина од нив, како што е случајот со германскиот поет Гете, постојат основани идниции дека нивното истражување на исламот на крајот ги одвело до тоа своите животи да ги завршат како муслимани.

за научните ставови и размислувања на Алберта Ајнштајн (Albert Einstein), а цитирајќи ги неговите мемоари, Џасперс вели:

„Во 1952. година Ајнштајн напишал: „Додека пресметувам и ќе видам толку мал инсект кој слетал на мојот лист хартија, чувствувам нешто како: Бог е Голем, а ние сме сиромашни капки во целата наша научна слава.“⁸

Бев изненаден од сознанието дека А. Ајнштајн, кој инаку бил Евреин, а Евреите за Бог го користат името Елохим, во своите мемоари за бог го употребил името Аллах, а тоа е името на Бог во исламот. Исто така, тоа што Ајнштајн напишал „Аллах е голем“, неодоливо потсетува на она што го кажуваат муслиманите кога велат „Аллаху Екбер“ или преведено: Бог е Најголем. Овој случај го покренал моето интересирање за оваа тема и амбицијата да истражувам што зборувала немуслиманската интелигенција за исламот, а сето тоа резултирало со една ваква книга.

Стотината светски великани кои ги вклучив во книгата ги наредив по абecedен ред. За секого наведов биографија покрај која, доколку била достапна, ја поставив фотографијата на личноста и фотографијата на делото, ако е цитат од одредена книга. Потоа ги наведов цитатите кои внимателно и објективно се преведени од англиски и од руски јазик, а за тоа ревносно се потрудил преведувачот, мојата сопруга. Го молам Бога обилно да ја награди и да ѝ го зголеми упатството.

Во фуснотите е наведена литературата од која се пренесени цитатите со комплетни податоци: име на авторот, наслов на делото, име на издавачката куќа, место и година на издавање, а доколку е цитат од видео снимка, го имам наведено достапниот линк преку кој може да се види наведеното. Исто така, фуснотите, покрај наводите за користените извори, содржат дополнување на главниот текст во форма на одредено појаснување или коментар доколку сум

⁸ Видео: <http://www.youtube.com/watch?v=OKSQ7-ioENE>

сметал дека тоа е потребно. Настојувал да не бидам преопширен, а оној што подетално ќе ги чита наведените дела, ќе согледа дека во нив има повеќе интересни подробности врзани за оваа тема. Затоа на крајот на книгата за сè што е цитирано наведов достапни линкови преку кои оној што ќе сака нешто да провери или додатно да истражи, тоа да може лесно да го стори.

На крајот, сакам да нагласам дека само зборовите на Бог и на неговиот пратеник, Божјиот мир над него, се потполни и не им треба никаква промена, додека зборовите на луѓето се или поблиску до вистината или подалеку од неа. Затоа сите грешки во ова дело се доказ за човековата несовершеност, а исламот е чист од тоа.

Самир Биќиќ

Бело Поле, Црна Гора, 2014. год

1

Ален С. Малер (Allen S. Maller)

Американски реформациски рабин. Во 1967. година станал духовен лидер на Темпле Акиба, заедница на реформациските Евреи. Ален Малер дипломирал на Универзитетот УЦЛА и на еврејскиот Унион Колеџ. Предавал на Грац Колеџот во Филаделфија, Унион Колеџот, Јудаизм Универзитетот и на Универзитетот Лоуола Мару-моунт во Лос Анџелес. Ален Малер е поранешен претседател на Southern California Association на реформациските рабини, а сега е претседател на National Jewish Hospitality Committee. На својата официјална интернет-страница⁹ го претставил текстот: “A reform rabbi learns from prophet Muhammad” (Реформацискиот рабин учи од пратеникот Мухамед), во кој, меѓу другото, напишал:

„Божјиот пратеник е добро познат по неговото чувство за правда каде Евреинот можел да му се пожали за конфликт во кој е нападнат од муслиман.“

Потоа навел:

„Во седмиот век, кога Мухамед го ширел исламот, речиси сите Евреи од Арабија и од Блискиот исток биле отродоксни Евреи. Да биле Евреите од Медина поотворени кон неговите учења, реформата на јуадизмот би започнала пред тринасет века, наместо пред два века. Како рабин реформатор, за првпат се заинтересирав за исламот кога го студирав на Универзитетот во Калифорнија, Лос Анџелес, пред педесет години. Го продолжив своето проучување на исламот и од тогаш, веќе некое време, себеси се сметам за реформациски рабин и за муслиман-Евреин. Јас сум муслиман-Евреин,

⁹ www.rabbimaller.com

верник-Евреин покорен на Божјата волја, бидејќи сум реформаци-ски рабин. Како рабин, верен сум на сојузничството кое Бог го склопил со пратеникот Авраам (Ибрахим, мир над него) првиот муслиман-Евреин, и јас ги прифаќам заповедите кои Бог ги склопил со народот на Израел на Синај. Како реформациски рабин, верувам дека еврејските духовни лидери треба да ја менуваат еврејската традиција како што се менуваат и развиваат општествените и историските околности.“

Потоа продолжил:

„Муслиман е оној кој ѝ се покорува на Божјата волја и верува дека Бог ги испратил Мухамед, Мојсеј, Давид, Исус, и многу други пратеници на многу народи на светот. Како реформациски рабин верувам дека Мухамед бил пратеник испратен на арапскиот народ, и верувам дека Куранот е вистина за муслиманите, како што Тората е вистина за Евреите.“

За Куранот напишал:

„Јас многу го почитувам Куранот како сродна објава, дадена на сроден јазик, на потомците на сроден народ. Силната поддршка која Куранот ѝ ја дава на верската слобода е лекција која им е многу потребна на верските фундаменталисти од сите религии во светот денес. Понатаму, следбениците на сите религии би требале секогаш да го повторуваат ова учење на Божјиот пратеник: „Пратениците се браќа по верата, имаат различни мајки, но нивната вера е една.““

Заклучува велејќи:

„Зборовите, обредите, обичаите и специфичните аспекти на етиката и моралот можат да се разликуваат, но целта на животот во хармонија со Божјата волја останува иста.“¹⁰

¹⁰ Авторски текст: <http://www.rabbimaller.com/judaism-and-islam/what-a-reformrabbi-learns-from-muhammad>

Алфонс де Ламаргин (Alfons de Lamarten, 1790–1869)

Француски писател, поет и политичар. Бил еден од ретките Французи кој својата книжевна дарба ја комбинирал со политиката. Работел за француската дипломатија во Италија од 1825. до 1828. година. Во 1829. година станал член на Француската академија. Бил министер за надворешни работи од дваесет и четврти февруари до единаесетти декември 1848. година. На првите одржани претседателски избори во Франција, на десети декември 1848. година, Ламаргин бил еден од шесте претседателски кандидати. Во своето дело “Histoire de la Turquie” (Историја на Турција, 1854.), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Доколку големината на целта, малоста на средствата и зачудувачките резултати се трите критериуми за човечкиот гениј, кој би можел да се осмели да спореди било кој голем човек во историјата со Мухамед? Знаменитите луѓе изработувале оружје, воспоставувале закони и основале царства, а ги собирале само материјалните, минливи моќи, кои често се распаѓале пред нивни очи. Овој човек (Мухамед, мир над него) не водел само војски, закони, царства, народи и династии, туку предводел милиони луѓе, што во тоа време сочинувало третина од светот. Покрај сето тоа, тој им пресудил на киповите и на празноверието, погрешните верувања, мисли и уверувања. Тој сè базирал на книгата, од која секоја буква станала закон, духовна националност која ги опфаќа народите и расите на секој јазик а тој (Мухамед) е втиснат како неизбришлив пример на оваа муслиманска националност, омразата кон лажните богови и љубовта кон Единствениот, вистински Бог.“¹¹

¹¹ A. De Lamartine, History of Turkey, Tom I, New York : D. Appleton & Company, 1855. стр. 154.

Потоа наведува:

„Неговата трпеливост во победата, неговата амбиција која во целост е посветена на една идеја, неговите бескрајни молитви, неговите мистични објави кои ги добивал од Бог, неговата смрт и триумфот по смртта – сето тоа потврдува дека тој не бил измамник, а ниту на било кој начин не се стремел кон царството, туку сè јасно укажува дека му е дадена моќ да ја воспостави верата. А оваа вера има два принципа: единственоста на Бог и Божјите својства; првиот принцип говори што е Бог, а вториот што не е Бог. Првиот им пресудил на лажните богови со меч, а вториот принцип бара зацврстување на уверувањето со зброви.

Филозоф, говорник, пратеник, законодавец, воин, освојувач со идеи, обновител на рационалните верувања, без култ на слики, основач на дваесет земски и едно духовно царство, тоа е Мухамед. Со оглед на сите стандарди по кои може да се мери човечката големина, сакаме да прашаеме: „Дали постои било кој човек поголем од него?“¹²

3

Алфред Гулам

(Alfred Guillaume, 1888–1966)

Британски ориенталист, арабист и теолог. Студирал теологија и ориентални јазици на Оксфорд Универзитетот. Бил професор по арапски јазик и шеф на Отсекот за Блиски и Среден исток во училиштето за ориентални и африкански студии на Универзитетот во Лондон. Бил гостински професор по арапски јазик на Универзитетот Принстон во Њу Џерси. Во текот на Втората светска војна, на покана на британскиот Совет станува гостински професор на

¹² Исто, стр. 155.

Американскиот Универзитет во Бејрут. Универзитетот на Истанбул го избрал како свој прв странски предавач на христијанска и исламска теологија. Напишал повеќе книги со исламска тематика, ја превел сирата (биографијата) на пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, од Ибн Исхак на англиски јазик. Во својата книга „Исламот“, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„На самиот почеток треба да се истакне дека Мухамед бил една од најголемите личности во историјата, чие надмоќно убедување било дека постои само еден Бог и дека треба да постои една заедница на верници. Неговата способност како државник соочен со вонредно сложени проблеми е навистина неверојатна. Покрај сета војска, полиција и државни служби, ниеден Арап никогаш не успеал да го обедини својот народ како што тоа го направил тој.“¹³

За Куранот напишал:

„Куранот е едно од светските дела кое не може да се преведе без сериозни губитоци. Тој има ритам со необична убавина и ритам што го маѓепсува увото. Многу арапски христијани зборуваат за неговиот стил со големо восхитување, а мнозинството арабисти ја признаваат неговата исклучителност. Тој поседува квалитет со кој ги замолчува критиките, со своите слатки и неповторливи тонови. Навистина, може да се утврди дека во големата книжевност на Арапите, во нивната поезија и проза, не постои ништо што би можело да се спореди со него.“¹⁴

¹³ Alfred Guillaume, Islam, Penguin Books, R and R. Clark Ltd, Edinburgh, стр 23.

¹⁴ Исто, стр. 73–74.

Алфред В. Мартин (Alfred Wilhelm Martin, 1862–1933)

Англиски писател, автор на многу книги за компаративна религија. Во својата книга “Great religious teachers of the East” (Големите верски учители од Истокот), за исламот напишал:

„Оваа религија е основана без преседан во краток рок од дваесет години, и за разлика од многу други религии, без поддршка и покровителство на било кој крал.“¹⁵

Вршејќи компарација помеѓи христијанската и исламската цивилизација, напишал:

„Во текот на тие векови на црковен деспотизам, кога христијанската црква ги потиснала сите интелектуални активности, освен тие што се теолошки, предизвикувајќи тие што репродуцираат да ги заменат гениите кои пронајдуваат, муслиманите направиле сè што е во нивна моќ да поттикнат и стимулираат истражувања во секоја област на човечкото трагање. Ниеден средновековен папа или бискуп никогаш не му испратил благодарница на мислителот за научното откритие, но исламскиот верски научник му испратил честитки со желби за благослов од Бог на Ал-Хасан, за неговото откритие на фундаменталниот закон во оптиката. Кога Лондон бил град на јазбини и смрдеа, така што никој не можел да го дише неговиот загаден воздух без последици, Кордоба била прочуена по својата чистота и убавина на нејзините улици и пазари. Ние денес ги украсуваме нашите сидови и подови со ткаенини кои муслиманите нè научиле да ги ткаеме. Ние ги задоволуваме нашите сетила со мирисите кои тие нè научиле да ги правиме, им ја пренесуваме на децата алгебрата и вишата математика кои тие ја подучувале.

¹⁵ Alfred W. Martin, Great religious teachers of the East, The Macmillan Company, New York 1911. стр. 226.

Ми се чинеше суштински важно формирањето на праведно и правилно разбирање на Мухамед и неговото дело, да се направат овие прелиминарни наводи, најмногу поради тоа што сè уште е распространето мислењето дека долгот е на страната на муслиманите, то ест, дека тие му должат на цивилизациското делување на христијанството за нивното постепено излегување од полуварваризмот! А може ли да си дозволиме да заборавиме колку ќе беше поинаква христијанската цивилизација да не постоеше добротворната посветеност на културата на средновековните муслимани?¹⁶

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Многупати Мухамед бил обвинуван дека ги заговарал полигамијата и ропството. Но, дали неговите критичари запреле да размисливаат дека тие појави постоеле векови пред него и дека тој сторил сè што можел за да ја подобри состојбата на робовите и положбата на жената. Од неколку курански сури (поглавја) дознаваме дека се наредува љубезно постапување со робовите, а чинот на нивно ослободување се наведува како дело за кое сопственикот на робот ќе биде обилно награден во Рајот.“¹⁷

Потоа додава:

„Не постои ништо во историјата на религиите што е позначајно од начинот на кој Мухамед ги вградил своите трансформирачки идеи во постоечкиот општествен систем на Арабија. Мора да се каже дека е негова заслугата за подигнување на повисок степен на животот на заедницата во неговото време и место; го постигнал она што јудаизмот и христијанството не можеле да го постигнат во средновековна Арабија. Дури и повеќе, во исполнувањето на таа цивилизациска работа Мухамед ѝ пружил непроценлива услуга не само на Арабија, туку и на целиот свет.“¹⁸

¹⁶ Исто, стр. 230–231.

¹⁷ Исто, стр. 263.

¹⁸ Исто, стр. 264.

А. Ј. Тојнби

(Arnold Joseph Tounbee, 1889–1975)

Британски историчар, филозоф на историјата и социолог. Професор по Меѓународна историја. Бил поборник на теоријата за општествените циклуси и автор е на монументалното дело “A Study of History” (Истражување на историјата). Арнолд Џозеф Тојнби студирал историја во Винчестер и во Хајделберг, како и на Оксфорд, а потоа работел за Министерството за надворешни работи како стручен советник, особено за време на двете светски војни. Во периодот од 1918. до 1950. година бил водечки британски консултант на владата за меѓународни односи, посебно во врска со Блискиот исток. Во 1919. година бил делегат на Париската мировна конференција, а потоа бил професор на Универзитетот во Лондон. Од 1924. година бил професор по Меѓународна историја на Лондонското училиште за економија (London School of Economics), а освен тоа, во периодот од 1925. до 1956. година, ја вршел функцијата на директор на Кралскиот институт за меѓународни работи. Во своето дело “A Study of History” (Истражување на историјата) за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Значи, Мухамедовата политичка активност се истакнува како фактор од првокласно историско значење во историјата на цивилизациите; и таа исто така е значајна како феномен на Мухамедовата лична кариера, затоа што ја прави оваа кариера исклучок од правилото...”¹⁹

Потоа наведува:

¹⁹ Arnold J. Tounbee, A study of history, Volume III, London, Oxford University Press, 1956. стр. 466.

„Дали е Мухамед вулгарен измамник кој се претставувал како пратеник а од самиот почеток имал амбиција за трон? Оваа клевета е дефинитивно побиена со податоците од Мухамедовиот живот во текот на тринаесет години, помеѓу неговото прво објавување на својата пратеничка мисија во Мека околу 609. година, и неговата преселба од Мека во Медина во 622. година.“²⁰

Во своето дело “Civilization on Trial” (Цивилизацијата на суд), за исламот напишал:

„Можеме, впрочем, да уочиме одредени принципи на исламот кои, доколку се применат во општествениот живот на новите светски маси, во поблиска иднина можат да имаат битни спасоносни ефекти на големите општества. Двата забележителни извора на опасност – едниот психолошки и другиот материјален – и двата присутни кај сегашните светски маси, со доминантна основа во нашето модерно западно општество, а тоа се расната подвоеност и алкохолот; и во борбата со секое од тие зла исламскиот дух има решение кое би можело да даде резултати, доколку би било прифатено, со високи морални и општествени вредности.

Престанокот на расната подвоеност, како што е тоа меѓу муслиманите, е еден од исклучителните успеси на исламот, а во современиот свет постои огромна потреба од ширењето на оваа исламска доблест.“²¹

²⁰ Исто, стр. 468.

²¹ Arnold J. Tounbee, Civilization on Trial, London, Oxford University Press, 1957. стр. 205.

6

Ана Бизант

(Annie Besant, 1847–1933)

Истакнат британски социјалист, теозоф, активист за женски права, писател и говорник. Била поддржувач на Ирската и Индиската самоуправа. Во 1898. година Ана Бизант помогнала да се воспостави Central Hindu College. Во 1907. година станала претседател на Теозофското здружение, чие меѓународно седиште било Адаур, Мадрас (денес Chennai) во Индија. Таа исто така била политички активна во Индија, придружувајќи му се на Индискиот Национален Конгрес,²² а во 1917. година избрана е за претседателка на спомнатиот Конгрес. Училиштето Besant Hill во Ојаи, Калифорнија, го добило името во чест на Ана Бизант. Во своето дело “The Life and Teaching of Muhammad” (Животот и учењето на Мухамед), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишала:

„Невозможно е било кој, што го проучува животот и ликот на големиот Пратеник на Арабија, што знае како подучувал и како живеел, да почувствува ништо освен почит кон моќниот Пратеник, едниот од големите гласници на Возвишениот. Иако во склоп на она што сакам да го истакнам можеби ќе кажам и нешто што на многумина им е познато, секојпат кога читам нешто во врска со тоа, повторно чувствувам ново восхитување и почит кон тој моќен арапски учител.“²³

Потоа додава:

²² Индискиот Национален Конгрес е една од двете главни современи политички партии во Индија.

²³ Annie Besant, The Life and Teachings of Muhammad, Theosophical Publishing House, Adyar, Chennai [Madras] India, 1932. стр. 3.

Човекот што можел да изгради толку интензивна побожност, човек кој е следен со толку голема љубов, кој бил во такво опкружување како што опишав, мора да бил инспириран од страна на Бог, вистински Пратеник кој им е испратен на луѓето. И ќе најдете дека живеел онака како учел, ќе најдете дека тој никогаш не му се осветувал на непријателот. Во деновите на војување наместо убивање на воените затвореници, кое било брутална пракса во тоа време, тој не само што им го подарувал животот, туку неговите следбеници им го давале сиот леб што го имале, а за себе оставале само урми. Биле толку инспирирани од учењето на Пратеникот бидејќи сфатиле дека биле лице в лице со еден од најголемите луѓе во историјата, кого сите луѓе би требало да го почитуваат, без оглед дали се или не се негови следбеници.²⁴

Уште вели:

„Постои една приказна која сакам да ја споделим со вас, бидејќи тоа покажува дека господинот Мухамед имал смисла за хумор. Еден ден спие под палмата, и кога ненадејно се разбудил, го видел непријателот како стои пред него со исукан меч. Тогаш човекот (непријателот) го прашал:

- „Кој е сега тука да те спаси?“
- „Бог ќе ме спаси“, одговорил Мухамед.

Тогаш на непријателот му испаднал мечот, Мухамед го земал и го прашал:

- „Кој е сега тука да те спаси?“
- „Никој“, одговорил непријателот.

Тогаш Пратеникот му го предал мечот на непријателот и рекол:

- „Тогаш научи од мене да бидеш милостив.“

²⁴ Исто, стр. 4

Значи, гледаме дека бил бестрашен во секој миг, бидејќи знаел дека никогаш не бил сам.²⁵

За исламот напишала:

„Можеби ни една вера не е повеќе погрешно разбрана од оние кои не ја следат, како што е исламот. Во Европа, на пример, наоѓаме длабоко вкоренети предрасуди кон исламот кои се базираат врз непознавањето на она што не им се допаѓа. Така што должност на следбениците на исламот е кај цивилизираниот свет да го распространат знаењето за тоа што значи исламот, да ги прошират неговиот дух и порака. Тие би требале да го шират знаењето за учењето на големиот Пратеник и не би требале да допуштат незнаењето да ги стеснува границите на неговото учење. Исламот е погрешно разбран поради незнаењето.“²⁶

За положбата на жената во исламот напишала:

„Често мислам за тоа дека жената во исламот е послободна отколку во христијанството. Жената е повеќе заштитена во исламот отколку во верата која ја проповеда моногамијата.²⁷ Во Куранот правата на жените се поправедни и полиберални. Дури во последните дваесет години христијанска Англија ѝ го признала на жената правото на имот, додека исламот отсекогаш ѝ го давал ова право. Куранот вели: „Бидете љубезни кон вашите жени, а доколку постои расправија, барајте помирување пред разводот.“⁴ Периодот од разводот намерно се продолжува така што страните можат да дојдат до подобро разбирање во тој интервал. Законот на муслиманите во својот однос кон жените е модел за европското право.“²⁸

²⁵ Исто, стр. 6,7.

²⁶ Исто, стр. 11.

²⁷ Според свештеникот Еуген Хилман, „Никаде во Новиот завет не постои експлицитна наредба дека бракот треба да биде моногамен, ниту постои некоја експлицитна наредба која го забранува многуженството.“ Додека во Стариот завет наоѓаме дека Авраам, Јаков, Давид, Соломон и други се женеле со повеќе жени.

²⁸ Исто, стр. 13.

Анцелика Нојвирт (Angelika Neywirth, родена е во 1943. год.)

Германски научник и универзитетски професор, шеф на катедрата за Арапски студии на берлинскиот Freie Универзитет. Од 1977. до 1983. година работела како гостински професор на Универзитетот на Јордан во Аман. Од 1994. до 1999. година била директор на Германскиот ориентален институт во Бејрут и Истанбул. Член е на националната академија за науките на Леополдин. Во 2011. година е назначена за почесен странски член на Американската академија на науките и уметностите. Добитник е на бројни научни награди и признанија, а во 2013. година ја добила наградата *Сигмунд Фројд* за научна проза, за своите истражувања на Куранот. Во интервјуто за германското списание „МИГАЗИН“, за својата книга “*Der Koran als Text der Spätantike. Ein europäischer Zugang*” (Куранот како текст на доцната антика. Европски пристап), за исламот, меѓу другото, изјавила:

„Тврдењето дека на исламот му недостасува просветителство е застарена фраза. Гордоста со просветителството, иако таквата гордост донекаде изумрела – и понатаму ги наведува луѓето да веруваат дека западната култура е далеку пред исламот.“

Потоа изјавила:

„Долго време исламската култура на знаењето била далеку супериорна од онаа на западот или надвор од исламскиот свет, воопшто. Тоа не било само резултат на фактот дека исламската култура била понапредна во медиумски поглед.

На пример, хартијата се произведувала во исламскиот свет уште во далечниот осми век. Ова, пак, овозможило ширење на огромно количество на текстови, што дефинитивно не било случај на запа-

дат во тоа време. Без сомнение, арапските текстови биле над сто пати повеќе во циркулација во текот на тоа време отколку што тоа било случај на западот. Сè до петнаесеттиот век, луѓето на западот се потpirале на пергаментот кој бил многу скап и до кој тешко се доаѓало.“

За Куранот изјавила:

„Овде посебно Куранот направил револуционерен исчекор напред: тој, пред Бога, на исто ниво ги става жената како и мажот. Тоа е навистина единствено за тој период. И двата пола еднакво ќе се третираат на Последниот суд. Тоа денес може да изгледа неважно, но не. Во тоа време еднаквоста помеѓу мажот и жената била потполно незамислива. Дури постоеле и расправи дали жената воопшто имала душа.²⁹ Жените се сметале за мошне небитни и нивниот правен статус во многу предисламски општества бил исклучително неповолен. Куранот исто така ги става жените во ранг со мажите во важните световни работи: добиле права, па дури и правото на наследство. Со други зборови, жените не се правно небитни.“

За Куранот уште изјавила:

„Она што Куранот го прави единствен е неговата комплексност, повеќеслојност и фактот дека говори на различни нивоа. На едната страна е, секако, неговата огромна естетска привлечност. Меѓутоа, тој исто така е мошне атрактивен и во реторичка смисла или во смисла на неговата моќ на убедување. И доколку би постоела можност во една кратка статија од весник да сумираме некои кратки информации за Куранот, ефектот не би бил ист. Тоа е навистина магија преку говорот. Самиот говор Куранот го пофалил како дар кој човештвото го добил од Бог. Секако, тоа е во врска со знаењето. Говорот е средство за постигнување на знаењето. Тоа на крајот е и

²⁹ Стивен Розен, во својата книга „Храна за духот“ на 48 стр. фуснота бр. 10. наведува дека Црковниот синод во Макон во 585. година бил воглавно свикан за да се одлучи дали жените имаат душа или не!

причината зошто никој не би смеел да си допушти, згора на сè друго, да ја обвини исламската култура дека зазира од знаењето. Целиот Куран во суштина го пофалува знаењето, знаење кое е изразено со зборови. Куранот морал да донесе нешто ново; впрочем, тој дошол во светот толку стотини години по последното и претходното свето писмо – околу петсто години по Новиот Завет. Новиот Завет се фокусира на други работи, токму како и Тората, Стариот Завет, со други зборови еврејската Библија. Сосредоточеноста на знаењето е несомнено нешто ново, нешто што порано не постоело. Ова е поврзано со неговото настанување на крајот на античкиот период, во време кога луѓето едноставно биле подготвени да му дадат приоритет на знаењето. Дури и повеќе, уште една новост е тоа што универзалноста на пораката, порака која сега им е испратена на сите луѓе, игра главна улога во Куранот.³⁰

8

Артур Глун Ленард (Arthur Glun Leonard, 1856–1909)

Ирски етнограф, историчар и писател. Во своето дело “Islam, Her Moral and Spiritual Values” (Исламот, неговите морални и духовни вредности), за Куранот напишал:

„Ако книгата се оценува по резултатите на дејството што го имала на сето она најдлабоко и најдобро во човековата природа, тогаш Куранот мора задолжително да заземе високо место како едно од најголемите светски дела.“³¹

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

³⁰ Angelika Neywirth, МиГАЗИН, Interview von: Anna Alvi & Alia Hübsch, 21. Ноември 2013.

³¹ Major Arthur Glyn Leonard, Islam, Her Moral and Spiritual Values, London, Lucas and Co, 1909. стр. 105 – 106.

„Ако некогаш човекот на Земјата го спознал Бог, ако некогаш човекот го посветил својот живот на служењето на Бога со добри и големи мотиви, сигурно дека тој човек е Пратеникот од Арабија. Дека во целина и во вистинска смисла зборот бил разумен, најдобро се гледа по резултатот кој го постигнува неговото дело.“³²

Потоа напишал:

„Мухамед не е обичен духовник и не е временски скитник, туку е една суштинска искрена и сериозна душа за сите години и епохи. Не само голем човек, туку еден од најголемите и најверните луѓе кое човештвото некогаш ги имало. Голем, не само како Пратеник, туку и како патриот и државник: духовен градител кој изградил голема нација, големо царство, дури и повеќе од тоа – изградил голема вера. Бил верен на себе, на својот народ, а пред сè на својот Бог. Конечно, почитувајќи ги просторните ограничувања, настојував, колку е во моја моќ, да проникнам до сржта на сето добро и големо во бесмртната работа на овој предводник на луѓето кој бил толку добар и толку голем во секоја смисла.“³³

Потоа наведува:

„Гледајќи го него и неговата работа од секој аспект, Мухамед не бил само херојски пратеник. Тој бил многу повеќе. Крал и водач на народот. Нивен владетел и судија.“³⁴

Заклучува велејќи:

„Мухамед бил гениј, духот кој им го вдахнал на Арапите преку душата на исламот, ги возвишил. Тоа ги подигнало од летаргијата и ниското ниво на племенска стагнација до препознатливото единство и царство. Причините за тоа ги наоѓаме во возвишеноста на Мухамедовото проповедање. Едноставноста, умереноста и чистотата кои ги всадил во верноста на своите следбеници влијаеле на

³² Исто, стр. 18–19.

³³ Исто, стр. 21–22.

³⁴ Исто, стр. 108–109.

нивните морални и интелектуални вредности како магнетизам на вистинска инспирација.³⁵

9

Артур Ј. Арбери (Arthur John Arberru, 1905–1969)

Угледен британски ориенталист и професор по арапски и персиски јазик. Предавал арапски јазик на Кембриџ Универзитетот. Едно време работел како раководител на катедрата на Каиро Универзитетот во Египет. Во 1955. година го превел Куранот на англиски јазик, а во предговорот на својот превод за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Сепак, Мухамедовата кариера е прекрасен пример за моќта и животот кои се наоѓаат во него, кој поседува силна вера во Бог и во невидливиот свет. Со благороден и искрен карактер, тој секогаш ќе биде сметан за еден од оние кои имале влијание на верата, моралот, но и на целиот земски живот на своите блиски, што ниеден вистински голем човек не го сторил или не се обидел да го стори, и како еден од оние чии напори да ја пропагираат големата вистина ќе успеат.“³⁶

За Куранот напишал:

„Книгата која овде е преведена, преведена е речиси буквално, и вложен е многу напор да се избере соодветниот јазик. Но, резултат не е Чесниот Куран, таа неповторлива симфонија, чии сами звуци го тераат човекот на плач и одушевување. Ова е само обид да се претстави значењето на Куранот и на англиски јазик да се пренесе

³⁵ Исто, стр. 122–123.

³⁶ Arthur J. Arberru, *The Quran interpreted*, preface, London, 1964. стр. 7.

нешто од неговиот шарм. Тоа никогаш нема да го заземе местото на Куранот на арапски, ниту има намера да се направи тоа.³⁷

Потоа напишал:

„Накратко, реториката и ритамот на Куранот на арапски јазик се толку карактеристични, толку моќни, толку многу емотивни, што било која верзија (на преводот) е бледа копија на болскавиот сјај на оригиналот. Никогаш не било повистинито – traduttore traditore (преведувач предавник) отколку во случајот на преведувањето на Куранот. Мој главен мотив поради кој ја понудив оваа нова верзија на преводот на Книгата, која многупати е преведувана, е тоа што во претходните преводи постоеја сериозни, а сепак неуспешни обиди да се имитираат оние реторички и ритмички стилови кои се слава и возвишеност на Куранот.“³⁸

10

Сер Артур Н. Воластон

(Sir Arthur Naulor Wollaston, 1842–1922)

Англичанец, бил Витез Заповедник на Редот на Индиското Царство. Кога имал шеснаесет години бил испратен во Индија, каде ја поминал својата кариера. Бил секретар на Индискиот Архив. Бил голем авторитет на индискиот и персискиот јазик. Во 1882. година го напишал Англиско-персискиот речник. Во својата книга “The Sword of Islam” (Мечот на исламот), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Помеѓу Црвеното море и Персискиот залив лежи триаголен простор, сушен и речиси без вода, освен кога повремено ќе се поја-

³⁷ Исто, стр. 11.

³⁸ Исто, стр. 13–14.

ват поплави кои даваат свежина и прават шармантни оази во пустината. Дивата, пуста, суморна и монотона песочна регија на Арабија дарувала и неколку карактеристики достоини за внимание; сепак оваа земја, непривлечна по својата природа, толку неинтересна по своите карактеристики, одиграла мошне битна улога во светската историја, и поради тоа може да добие висока почест и одлика како место на раѓање на Пратеникот на исламот – генијот кој може да биде пресуден за идните генерации со оглед на неговата мисија која имала многу посилено влијание на судбината на човештвото од било кој друг избран Адамов син кој ги оставил своите траги на песокот на времето.³⁹

За обредите на аџилакот и за молитвите на муслиманите напишал:

„Кога навистина ќе видиме, како во обредите на аџилакот, дека поради совеста, влијателните и моќните го напуштаат сиот луксуз на животот за да минат низ тешкотиите, проблемите и опасностите на патувањето во светите арапски градови, зар тоа не е впечатливо сведоштво на моќта на учењето на Куранот која влече напред низ целата должина и ширина на населениот дел од светот!? Тоа е верачии доктрини ги следат милиони и милиони луѓе. Зар не би требала таквата искреност, ревност и мораме да кажеме, таквата побожност да ја засрами од срце слабата побожност на христијаните? (...) Зар молитвата на секој следбеник во џамијата во Мека, кога моли за помош и бара да се спречи лугината на Создателот во кого аџијата поверувал, не изгледа како да одекнува на небескиот свод давајќи му понуда на рамнодушниот и безволен христијански народ да го следат примерот на залагање какво дава муслиманското обожување? Можеме ли ние, еден и сите, да ја наведнеме главата во понизна покорност, како гласот на совеста да ни ги кажува зборовите на нежна опомена: „Оди и стори го истото“?!“⁴⁰

³⁹ Arthur N. Wollaston, C.I.E., The Sword Of Islam, John Murray, London 1905. стр. 1.

⁴⁰ Исто, стр. 505–506.

11

А.С. Пушкин

(Александар Сергејевич Пушкин, 1799–1837)

Руски писател. Многумина го сметаат за најдобар руски поет и татко на модерната руска книжевност. Исто така, се смета за основоположник на современиот литературен руски јазик. Неговиот прадедо по мајка бил Африканец, Ибрахим Петровиќ Ханибал, кој станал питомец на Петар I, а потоа воен инженер и генерал. „Делата на Пушкин придонесле во значителното зголемување на интересот за Куранот во најширокиот круг на руските читатели.“⁴¹ Пушкин ја напишал песната „Пророк“ (Пратеник), инспирирана од пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, а во 1824. година ја напишал песната „Подражаниј Корану“, (Претставување на Куранот), во која напишал:

„Тогаш земи храброст, и презри ја измамата
Радосно прати ги патиштата на праведноста
Сакај ги сирачињата и мојот Куран
Созданијата плачат треперејќи.“⁴²

потоа напишал:

„Молете му се на Творецот, Тој е моќен
Тој владее со ветерот во топлиот ден
На небото облаци испраќа;
На почвата ѝ дава шумска сенка.
Тој е миленикот, тој е Мухамед,
Го отворил блескавиот Куран
Да се свртиме и ние кон светлото
И нека падне маглата од очите.“⁴³

⁴¹ http://ru.wikipedia.org/wiki/Perevodы_Korana_na_russkij_jazyk

⁴² А. С. Пушкин, „Подражания Корану“, дел од првата строфа, печатено во колекцијата во 1826. год.

⁴³ Исто, дел од петтата строфа.

Р. Босворт Смит

(Reginald Bosworth Smith, 1839-1908)

Англиски писател, професор на Оксфорд Универзитетот. Бил член на бискупскиот Синод на Салисбури, и член на Црковниот совет во Вестминстер. Во 1874. година. одржал четири предавања во Лондонскиот Ројал Институт за пратеникот Мухамед и исламот, на кои вешто ги бранел карактерот и учењето на пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, со што предизвикал бројни контроверзии. Во своето дело “Mohammad and Mohammadanism” (Мухамед и Мухамеданство), за појавата на исламот го напишал следново:

„Многубоштвото исчезнува речиси моментално, врачањето со своите придружни зла стивнало. Жртвувањето на луѓето станува минато. Најмногу се ценети општите морални вредности, староседелците за првпат почнале да носат уредна облека. Нечистотијата е заменета со чистотија, гостољубивоста станува верска должност, пијанството, наместо правило, станува релативно редок исклучок.“⁴⁴

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Бил и цезар и папа во едно; но бил папа без папините претензии и цезар без легиите, без постојана армија, без телохранители, без палата, без фиксни приходи. Ако некогаш било кој човек имал право да каже дека владеел со божественото право, тогаш тоа е Мухамед, бидејќи ја имал сега моќ без нејзино обезбедување со инструментите на поддршка.“⁴⁵

За Куранот напишал:

⁴⁴ Rev. Bosworth Smith, Mohammad and Mohammadanism, Smith, Elder & Co., London, 1874. стр. 35–36.

⁴⁵ Исто, стр. 235.

„По судбината апсолутно единствен во историјата, Мухамед има три заслуги: основач на една нација, една империја и една вера. Самиот неписмен, бил одвај во можност да чита и да пишува, а сепак ја пренел книгата која воедно е поема, код на закони, книга на заеднички молитви и Библија, и почитувана е до денес од една шестина од целото човештво како чудо на чистотата на стилот, мудроста и вистината. Тоа било едно чудо, тврдел Мухамед, го нарекувал негово трајно чудо, и тоа навистина е чудо.“⁴⁶

Заклучува и наведува:

„Меѓутоа, гледајќи на околностите од тоа време, на неограничената почит на неговите следбеници и споредувајќи го со црковните оци или со средовековните светци, по мое мислење, најчудната работа во врска со Мухамед е дека тој никогаш не тврдел дека има моќ да прави чуда. Што и да рекол дека може да направи, неговите ученици веднаш би виделе дека тоа и го прави. Тие не можеле да му помогнат со припишување на чудесни дела кои никогаш не ги направи и за кои тој секогаш негирал дека може да ги направи. Каков уште крунски доказ е потребен за неговата искреност?! Мухамед до крајот на својот живот за себе ја тврдел само титулата со која и почнал, за која најголемите филозофи и најверните христијани, се осмелувам да верувам, еден ден ќе се согласат дека му припаѓа – дека е Пратеник, вистински Божји пратеник.“⁴⁷

⁴⁶ Исто, стр. 237.

⁴⁷ Исто, стр. 237–238.

Германски ориенталист, политичар и универзитетски професор. Во 1910. година го основал “Der Islam”, списание за историјата и културата на Блискиот Исток и бил негов прв уредник. Бил пруски министер за културата во 1921. и од 1925. до 1930. година. Се смета за главен реформатор на Универзитетот на тогашната Веимар република. Во своето дело “Christianity and Islam” (Христијанството и исламот), за исламот и муслиманите напишал:

„Крстоносните војни, турските војни и големата експанзија на Европа го прошириле јазот помеѓу христијанството и исламот. И додека Истокот постепено паѓал под црковно влијание, јазот станувал подлабок. Теоријата дека муслиманите се освојувачи и дека нивните наследници се инспирирани од фанатичната омраза кон христијанството е фикција која ја измислиле христијаните.“⁴⁸

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Не се ништо помалку интересни сознанијата до кои се доаѓа преку истражувањето на развојот на исламот. Овде може да ја видиме неговата постапка на развој во полно светло на историската критика. Го гледаме обичниот човек Мухамед, за кој Куранот експлицитно изјавува дека тој сам од себе не може да изведудва чуда. Сепак, тој постепено станува чудотворец и навистина најголем во својата пратеничка класа. Тој изјавува дека не е ништо повеќе од обичен смртник, а станува главен водич на луѓето кон Бог.“⁴⁹

⁴⁸ C.H. Becker, Christianity and Islam, London and New York, Harper and brothers, 1909. стр. 33.

⁴⁹ Исто, стр. 2–3.

Чарлс Р. Вотсон

(Watson, Charles Roger, 1873–1948)

Роден е во Каиро, како син на пресбиторијанските мисионери Маргарет и Ендру Вотсон. Служел како пастор во Првата обединета Пресбиторијанска црква во Ст. Луис помеѓу 1900. и 1902. година. Основач е на Американскиот Универзитет во Каиро. Во своето дело “What is this Moslem World” (Што е тоа муслимански свет), за муслиманите напишал:

„Може смело да се тврди дека не постојат луѓе на светот, кои одаваат впечаток дека се толку религиозни, како муслиманите. Нивниот целокупен живот е проникнат со свеста за Бога.“⁵⁰

За исламот и за пратеникот Мухамед, Божиот мир над него, напишал:

„Дури и повеќе, тој (исламот) започнал освојувања кои биле континуирани повеќе од осумстотини години по неговото појавување, допрел до половина од светот, така што на верниците во Бога им ги ставил на располагање богатствата на Римското царство во Северна Африка, на Византиското царство во Мала Азија, реките злато на шпанското кралство во Европа, ненасетена раскош и власт над големите народи на раскошот и престижот. Тоа се печатот и доказот за пратеништвото на Мухамед и за благословот и милоста Божја.“⁵¹

Потоа напишал:

„Како светски феномен, исламот исто така ја заслужува нашата најголема почит која мораме да ја земеме предвид при неговата

⁵⁰ Charles R. Watson, What is this Moslem World?, London 1937. стр. 38.

⁵¹ Исто, стр. 59.

проценка. Низ тринаесет векови оваа религија истраела; имало периоди во историјата кога изгледало дека ќе ја освојат цела Европа, кога неговите центри на науката ги изнедриле најпроникливите мислителите на светот. Затоа, ова не е примитивно и неорганизирано верско движење. Исламот има организирана теологија, дефинирани обреди, развиена цивилизација, препознатлива уметност и книжевност; тој ги формулирал законите, системите на судската пракса, општествените стандарди, политичките насоки. Тој во своје време управувал со големи армии, ги совладал западните сили, изградил огромни царства, своите учени ги направил достапни во светски размери. Најмалку што можеме да направиме е да му пристапиме со почит...⁵²

15

Дејвид Џорџ Хогарт (David George Hogarth, 1862–1927)

Британски археолог и научник. Помеѓу 1887. и 1907. година, Хогарт се занимавал со ископувања на Кипар, Крит, Египет, Сирија, Мелос и Ефес (храмот Артемида). На островот Крит, тој го ископал Закрос, еден од центрите на Минојската цивилизација. Во 1897. година Хогарт е назначен за директор на Британското училиште во Атина. Од 1925. до својата смрт во 1927. година, бил претседател на Кралското географско здружение. Во својата книга “Arabia” (Арабија), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Неговото (Мухамедовото) секојдневно однесување воспоставило канон кон кој до денес милиони луѓе свесно и до детали се придржуваат. Ниеден човек, од било кој дел од човечкиот род, не е

⁵² Исто, стр. 70–71.

така следен и подражаван до детали, како пример на совршен човек. Следењето на основоположникот на христијанството не е во толкава мера присутно во редовите на животот на неговите следбеници. Дури и повеќе, ниту еден основоположник на верата не оставил толку поединечни примери за следење како Пратеникот на исламот.⁵³

16

Димитриј Смирнов

(Димитриј Смирнов, роден е во 1951. година)

Свештеник – Протојереј на Руската православна црква, познат црковен и општествен активист. Претседател на Синодското одделение за односи со вооружените сили и со агенциите за спроведување на законите. Старешина на храмот Митрофан Воронежски и на уште седум цркви во Москва и московската област. Проректор на Православниот богословски институт св. Тихон, декан на Факултетот за култура на Православната академија. Димитриј Смирнов на 30. септември 2012. година во својата црква на присутните им се обратил велејќи:

„...Тие муслимани се поблиски до Христа од тие крстени возачи таксисти, кои можеби понекогаш одат во црква. Бидејќи тие не чувствуваат никаква љубов, ниту имаат сочувство, ниту сомилоост. Интересно е дека денешните муслимани знаат што е убаво за Бог, а денешните христијани не го знаат тоа. И кој е поблиску до Бога? Поради тоа иднината им припаѓа на муслиманите! Тие се иднината! Тие ќе ја населат Земјата! Поради тоа што денешните христијани не го сакаат сето тоа. Кога муслиманите имаат свои прослави, луѓето се плашат да одат во оние населби каде неколку илјади млади луѓе

⁵³ D. G. Hogarth, Arabia, Clarendon Press, Oxford 1922. стр. 52.

седат на колена и се молат на Бог. Каде сте виделе толку православци да се молат на Бог? Никаде и никогаш!⁵⁴

17

Церед М. Дајмонд

(Jared Mason Diamond, роден е во 1937. година)

Американски еволутивен биолог, физиолог, биогеограф и публицист. Докторирал физиологија и биофизика на Универзитетот Кембриџ. Добитник е на признанието National Medal of Science (Национален Медал за Наука) во 1999. године. Дајмонд зборува англиски, француски, грчки, шпански, руски, фински, јазикот на Нова Гвинеа, неомеланезиски, индонезиски и италијански јазик. Негово најпознато дело е книгата наградена со Пулицерова награда, “Guns, Germs, and Steel” (Оружје, микроби и челик), во која за исламот напишал:

„Средновековниот ислам е технолошки напреден и отворен за иновации. Тој постигнал далеку повисока стапка на писменост во однос на современа Европа; тој го сочувал наследството на класичната грчка цивилизација до тој степен што многу класични книги кои денес ни се достапни, достапни се единствено преку преводите од арапските примероци; тој ги измислил ветерниците, гасните мелници, тригонометријата, триаголните едра и направил голема напредок во металургијата, механичкото и хемиското инженерство и методите за наводнување, ги зел хартијата и барутот од Кина и ги донесол во Европа. Технолошките достигнувања во средниот век главно биле пренесувани од исламот во Европа, а не од Европа на исламот како што е тоа во денешно време.“⁵⁵

⁵⁴ Video: http://www.youtube.com/watch?v=_VjE_OyuKGI

⁵⁵ Jared Diamond, Guns, Germs, and steel - The Fates of Human societies, 1997, стр. 253.

Џавахарлал Нехру

(Jawaharlar Nehru, 1889–1964)

Индиски државник и политичар. По Ганди, тој е наважниот борец за ослободување на Индија од колонијалното ропство. Завршил право во Велика Британија. По враќањето во Индија, станал соработник на Махатма Ганди, а потоа еден од водачите на отпорот за независност на Индија. Бил повеќепати осудуван и затворан од Британците помеѓу 1921. и 1947. година. Еден од челниците на Конгресната партија во периодот од 1936. до 1937. година. Во 1946. година станува претседател на преодната влада, а потоа премиер на Индија и министер за надворешни работи, од 1947. до 1964. година. Зборувајќи за самодовербата на пратеникот Мухамед во себе и во својата пратеничка мисија, Нехру во книгата “Glimpses of World History“ (Светли моменти на светската историја), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Во рок од седум години од нејзиното напуштање, Мухамед се вратил во Мека како нејзин владетел. Дури и пред ова, тој од Медина им испратил писма на кралевите и владетелите на светот со покана да го признаат Единствениот Бог и Неговиот Пратеник. Цариградскиот цар Ираклиј го добил додека се занимавал со својата кампања против Персијците во Сирија; го добил персискиот крал, а се зборува дека го добил дури и Таи Цунг во Кина. Веројатно овие владетели и кралеви се прашувале која е таа, за нив непозната, личност која се осмелила да им заповеда! Од испраќањето на овие пораки можеме да формираме слика за најголемата можна доверба во себе и во својата мисија што Мухамед мора да ја имал.

Оваа самодоверба успеал да му ја пренесе на својот народ и да ги инспирира, така што овие луѓе од пустината, без позначајни

последници, успеале да освојат половина од познатиот свет. Самодовербата и верата во себе се голема работа, а исламот им ја дал пораката на братството и еднаквоста на сите муслимани. Така демократијата е ставена пред луѓето.“⁵⁶

19

Д-р Џо Леиг Симпсон (Dr Joe Leigh Simpson)

Американски професор по гинекологија и акушерство, професор на молекуларна и хумана генетика на Интернационалниот Универзитет по медицина во Мајами. Д-р Симпсон е планетарно признат експерт за генетска пренатална дијагностика и репродуктивна генетика, а неговите истражувања во таа област се финансирани од страна на Националниот Институт за Здравје на САД. Добитник е на бројни награди, вклучувајќи го и јавното признание на Здружението на професорите по гинекологија и акушерство во 1992. година. Д-р Симпсон имал водечка улога во многу стручни организации. Во 1993. и 1994. година бил претседател на Американското здружение за репродуктивна медицина. Од 1994. до 1998. год. бил претседател на Меѓународното здружение за пренатална дијагностика, а во 1998. и 1999. година бил претседател на Здружението за гинеколошки истражувања.

Од 2007. до 2009. год. бил претседател на Американскиот Колеџ за Медицинска Генетика, а од 2006. до 2009. година бил претседател на Меѓународното здружение за преимплантатска генетска дијагностика. Од 2010. до 2013. год. бил претседател на Меѓународната федерација на здруженијата за плодност (IFFS). Член е на Институтот за медицина (ИОМ) на Националната академија на

⁵⁶ Jawaharlal Nehru, Glimpses of World History, стр. 144.

науките. Напишал 15 книги и преку 700 статии. Д-р Симпсон ги истражувал хадисите на пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, и куранските текстови кои зборуваат за ембриологијата и за создавањето на човекот, потоа во тек на една научна конференција, го дал следново мислење:

„Според мое мислење, од ова произлегува дека не само што не постои несогласување помеѓу генетиката и религијата, туку религијата, всушност, може да ја предводи науката со додавање на објавата на некои традиционални научни приоѓања. Во Куранот постојат тврдења кои се покажале точни векови подоцна, што потврдува дека знаењето во Куранот дошло од Бога.“⁵⁷

20

Џон Давенпорт (John Davenport, 1789–1877)

Англиски писател и биограф. Во својата книга “An Apology for Muhammed and the Koran” (Извинување до Мухамед и Куранот), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Може да се запрашаме дали е возможно да се замисли дека човекот, кој направил толку големи и трајни реформи во својата земја, заменувајќи го понижувачкото идолопоклонство во кое неговите сонародници биле со години, со обожувањето на Единствениот вистински Бог, кој го укинал чедоморството, го забранил користењето на алкохолните пијалоци и игрите на среќа (извори на моралната изопаченост), кој ја забранил неограничената полигамија, бил обичен измамник и дека целата негова работа била едно обично лицемерство? Не, сигурно ништо друго освен исправната намера не

⁵⁷ Video: http://www.youtube.com/watch?v=9aUqaaJ_7bk

можело да го држи Мухамед толку истраен, без колебање, и доследен, наспроти сè.⁵⁸

21

Џон Хенри Харен

(John Henry Naaren, 1855–1916)

Американски историчар и педагог. Студирал на Колумбија Универзитетот. Во 1907. година станал здружен управник на училиштата на градот Њујорк. Бил претседател на Отсекот за педагогија на Бруклин Институтот. Средното училиште „Харен“ на Менхетен, во Њујорк, го добило името во негова чест. Во својата книга: “Famous men of the Middle ages” (Знаменити луѓе од Средниот век), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Мухамед бил мошне верен и искрен во целото свое работење. Секогаш ја зборувал вистината и никогаш не ги прекршувал ветувањата. Велел: ‚Дадов мое ветување и морам да го одржам.‘ Тој станал толку добро познат во Мека по својата искреност и доверба што луѓето му го дале името Ел-Емин, што значи ‚вистинољубивиот‘.⁵⁹

⁵⁸ John Davenport, An Apology for Muhammed and the Koran, 1869. J. Davy & Sons, London, стр. 139. и 140.

⁵⁹ John H. Naaren, Famous men of the Middle ages, University publishing company, New York, 1904. стр. 81.

Џон Л. Еспозито

(John Louis Esposito, роден е во 1940. година)

Американски професор по религија и меѓународни работи на Универзитетот Џорџтаун во Вашингтон, директор на “Prince Alwaleedom” Центарот за муслиманско-христијански дијалог. Член е на советот од стотина лидери на светскиот економски форум, консултант за исламски прашања во американскиот Стејт Департамент и во многу универзитети и медиски куќи. Напишал повеќе книги со исламска тематика, а во својата книга “The Islamic Threat: Myth or Reality?” (Исламската закана: мит или стварност?), меѓу останатото напишал:

„Поради долгата историја во која христијанството често го клеветело Пратеникот и вулгарно го изопачувало исламот, како и поради новата историја во која исламот често е поистоветуван со радикализмот и тероризмот, неопходно е барем извесно разбирање на исламот пред да прејдеме на историјата на односот помеѓу Западот и муслиманскиот свет. Покрај тоа, одредената известеност за Куранот, пратеникот Мухамед и раниот период на оваа религија е неопходна за разбирање на исламот.“⁶⁰

Потоа наведува:

„Куранот и пратеникот Мухамед нудат исти извори и упатства за развојот на верата во минатото и во иднината. Како што за време на Мухамедовиот живот следбениците нему му се обраќале, така муслиманите денес ширум светот ја прифаќаат објавата и Пратениковото учење како патоказ во своите животи.“⁶¹

Потоа додава:

⁶⁰ John L. Esposito, “The Islamic Threat: Myth or Reality?” стр. 54.

⁶¹ Исто, стр. 56.

„Како Амос и Еремија пред него, Мухамед бил гласник кого Бог го испратил и кој ја нападнал безбожноста на општеството и ги повикал своите слушатели да се покаат и да му се покорат на Бога бидејќи конечната пресуда е близу:

„Кажите: О, луѓе, јас сум само опоменувач јасен! Тие што ќе веруваат и ќе прават добри дела, ги чека прошка и благородно снабдување, а тие што ќе се трудат докажете Наши да ги негираат, одвраќајќи од нив, ќе бидат жители на пеколот.“ (Куран, превод на значењето, 22:49-51)⁶²

Уште наведува: „Мухамед ја повикал заедницата на Мека да му се моли на Единствениот вистински Бог и да го напушти својот политеистички култ и пракса. Мухамед проповедал враќање кон верата на Авраам – вера во Единствениот вистински Бог, Создателот, Чуварот и Судијата на универзумот. Мухамед и Куранот учеле дека човечките суштества ќе бидат одговорни, дека ќе им биде судено и дека за своите дела ќе бидат вечно наградени или казнети на Судниот ден. Исламот повикувал да се напушти патот на неверувањето и да се врати на вистинскиот пат или кон Божјиот закон. Оваа конверзија ја означила припадноста на заедницата посветена на обожувањето на Единствениот вистински Бог, на извршување на Неговата волја и со тоа создавање на праведна заедница. Куранот ги осудил експлоатацијата на сиромашните, сираците и жените, ја забранил корупцијата, подметнувањето, измамата, лажните договори во работењето, фалењето со богатството и горделивоста; за клевета, кражба, убиство, употреба на дрога, коцкање и прељуба пропишал строги казни.“⁶³

Потоа вели: „Сто години по смртта на пратеникот Мухамед, неговите наследници (халифи) основале царство поголемо од Рим-

⁶² Исто, стр. 57.

⁶³ Исто, стр. 58.

ското царство во неговиот зенит. Шокот кој го претрпел меѓународниот поредок, посебно христијанството, бил огромен. Изгледало незамисливо дека арапските племиња можат да се обединат, да се прошират надвор од Арабија, да ги совладаат Византиското (Источното римско) и Персиското (Сасанидското) царство и на крајот на векот да создадат исламско царство кое се простирало од Северна Африка до Индија.“⁶⁴

Понатаму додава:

„Ширејќи ги своето владеење и вера, муслиманите се покажале како големи маченици и трудбеници. Главните урбани научни центри, со огромни библиотеки, никнале во Кордова, Палермо, Нишапур, Каиро, Багдад, Дамаск и Бухари за да ја засенат Европа која потонала во мрачното доба. Претходниот модел и насока на движење на културата биле променети кога Европа, излегувајќи од мрачните векови, се свртела кон муслиманските научни центри за да поврати добар дел од своето изгубено наследство и да учи за муслиманските достигнувања во математиката, медицината и науката.“⁶⁵

За верскиот закон напишал:

„Исламскиот закон дава план за добро општество кое е исламски идеал. Според тоа, Верозаконот или Божјиот пат е збир на божествени објавени општи принципи, упатства и вредности.“⁶⁶

За исламските освојувања напишал:

„Навидум неосвоивото Византиско царство се повлекло и западнало во опасност да биде збришано во текот на 7. и 8. век. Муслиманските армии го прегазиле Персиското царство, ги освоиле Сирија, Ирак и Египет и јуришале преку северна Африка и делови од јужна Европа, додека не завладеале со поголемиот дел од Шпанија и Медитеранот, од Сицилија до Анадолија. (...) За многу

⁶⁴ Исто, стр. 62.

⁶⁵ Исто, стр. 65–66.

⁶⁶ Исто, стр. 67.

немуслиманите, оние на византиска и персиска територија кои веќе биле освоени, исламската власт повеќе им значела промена на владетелот и доаѓање на нови, кои често биле пофлексибилни и поподносливи, отколку губење на независноста. Мнозинството од овие народи сега уживале поголема локална автономија и често плаќале пониски даноци. Арапските земји кои ги изгубила Византија, наместо грчко-римските владетелства, добиле нови арапски владетели, семитски браќа, со коишто простиот народ воспоставил поголема јазична и културна блискост. Во религиска смисла, исламот се покажал како толерантна религија гарантирајќи им поголеми верски слободи на Евреите и на домашните христијани. Повеќето од локалните христијански цркви биле прогонувани од „надворешната“ христијанска ортодоксија како шизматички и еретички. Поради тоа, некои еврејски и христијански заедници, всушност, им помогнале на освојувачките муслимански војски.“⁶⁷

23

Џон Медовс Родвел

(John Medows Rodwell, 1808–1900)

Англиски свештеник. Студирал на Кембриџ. Бил ректор на St. Peter's Saffron Hill во Лондон и ректор на St. Ethelburga's, Bishopsgate, Лондон. Родвел во 1861. година го превел Куранот на англиски јазик, а во предговорот на својот превод на значењето на Куранот, за Куранот напишал:

„Исто така, мора да се признае дека Куранот заслужува најголема пофалба за својата перцепција на Божествената природа, со осврт на атрибутите на моќта, знаењето, универзалното единство, силата, и дека неговото убедување и вера во Единствениот Бог, Бог

⁶⁷ Исто, стр. 72.

на небесата и на земјата е длабоко горливо и дека содржи фантастични визији и легенди... но и дека во исто време тој пропагира многу благородни и длабоки морални особини и поучни пророчки мудрости, па покажал дека постојат елементи во него на кои можат да се изградуваат многу народи и царства. Куранот е причината што, во шестиот век, жителите на сушниот полуостров, чија сиромаштија била изедначена со нивното незнаење, станале воинствени пропагатори.⁶⁸

24

Д-р Џон Вилиам Дрејпер (Dr John Wiliam Draper, 1811–1882)

Американски научник, Англичанец по раѓање, лекар, хемичар, историчар и фотограф. Во 1840. година Дрејпер станал првиот човек кој изработил фотографија на астрономските објекти и затоа се смета за прв астрофотограф во светот. Бил првиот претседател на Американското хемиско здружение од 1876. до 1877. год. и основач е на Њујоршкиот Универзитет на медицината. Во своето дело “History of the Intellectual Development of Europe” (Историја на интелектуалниот развој на Европа), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Четири години по смртта на Јустинијан, во 569. година, во Мека, во Арабија, е роден човекот кој од сите луѓе најмногу влијаел на човештвото – Мухамед... Тој го избавил својот народ од обожувањето на камењата и од најлошото идолопоклонство, го проповедал монотеизмот кој брзо ги распрснал во ветерот празните спорови на ариевците и католиците и неповратно откинал повеќе од

⁶⁸ J. M. Rodwell's, The Koran, Предговор, Лондон, J. M. Dent and Sons, 1909. стр. 15.

половина од христијанството, неговиот далеку најдобар дел, бидејќи ја вклучил и Светата земја, родната земја на христијанството... Да се биде верски главатар на многу царства, да се биде водач во секојдневниот живот на третина од човештвото, можеби и ја оправдува титулата Божји пратеник.⁶⁹

За Куранот напишал:

„Куранот изобилува со одлични морални принципи и правила, неговиот состав е толку фрагментиран што не можеме да се свртиме кон ниту една страница а да не најдеме изрека која сите луѓе мора да ја одобрат. Оваа фрагментирана градба донесува текстови и пораки, како и потполни правила погодни за луѓето во било која сфера на животот.“⁷⁰

25

Џорџ Марголиет

(George Margoliouth, 1853 – 1924)

Натурализиран британски државјанин, роден е во Полска. Бил библиски научник и ориенталист. Од 1891. до 1914. година работел во Британскиот музеј и бил задолжен за збирките на хебрејските, сириските и етиопските ракописи. Учествовал во преведувањето на Куранот на англиски јазик. Работел на рецензијата на хебрејските и арамејските текстови за Лондонскиот Универзитет, бил член на одборот на Универзитетот за Теолошки студии. Во предговорот на преводот на значењето на Куранот на англиски јазик, за Куранот напишал:

„Мора да се признае дека Куранот зазема важно место меѓу големите верски книги на светот. Иако најмлад меѓу епохално

⁶⁹ John William Draper, History of the Intellectual Development of Europe, New York and London: Harper & brothers publishers, 1876. Том 1, стр. 329– 330.

⁷⁰ Исто, стр. 343–334.

суштествените дела кои припаѓаат на овој вид „литература“, тој извршил прекрасно влијание врз големите маси на луѓето. Тој не предизвикал ништо друго освен ново ниво на човечката мисла и нов вид карактер. Тој трансформирал низа хетерогени пустински племиња на арапскиот полуостровот во нација на херои, а потоа продолжил да создава огромни политичко-верски организации во муслиманскиот свет кои се едни од големите сили на кои Европа и Истокот мора да сметаат денес..⁷¹

26

Џорџ А. Л. Сартон

George Alfred Leon Sarton, (1884–1956)

Балгиско-американски хемичар и историчар кој се смета за основач на дисциплината Историја на науката. Негово најважно дело е „Вовед во Историјата на науката“ кое се состои од три тома и 4296 страници. Докторирал математика на Универзитетот во Гент (Белгија). Во 1911. година емигрирал во Соединетите Американски Држави од Белгија поради Првата светска војна и таму работел до крајот на својот живот. Главно се занимавал со истражување и пишување за историјата на науката. Работел како универзитетски професор на Харвард Универзитетот. Бил и научен соработник на Институтот Карнеџи во Вашингтон од 1919. до 1948. година. Во чест на достигнувањата на Сартон, History of Science Society (Здружение на Историја на Науката) ја основало наградата позната како Џорџ Сартон медал. Тоа е најпрестижната награда на History of Science Society, која од 1955. година се доделува за исклучителни успеси од областа на историјата на науката, на избрани поединци од меѓународната академска заедница. Во своето дело “The Life of

⁷¹ J. M. Rodwell's, The Koran, London, J. M. Dent and Sons, 1909. Introduction (Вовед) G. Margoliouth, стр. IX.

Science” (Животот на Науката), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Околу 610. година од новата ера, се појавил нов Пратеник во Мека, во Хиџаз, Мухамед од племето Курејш. Тој бил како нова појава на старите еврејски пратеници. На почетокот луѓето не обрнувале многу внимание на него, но откако го напуштил својот роден град и се преселил двесте и педесет и пет милји на север, во градот Медина во 622. година, неговиот успех бил феноменален. Никогаш ниеден пратеник не бил поуспешен од него. До моментот на неговата смрт, десет години подоцна, тој успеал да ги обедини арапските племиња и ги инспирирал со таков жар што им го овозможил подоцнежното освојување на светот.“⁷²

27

Е. Денисон Рос

(Sir Edward Denison Ross, 1871–1940)

Британски ориенталист и еден од водечките светски лингвисти, специјализиран за јазиците на Далечниот Исток. Можел да чита на 49 јазици, а зборувал 30. Бил директор на Британскиот информатски завод за Блискиот Исток. Бил првиот директор на училиштето за ориентални и африкански јазици на Лондон Универзитетот од 1916. до 1937. година. Во предговорот на Џорџ Салеовиот превод на значењето на Куранот на англиски јазик, како рецензент на преводот, за Куранот напишал:

„Меѓутоа, треба да се има предвид дека Куранот има многу поголемо значење меѓу муслиманите отколку што Библијата има во

⁷² George Sarton, *The Life Of Science*, Henry Schuman, New York 1948, стр. 146

христијанството, по тоа што тој претставува не само канон на нивната вера, туку и извор на нивните обреди и на принципите на нивното граѓанско право.⁷³

Потоа напишал:

„Добро е за сите оние што го проучуваат Куранот да разберат дека неговиот текст не го составил Пратеникот, туку дека е реч со која Бог му се обратил на Пратеникот.“⁷⁴

За исламот напишал:

„Веќе долга низа на векови знаењето кое мнозинството од Европејците го поседуваат за исламот се базира исклучиво на искривени информации на фанатичните христијани, што довело до ширење на голем број клевети. Она што е добро во исламот е целосно занемарено, додека она што не било добро во очите на Европа, било преувеличувано и погрешно толкувано.“⁷⁵

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Не смее да се заборава дека централна доктрина, која Мухамед им ја проповедал на своите современици во Арабија кои ги обожувале ѕвездите; на Персијците кои ги почитувале Ормуз и Архиман; на Индијците кои обожувале идоли; на Турците кои немале некое посебно божество, била едноста на Бог, и дека таа едноставност на неговото учење била далеку помоќен фактор во ширењето на исламот од мечот на неговите војсководци.“⁷⁶

⁷³ The Koran, by George Sale, Introduction, Sir Edward Denison Ross, Frederick Warne And Co. London, стр. V

⁷⁴ Исто, стр. VI

⁷⁵ Исто, стр. VII.

⁷⁶ Исто, стр. VII.

28

Едмунд Бурке

(Edmund Burke, 1729–1797)

Ирски државник, писател, политички теоретичар и филозоф. Долга низа на години бил либерален пратеник во британскиот парламент. Се смета за основач на модерниот конзерватизам. Во своето дело “The speeches of the Right Honourable Impeachment of Warren Hastings” (Отповикувањето на Ворен Хастингс), за исламскиот (шерифатскиот) закон, напишал:

„Ние ви го спомнувавме мухамеданскиот (исламскиот) закон, кој е обврзувачки за сите, од крунасаната глава до најобичниот поданик; закон кој е испреплетен со најмудриот систем, кој е најмногу проучуван и кој е можеби најпросветлената судска пракса која некогаш постоела во светот.“⁷⁷

29

Едвард Гибон

(Edward Gibbon, 1737–1794)

Британски историчар, писател и пратеник во Британскиот парламент. Бил одличен стилист и имал големо влијание на развојот на византологијата. Неговото познато дело „Опаѓањето и пропаста на Римското царство“, објавено е во 6 томови, во периодот од 1776. до 1778. година. Во него го изнел мислењето дека христијанството било основната причина за пропаѓањето на Римското царство, поради што бил критикуван. Во своето дело “History of the Saracen Empire“ (Историја на Сараценското царство), за исламот напишал:

⁷⁷ Edmund Burke, The speeches of the Right Honourable Impeachment of Warren Hastings, London, George Bell and sons, 1877. стр. 4–5.

„Нашето восхитување не го предизвикува толку многу ширењето на неговата религија, туку тоа го предизвикува нејзината трајност. Истиот чист и совршен впечаток кој тој го врежал во Мека и Медина, сè уште ги остава истата сила и моќ во срцата на Индусите, Африканците и Турците додека разговараат за содржината на Куранот, иако од тогаш поминале повеќе од дванаесет векови. Муслиманите му се спротивставиле на искушението да го сведат објектот на нивната вера и посветеност на ниво на чувство и имагинација. Верувам во еден Бог и Мухамед е пратеник на Бога, тоа е едноставна и непроменлива вистина за исламот. Интелектуалното разбирање на божественоста никогаш не е деградирано со видливи идоли; почитувањето на Пратеникот никогаш не ја пречекорило мерката на човечката доблест, а неговите живи правила останале, благодарјејќи на нивните приврзаници, во рамките на границите на разумот и религијата.“⁷⁸

30

Едвард Монте (Edward Montet, 1817–1894)

Француски ориенталист, арабист и писател. Го превел Куранот на француски јазик. За исламот напишал:

„Исламот е вера која во суштина е рационалистичка во најширока смисла на тој поим, етимолошки и историски.“⁷⁹

Потоа напишал:

„За верниците, муслиманската вера е сумирана во верување во едноста на Бог и во мисијата на Неговиот пратеник, а за самите нас, кои ладно ги анализираме неговите учења за верувањето во Бог и

⁷⁸ Edward Gibbon, Simon Oakley, History of the Saracen Empire, Alex Murrau & Son., London, 1870. стр. 54.

⁷⁹ Edward Montet, Citiran u: T. W. Arnold, The Preaching of Islam, London, 1913. стр. 413.

во идниот живот, овие две учења кои се минимум за верското убедување, се изјави кои кај религиозниот човек почиваат на цврста разумска основа и го сумираат целото доктринарно учење на Куранот. Едноставноста и чистотата на ова учење се секако меѓу најочигледните сили во работата за верата и во мисионерското делување на исламот.⁸⁰

Заклучува и вели:

„Куранот непроменливо го задржал своето место како фундаментална почетна точка, а догмата за едноста на Бог секогаш била величествена, непроменлива чистота и со сигурно убедување кое е тешко да се најде надвор од закрилата на исламот. Посветеноста на фундаменталните учења на верата, елементарната едноставност на формулата со која е објавена, цврстото убедување на мисонерите кои ја пропагираат – постојат многу причини кои можат да го објаснат успехот на муслиманските мисионери. Толку прецизна вера, сочувана од сите теолошки сложености, а со самото тоа и толку достапна за вообичаеното разбирање, може да се очекува да поседува, и навистина поседува чудесна моќ за пронаоѓање на патот до свеста на луѓето.“⁸¹

⁸⁰ Исто, стр. 414.

⁸¹ Исто, стр. 414. Изворно: Edouard Montet, La propaganda chretienne et ses adversaires musulmans, Paris, 1890. стр. 17-18.

Елезар бен Тседака

(Eleazar ben Tsedaka, ar. Abdel Moein Sadaka, 1927–2010)

Бил сто триесет и првиот Врховен свештеник на Самарјанската заедница (Големиот свештеник на Арон) во периодот од 2004. до 2010. година. Во интервјуто за телевизијата Ал Џезира, во својот говор за пратеникот Мухамед, изнел мошне интересна информација со која призна дека Мухамед е Божји пратеник кого го најавил текст од Тевратот (Стариот Завет). Во таа прилика изјавил:

„Водачот на Самарјаните, Ка’б ал-Ахбар и монахот Бахира, отишле кај пратеникот Мухамед и му рекле: „Нашите предвидувања од Тевратот зборуваат дека ти би требало да се појавиш.“

Мухамед ги прашал: „Имате ли некаква потреба, Самарјани?“

Тие му рекле: „Ти имаш младеж, знак на пратеништвото, меѓу плеките, ако е така, тогаш ти си Мухамед, пратеникот кој се очекува!“

Пратеникот Мухамед им го покажал својот грб, а тие му рекле: „Ти си Мухамед, имаш младеж, знакот на пратеништвото!“⁸² Тогаш пратеникот Мухамед ги повикал да ручаат, но Самарјанинот рекол: „Имам причина што ме спречува.“

Пратеникот Мухамед го прашал која е неговата причина, а Самарјанинот рекол: „Мојата вера, мојата вера го вели ова, и ова, и ова...“

Мухамед рекол: „Како можам да ти помогнам?“

⁸² Саиб ибн Језид, нека е над него Божјиот благослов, рекол: „Тетка ми ме одведе кај Божјиот пратеник, Божјиот мир над него, и рече: „Божји пратенику, мојот внук е многу болешлив. Тој ми ја протри главата и се молеше за благослов. Потоа зеде абдест, а јас се напиив вода (преостаната) од неговиот абдест, застанав зад него и видов меѓу неговите плешки младеж (пратенички печат), кој беше како јајце од еребица.“ (Бухари и Муслим)

Самарјанинот одговорил: „Исламот ќе се шири и затоа те молам дај ми документ кој ќе ме заштити мене и мојот еврејски самарјански култ.“

Потоа Елеазар бен Тседака покажал и прочитал текст од документ, гаранцијата која им ја дал Божјиот пратеник, во кој стои, како што прочитал Елеазар бен Тседака:

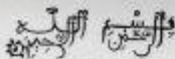
„Јас, Мухамед, син на Абдулах, син (внук) на Абдулмуталиб, им гарантирам на самарјанските Евреи сигурност за нивната вера и нивните домови.“⁸³

32

Емануел Кант (Immanuel Kant, 1724–1804)

Германски филозоф и географ, кој се смета за централна фигура на модерната филозофија. Е. Кант е често сметан за еден од европските највлијателни мислители и за последен голем мислител на просветителството. Во 1755. година Емануел Кант насловот на својата докторска дисертација го започнува со Бисмиллах; „Во име на Бог, Милостивиот, Сомилосниот“. Бисмиллах е напишано на арапски. Пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, им препорачал на муслиманите секоја добра работа да ја започнуваат со Бисмиллах бидејќи со тоа човечките желби и можности добиваат Божји благослов и водени се од вистинскиот пат. Со земањето на Бисмиллах на насловната страница на својата дисертација, Кант поставил основи за дијалог, разбирање и запознавање на тогашниот исламски исток и христијански запад. Не рекол ништо, но заслужил место во оваа книга, бидејќи понекогаш постапките зборуваат повеќе од зборовите.

⁸³ Видео: <https://www.youtube.com/watch?v=iGNhTv9vQwg>



SEU
AUSPICATISSIMO REGIMINE
AUGUSTISSIMI ET POTENTISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI,

DOMINI
FRIDERICI.

REGIS PRUSSÆ,
MARCHIONIS BRANDENBURGICI, S. R. I. ARCHI-CAME-
RARI ET PRINCIPIS ELECTORIS, SUPREMI SILESIE DUCIS,
ETC. ETC.

REGIS AC DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI,

RECTORE MAGNifico
VIRO ILLUSTR. SUISS-CONSULTISSIMO ET EXCELLENTISSIMO,
COELESTINO KOWALEWSKI,

ACADEMIE CANCELLARO ET DIRECTORE, S. U. D. ET PROFESSORE PRIMARIO, CONSISTORE
REGI VICI-PRÆSIDI ET OFFICII.

FACULTAS PHILOSOPHICA

VIRO JUVENTI NOBILISSIMO ET CLARISSIMO.

EMANUELI KANT, REG. PRUSS.

PHILOSOPHIAE CANDIDATO URGENSIMO,

POST EGREGIA IN SPECIMINE EXHIBITO, ET EXAMINE RIGOROSO, EDITA DOCUMENTA,
DOCTORIS PHILOSOPHIE SEU MAGISTRI GRADUM ET INSIGNIA

PROPRIO JURE, DIE VII. JUNII, MÆDII MÆSIS, SEPTUAGESIMA,

RETE ET SOLEMNITER CONFERT,

AD QUAM PARITER

ILLUSTRISSIMOS REGNI PROCERES, SAGO ET TOGA INCLYTOS,

MAGNIFICUM ACAD. RECTOREM, ILLUSTRÆM CANCELLAR. ET DIRECTOREM,

PATRES ACADEMIC. CONSCRIPTOS, OMNIUM FACULTATUM PROFESSORES,

DOCTORES ET MAGISTROS

OMNES BONARUM LITERARUM FAVTORES, NEC NON GENEROSAM

ET SOLIDISSIMAM ILLUSTRUM ACADEMIAM,

S. A. QUA HÆC ACT. PROMOTION. OBSERVATA ET HUMANITATE

DOVET

JOHANNES BERNHARDUS Dahn,

PHIL. ET S. THOLO. D. LINGVÆ ORIENTAL. PROF. ORD. SENAT. ACAD. ET FACULT. THEL. SENIOR,

STUDENTOR. CURAT. VINCAS. JUD. IMPERAT. FAC. THEL. S. S. HONORARIUM DECANUS,

ET AD HÆC ACTUM CONSTITUTUS REARISTA

P. P. REGIMONTA ANNO MDCCCLX. DOM. II. P. TRIN.



TYPS. SACR. REG. MAJESTATIS ET UNIV. TYPOG. JOH. HERR. HALLUNGE.

Фотокопија од насловната страница на Кантовата докторска дисертација со Бисмиллах во насловот.⁸⁴

⁸⁴ Извор: магистарски труд на Почесниот претседател на Христијанско-исламското здружение (SIG) од Штутгарт, д-р Михаел Блуме, стр. 103. Интересно е да се спомне дека исто така и магистарскиот труд на д-р Блуме започнува со Бисмиллах напишана на арапски. <http://www.blume-religionswissenschaft.de/pdf/magisterarbeit.pdf>

Емил Дерменгем
(Emile Dermenghem, 1892–1971)

Француски истражувач, писател и новинар. Работел за француското Министерство за надворешни работи. Се вбројува во редот на великаните и влијателните мислители. Во своето дело “The Life of Mahomet” (Животот на Мухамед), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Неговата велокодушност во деновите на неговиот конечен триумф, ја покажала големината на душата, навистина ретка во страниците на историјата. Тој им наредил на своите војници да ги поштедат слабите, старите, жените и децата, им забранил да ги уништуваат куќите, да бегаат од битка и да ги сечат дрвјата што даваат плодови. Тој ја пропишал употребата на мечот само во случаите на нужда. Гледаме дека тој јавно осудува некои од неговите капетани и дава надоместок за штетата која тие ја нанесле.“⁸⁵

Потоа напишал:

„Неспорно е дека Мухамедовото проповедање донесло голем напредок во арапскиот начин на живот, како во врска со семејството, така и на хигиената. Статусот на жената, како што ќе видиме, е значително подобрен. Проституцијата, привремениот брак и слободната љубов се забранети, како и присилувањето на заробениците на проституција за да се збогатат нивните господари.“⁸⁶

За Куранот напишал:

„Куранот и хадисите изобилуваат со совети за толеранција. Првите муслимански освојувачи ги следеле овие совети во целост, верно. Не наоѓаме дека народите се присилувани со меч, туку

⁸⁵ Emile Dermenghem, *The Life of Mahomet*, George Routledge & Sons, London, стр. 174–175.

⁸⁶ Исто, стр. 259.

преобраќањето во исламот, генерално кажано, било своеволно. Кога Омер влегол во Ерусалим, забранил христијаните да бидат злоставувани, ни тие, ни нивните цркви, а самиот тој бил внимателен кон Патријархот. Кога Патријархот го повикал да изврши молитва (намаз) во катедралата, тој одбил затоа што се плашел дека ова подоцна може да послужи како изговор за одземање на оваа црква. Каков контраст: влегувањето на крстоносците и нивните напредувања (освојувања) биле во крв до колената на витезите и уздите на коњите, бидејќи се одлучиле да им ги пресечат вратовите на сите муслимани кои го избегнале првиот масакр!⁸⁷

34

Д-р Е. Маршал Џонсон

(Dr E. Marshal Johnson, роден е во 1919. година)

Пензиониран професор по анатомија и Развојна биологија на Томас Џеферсон Универзитетот во Филадельфија, Пенсилванија, САД. Дваесет и две години бил професор по анатомија, претседател на катедрата по анатомија и директор на Daniel Baught Институтот. Исто така бил претседател на здружението на Тератеролози. Автор е на повеќе од 200 публикации. Во 1981. година во текот на неделата на медицинска конференција во Даммам, Саудиска Арабија, додека ја презентирал својата истражувачка работа, професорот Џонсон за Куранот рекол:

„Куранот не го опишува само развојот на надворешната форма, туку ги нагласува и внатрешните фази, фазите во ембрионот, неговото настанување и развој, нагласувајќи ги главните настани признати од модерната наука.“

Исто така рекол:

⁸⁷ Исто, стр. 331.

„Како научник, можам да се занимавам со работи кои можам конкретно да ги видам. Можам да ги разберам ембриологијата и биолошкото развивање. Можам да ги разберам зборовите од Куранот кои ми се преведени. Како што порано дадов пример, да се ставев себеси во тоа време знаејќи го она што го знам денес, и да ги опишував работите, не ќе можев да ги опишам работите кои се опишани во Куранот. Не гледам докази што би можеле да негираат дека оваа личност, Мухамед, мора да ги добивал тие информации од некое место. Значи, овде не гледам ништо во конфликт со концептот дека Божествената интервенција е вклучена во она што тој го напишал.“⁸⁸

35

Филип К. Хити (Phillip K. Hitti, 1886–1978)

Бил професор по книжевност и семитски јазици. Роден е во Либан. Откако дипломирал во 1908. година, предавал на Американскиот универзитет во Бејрут. Во 1915. година на Универзитетот Колумбија се стекнал со титулата доктор на науки. Од 1926. до 1954. година бил професор по семитска книжевност и претседател на Отсекот за ориентални јазици на Универзитетот Принстон. По формалното заминување во пензија прифатил ангажман на Харвард универзитетот. Се смета за основоположник на дисциплината арапски студии во САД. Во 1944. година пред американскиот парламентарен одбор, Хити дал исказ во прилог на мислењето дека не постоело историско оправдување за создавање на еврејска држава во Палестина. Во своето дело “The Arabs a short history” (Арапите: краток историјат), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

⁸⁸ https://www.youtube.com/watch?v=TMjecnhx_po&list=UUtqtAoWWh43vQgj3iLotO 9g

„Во краток период на земскиот живот, Мухамед ја обединил тврдината од незабележлив материјал во нација која претходно никогаш не постоела. Во земјата која дотогаш била само географско изразување воспоставил религија која во многу подрачја ги потиснала христијанството и јудаизмот, и сè уште успева да привлече значаен дел од човештвото; ги поставил темелите на царството кое во рамките на своите граници ќе ги опфати најубавите провинции од тогашниот цивилизиран свет.“⁸⁹

36

Фјодор И. Тјутчев

(Фјодор Иванович Тјутчев, 1803–1873)

Руски поет и публицист. Тој е еден од најважните руски поети. Бил член на Ст. Петербург академијата на науките и бил руски дипломат. Познати се околу 400 негови песни кои Русите често ги цитираат. Во песната „Олегов щит“ (Олеговиот штит), во првата строфа напишал:

„Боже! Излеј ја врз нас твојата светлина!

Убавината и моќта на правоверните!

Бура за лицемерните неверници!

Твој пратеник е – Мухамед!“⁹⁰

⁸⁹ Phillip K. Hitti, *The Arabs: a short history*, Regnery Publishing Inc, Washington 1998. стр. 41.

⁹⁰ Федор Тјутчев, Олегов щит, московский журнал Галатея, 1829. ч. VII № 34; С. 144. Библиотека на Руската поезије: <http://ogrik2.ru/b/fedor-ivanovich-tyutchev/lirika-t2-stihotvoreniya-1815-1873/24994/olegov-shit/36>

Фредерик Хамилтон
(Frederick Hamilton, 1826–1902)

Познат е и како Marquis of Dufferin and Ava. Британски дипломат и истакнат член на викторијанското општество. Бил член на Кралското географско здружение, ректор на Универзитетот во Единбург и на Универзитетот St. Andrews, амбасадор на Обединетото Кралство во царска Русија, во Османлиското царство, во Италија и во Франција. Тој е познат како еден од најуспешните дипломати во неговото време. Дуферин служел во Владата на Обединетото Кралство како канцелар на Војводството Ланкастер и поддржавен секретар за војна. Во 1872. година станал трет генерален гувернер на Канада, а во 1884. година ја постигнува кулминацијата на својата дипломатска кариера станувајќи осми намесник на Индија. Во своето дело “Speeches Delivered in India” (Говори одржани во Индија) за муслиманите напишал:

„Кога ќе се сетам дека муслиманската наука, муслиманската уметност и муслиманската книжевност во голема мера ја задолжиле Европа за нејзиното излегување од темнината на средниот век, сметам дека е невозможно да се поверува дека муслиманските заедници во Индија имале тешкотии во одржувањето на чекорот со остатокот од нивните сонародници во општиот напредок на народите.“⁹¹

⁹¹ Marquis of Dufferin and Ava, Speeches Delivered in India, London, 1890. стр. 24.

Д-р Френсис Ј. Стаингас
(Dr Francis Joseph Steingass, 1825–1903)

Британски лингвист и ориенталист се германско-еврејско потекло. Школувањето, вклучувајќи го и докторатот, го завршил во Минхен, Германија. Подоцна бил професор по современи јазици во Бирмингем, резидентен предавач по арапски јазик и книжевност, а предавал и право на Ориенталниот институт Вокинг. Знаел 14 јазици, вклучувајќи го арапскиот. Објавил низа арапско-англиски и англиско-арапски речници. За Куранот изјавил:

„Дело, кое дури и кај временски оддалечениот читател повикува напред со толку силни и навидум неспоиви емоции; дело, кое не само што ја победува одбивноста со која е започнато читањето, туку и го менува тоа негативно чувство во зачуденост и восхит. Таквото дело е навистина прекрасно и навистина предизвикува интерес кај секој внимателен набљудувач на судбината на човештвото. Многу е кажано во претходните страници, со што се потврдува и објаснува книжевната превозвишеност на Куранот.“⁹²

Годфри Хигинс
(Godfrey Higgins, 1772–1833)

Британски археолог, хуманист и општествен реформатор. Автор е на, денес веќе, ретки книги. Познат е како еден од првите западњаци кои јавно застанале во одбрана на исламот и пратеникот Мухамед, штитејќи ги од нападите на црквата и општеството во кое

⁹² T.P. Hughes' Dictionary Of Islam, Scribner Welford & Co, London 1885. стр. 526–527.

живеел. Во својата книга “Apology for Muhammed” (Извинување за Мухамед) напишал:

„Ништо не може толку често да се слушне како тоа дека христијанските свештеници ја злоупотребуваат Мухамедовата вера обвинувајќи ја за фанатизам и нетолеранција. Прекрасно убедување и лицемерство! Кој ги протерал Морискосите⁹³ од Шпанија затоа што не сакале да се покрстат? Кој убил милиони Мексиканци и Перуанци и ги направил робови затоа што не биле христијани? Каква спротивност покажале муслиманите во Грција! Долга низа на векови на христијаните им дозволиле мирно да живеат на нивните имоти, во нивната вера, со нивните свештеници, епископи, патријарси и цркви; и во ова време војната помеѓу Грците и Турците повеќе не се води по верска основа.“⁹⁴

Потоа додава:

„Во целата историја на халифите (исламските владетели), не може да се најде ништо срамно како што е инквизицијата, ниту еден пример на поединец запален поради своето верско мислење, исто така, не верувам дека некој е убиен во време на мир само затоа што не ја прифатил исламската вера.“⁹⁵

Потоа напишал:

„Добро знам дека христијаните се наклонети со неограничен презир да гледаат на муслиманите, а и на сè друго што е врзано за

⁹³ Морискосите биле шпански муслимани кои се последни протерани од Пиринејскиот полуостров на 14. февруари 1502. година, на ист начин како што биле протерани и Евреите во текот на 1492. година. Услов било или да се покрстат и да ја прифатат католичката вера или да ја напуштат шпанската територија. Ова не било последно протерување: Филип III од Шпанија го започнал протерувањето на Морискосите во 1609. година кое завршило во 1616. година. Во тој период, земјата ја напуштиле 272.000 Морискоси. На тој начин е довршено целосното уништување на најнапредната култура на западна Европа во средниот век и завршено е суровото протерување на муслиманите од Пиринејскиот полуостров, кои со некои негови делови владееле од 711. година, односно повеќе од 8 века. Извор: <http://sr.wikipedia.org/wiki/Moriskosi>

⁹⁴ Godfrey Higgins, An Apology for Mohamed, London 1829. стр. 51.

⁹⁵ Исто, стр. 52.

нив и за нивната вера; но нека се распрашаат и ќе најдат дека муслиманите, веднаш по воспоставувањето на својата вера, станале најтолерантниот и најпросветениот народ на земјата; дека сме повеќе задолжени со нивното корисно учење отколку со знаењата на древните народи; дека нивната вера избилува со правила за добродетелство и повици на моралност; и повеќе да не ја обвинуваат за злосторствата неуките фанатици кои сега се осрамотиле, туку за осуда е христијанската вера со слични злосторства направени од страна на нивните свештеници и професори.⁹⁶

40

Д-р Густав Веил (Dr Gustav Weil, 1808–1889)

Германски ориенталист. Студирал историја и филозофија на најстариот универзитет во Германија, во Универзитетот Хеиделберг. Од 1831 до 1835. година работел како дописник од Алжир и подоцна во Египет за Баварското списание *Augsburger Allemeinene Zeitung*. Во своето дело “A History Of The Islamic Peoples” (Историја на исламските народи), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Кога станува збор за сиромашните, Мухамед ја нагласил должноста која богатите и моќните ја имаат кон нив. Дури и за немоќната жена ја препорачал сомилоста на нејзиниот сопруг и за неа обезбедил дел во неговиот имот.“⁹⁷

Потоа додава

„Со полно право би можел да кажам дека бил добротинител на неговата земја. Тој беше оној кој ги обединил растурените племиња,

⁹⁶ Исто, стр. 55.

⁹⁷ Gustav Weil, *A History Of The Islamic Peoples*, University of Calcutta 1914. стр. 24.

кои биле во непрекинат конфликт, во една нација и ги собрал сите заедно во верата во еден Бог и бесмртноста на душата. Тој беше оној кој ја исчистил Арабија од идолопоклонството и ја ослободил од странските окови. Тој беше оној кој ја укинал крвната освета. Тој беше оној кој ги пропишал законите за сите времиња. Тој беше оној кој им ја олеснил состојбата на робовите и покажал татковска грижа кон сиромашните, сираците и вдовиците. Тој беше оној кој им дал удел на сиромашните од даноците и од пленот.⁹⁸

За Куранот напишал:

„Куранот ги осудува суровоста, ароганцијата, дрскоста, претерувањето, клеветата, коцкањето, употребата на опојните средства и другите пороци што ги деградираат луѓето и го уништуваат општествениот живот, а ја препорачува верата во Бога и покорувањето на Неговата волја.“⁹⁹

Потоа напишал:

„Мухамед поставил одличен пример за неговиот народ. Неговиот карактер е чист и неизвалкан. Неговата куќа, неговата облека, неговата храна се одликувале со ретка едноставност. Бил толку скромен што одбивал неговите другари да му искажуваат посебна почит, ниту би барал некаква услуга од својот слуга доколку тоа можел сам да го направи. (...)

Бил достапен за сите, во било кое време. Ги посетувал болните и бил полн со сочувство за сите, и секогаш кога политиката не била пречка, тој бил великодушен и толерантен. Неговата добрина и великодушност биле неограничени, како и грижата за доброто на заедницата.“¹⁰⁰

⁹⁸ Исто, стр. 26.

⁹⁹ Исто, стр. 26.

¹⁰⁰ Исто, стр. 27–28.

Хамилтон А. Р. Гиб

(Sir Hamilton Alexander Rosskeen Gibb, 1895–1971)

Шкотски историчар. За време на Првата светска војна бил офицер на Британскиот кралски полк. Предавал арапски јазик на неколку универзитети: Лондонскиот, Оксфорд и Харвард. Во своето дело “Mohammedanism” (Мухамеданство), за исламот напишал:

„Овие неверојатни победи им претходеа на уште пошироки освојувања кои за помалку од еден век ги однеле Арапите во Мароко, Шпанија и Франција, пред вратата на Цариград и далеку преку централна Азија до реката Инд, потврдувајќи го карактерот на исламот како силна, самоуверена и освојувачка вера. Од ова произлегол неговиот непопустлив став кон она што е надвор од него, но и неговата широка толеранција кон различностите во рамките на сопствената заедница, одбивање на прогонувањето на оние од другите заедници, како и достоинството со кое ги издржал тешките моменти.

Сепак, уште позачудувачко од самата брзина на освојување бил нивниот уреден карактер. Мора да се јават некакви разурнувања во текот на годините на војување, но во целина Арапите стигнале толку далеку без оставање траги на пропаст што довело до нови интеграции на народи и култури. Структурата на законот и власта која Мухамед им ја оставил на своите наследници, владетели, ја докажала неговата вредност во контролирањето на војските од пустината кои го однеле исламот во надворешниот цивилизиран свет не како сурово празноверие на пљачкашки орди, туку како морална сила со

која командувала почит и кохерентна доктрина која можела на нивниот сопствен терен да го оспори христијанството на Источен Рим и зороастризмот на Персија.¹⁰¹

За Куранот напишал:

„Жителите на Мека барале од него чудо и со исклучителна смелост и самодоверба Мухамед одговорил дека најголема потврда на неговата мисија е самиот Куран, бидејќи тие, како и сите Арапи, биле познавачи на јазикот и реториката. Значи, да бил Куранот негово (Мухамедово) дело, тогаш другите луѓе ќе можеле да се натпреваруваат со него. Нека состават само десетина стихови кои би биле слични. А ако тоа не би го можеле, а очигледно е дека не можат, тогаш ќе треба да го прифатат Куранот како извонредно докажано чудо.“¹⁰²

42

Д-р Хари Гејлорд Дорман

(Dr Harry Gaylord Dorman, 1876–1943)

Американски истражувач и писател. Во своето дело “Towards Understanding Islam” (Кон разбирање на исламот), за Куранот напишал:

„Во исламот Куранот го зазема првото место. Тој (Куранот) е буквално објава од Бог, диктиран на Мухамед од ангелот Гавриил (Џибрил), совршен во секоја буква. Тоа секогаш присутно чудо сведочи за себе и за Мухамед, Божјиот пратеник. Неговиот чудесен квалитет, делумно во неговиот стил толку совршен и возвишен што ни луѓето ни џините не се во состојба да напишат ниту едно поглавје

¹⁰¹ Sir Hamilton Gibb, Mohammedanism an historical survey, New York, Oxford University Press, 1962. стр. 3–4.

¹⁰² Исто, стр. 41–42.

кое би било слично и на најкраткото негово поглавје, и делумно во неговите содржајни учења, претскажувања на иднината, како и неверојатно точните информации кои Мухамед никогаш не би можел самиот да ги собере.¹⁰³

43

Хартвиг Хершфелд (Hartwig Hirschfeld, 1854–1934)

Британски ориенталист, Германец по раѓање. Хершфелд бил професор по библиска егзегеза, семитски јазици и филозофија на Montefiore College, Ramsgate, Англија од 1889. до 1896. година. Во својата книга “New Researches into the Composition and Exegesis of the Qur’an” (Нови истражувања за системот и толкувањето на Куранот), за исламот напишал:

„Мухамедовата вера се нарекува ислам, што значи совршена покорност, а верниците се нарекуваат муслимани. Изворно малиот број на муслимани за тринаесет векови на постоење на оваа вера, многу пораснал и се чини дека сè уште расте. Потребно е само малку познавање на историјата за да согледаме дека потеклото и развојот на исламот се од необично значење, како и дека движењето со толку големи размери мора да е повеќе од случајност, особено ако земеме предвид дека се раширил дури побрзо и од христијанството.“¹⁰⁴

За Куранот напишал:

„Не смееме да бидеме изненадени доколку откриеме дека Куранот е извор на сите науки. Тој ја допира секоја тема во врска со небото и земјата, човечкиот живот и разни други работи, а тоа довело

¹⁰³ Harry Gaylord Dorman, Towards Understanding Islam, Teachers College, Columbia University, New York 1948., стр. 111.

¹⁰⁴ Hartwig Hirschfeld, New Researches into the Composition and Exegesis of the Qur’an, London, Royal Asiatic Society, 1902. стр. 2.

до пишување на многу монографии кои ги базираат своите толкувања на деловите на светата книга. На овој начин, Куранот бил одговорен за големите дискусии и за неговото индиректно влијание врз чудесниот развој на сите гранки на науката во муслиманскиот свет. На ист начин Куранот им дал поттик на медицинските истражувања и го препорачува размислувањето и проучувањето на природата, воопшто.¹⁰⁵

44

Хелмут Х. В. Шмит

(Helmut Heinrich Waldemar Schmidt, роден е во 1918.)

Германски политичар, бил министер за надворешни работи, министер за одбрана, министер за внатрешни работи, министер за економија и германски канцелар од 1974. до 1982. година. Во телевизиското гостување на германската телевизија Дас Ерсте, зборувајќи за исламот, изјавил:

„Ние како западњаци во голема мера сме довеле до тоа нашите жители на исламот да гледаат на негативен начин! Нашите бискупи, свештеници, пастори нè навлекле на тоа. Така ова е забележано од некои од исламската страна. Промените мора да дојдат од Западот бидејќи Западот е сè уште економски, политички и воено ненадминлив. Промената мора да дојде од нив. Таа може да дојде од врвот на црквата, но јас лично сметам дека би требало да почне од обичните свештеници и пастори. Би требало да разговараат со другите и да ги послушаат. Да им поставуваат прашања и да одговараат на нивните прашања. На пример, би ми било драго да видам дека во нашите училишта се учи она што јас во меѓувреме сум го научил, а тоа е дека во Куранот се спомнуваат истите пратеници како и во

¹⁰⁵ Исто, стр. 9.

Стариот Завет, како и тоа дека во Куранот се спомнува Исус од Назарет, и тоа не случајно...“¹⁰⁶

45

Д-р Хенри Стубе

(Dr Henry Stubbe, 1632–1676)

Англиски лекар, научник и писател. Во 1661. година е назначен за лекар на Неговото Височество за Јамајка. Во 1671. година ја напишал книгата “An Account of the Rise and Progress of Mahometanism with the life of Mahomet, and a Vindication of him and his Religion from the Calumnies of the Christians” (Појавата и развојот на исламот со животот на Мухамед и одбраната на него и неговата религија од клеветите на христијаните) во која го брани пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, и неговата вера од нападите на христијаните. Неговата книга се смета за прво дело на англиски јазик со симпатии кон исламската теологија. Во неа, меѓу останатото, за пратеникот Мухамед, напишал:

„Не постои човек под небескиот свод кој бил предмет на толку расправи, било поради екстремната омраза или дури големата љубов, како што е случајот со пратеникот Мухамед. Возвишен на Истокот, а отфрлен на Западот, Пратеникот има стекнато позиција која е тешко да се дефинира и за која е невозможно да се најде парала. Тој во последните тринаесет векови бил централната личност за голем дел од човештвото. Неверниците од Мека биле негови големи непријатели, но нивните непријателства се ништовни во однос на она што ќе произлезе од христијанските народи, што ја фрлило во сенка приказната за Евреите и нивната омраза кон Исус.

¹⁰⁶ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=A3jA3nVMdio>

Тоа е чудна иронија на судбината, дека Мухамед, кој толку очигледно искажал чест кон Исус и неговите учења, станал предмет на најстрашните злоупотреби и најгласните клевети на обожувателите на Исус.¹⁰⁷

46

Х. Г. Велс

(Herbert George "H. G." Wells, 1866–1946)

Британски биолог, новинар и писател во многу жанрови вклучувајќи ги романот, историјата, религијата, политиката. Тој беше најдобро запомнет по неговите романи на научна фантастика, и е познат како татко на научната фантастика. Во своето дело “The Outline of History” (Преглед на Историјата), во поглавјето „Мухамед и исламот“, напишал:

„Бидејќи тие кои најдобро го познавале Мухамед најмногу и му верувале. Мухамед во никој случај не бил измамник... Тие (муслиманите) направиле општество ослободено од раширената суровост и социјалното угнетување, повеќе од било кое општество што некогаш постоело во светот “.¹⁰⁸

Во својата книга “A Short History Of The World” (Кратка историја на светот), напишал:

„Потоа одеднаш еден човек од пустината за кратко време го распламтил векот на сјајот. Ја рашириле својата власт и јазик од Шпанија до границите на Кина. Му дале на светот нова култура. Осно-

¹⁰⁷ Dr. Henry Stubbe, M.A., An Account Of The Rise And Progress Of Mahometanism with the life of Mahomet and a Vindication of him and his Religion from the Calumnies of the Christians, Luzak and Co, London 1911. стр. 210.

¹⁰⁸ H.G. Wells, The Outline of History, Part II: Muhammad and islam, University of Michigan Library, MI. 1920. стр. 269.

вале религија која денес е една од најважните сили во светот. Човекот кој го запалил тој арапски пламен, во историјата за прв пат се појавува како млад маж на вдовица на богат трговец од Мека, со име Мухамед.¹⁰⁹

47

Х. М. Хајндман

(Henry Mayers Hyndman, 1842–1921)

Англиски писател, новинар и политичар. Основач е на Социјал-демократската федерација и на Националната-социјалистичка партија. Се школувал на Trinity College, Cambridge. Во своето дело “The Awakening Of Asia” (Будењето на Азија), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Дури и денес, со сите детали од неговиот ран живот и подоцнежната кариера, истражени од луѓе од нашиот сопствен сој кои ја проучувале целата извонредна приказна за благородниот Арап, не е едноставно да се сфати карактерот или да се објасни чудесниот успех на Мухамед во раниот седми век. Никогаш, во било кој период на својата мисија, тој не тврдел дека поседува божествени моќи. Без да припише за себе ниту едно чудо, овој мошне хуман Божји пратеник ги добил своите први приврзаници во неговото семејство. Тој, по речиси безнадежна ситуација, успеал да ја стекне довербата на неговата аристократска лоза. Тој имал исклучително лично влијание врз секого со кого дошол во контакт. Дури и кога бил сиромашен и баран како бегалец, дури и на врвот на неговиот успех, никогаш не бил во ситуација да се жали на предавството на оние што ја прифатиле неговата вера. Неговата верба во себе и во својата инс-

¹⁰⁹ H. G. Wells, A Short History Of The World, The Macmillan Company, New York 1922., стр. 248–249.

пирација од небото, била дури и поголема кога бил опкружен со сиромаштија и со несреќи, а и му верувале кога бил во можност да им ги диктира условите на своите непријатели. Мухамед умрел како што живеел, опкружен со своите рани следбеници и пријатели: неговата смрт е лишена од мистерији како што и неговиот живот е лишен од преправање.¹¹⁰

48

Иван А. Буњин

(Иван Алексејевич Буњин, 1870–1953)

Руски писател, поет, романсиер и новелист. Академик на руската Санкт Петербург академија на науките. За преводите од англиски јазик (Longfellow, Byron) му била доделена наградата на Руската академија на науките. Во 1933. година добил Нобелова награда за литература. Буњин напишал повеќе песни инспирирани од исламски теми: „Ковсерь“ (Кевсер), „Ночь Аль-Кадра“ (Ноќта Ел-Кадр), „Черный камень Каабы“ (Црниот камен на Кабата), „АйяСофия“ (Аја Софија), „Завеса“ (Вел), „Магомет и Сафия“ (Мухамед и Сафија), „Зеленый стяг“ (Зелена стаза), а во својата песна „Тонет солнце“ (Сонцето умира), за Куранот напишал:

„Како од детска приказна се сеќаваме
на минарето во земјите на нашите предци.
Размотај ја, о, Вечен, над пустината
на вечерниот темносин свод
Книгата на ѕвездите на небесата – нашиот Куран!“¹¹¹

¹¹⁰ Н. М. Hundman, *The Awakening Of Asia*, Boni and Liveright, New York 1919. стр. 9.

¹¹¹ Иван Алексеевич Бунин, *Собрание сочинений в четырех томах*, Том 1. Стихотворения. Рассказы, Тонет солнце, стихови 8-12.

Ј. Г. Р. Форлонг

(James George Roche Forlong, 1824–1904)

Британски инженер и генерал-мајор на индиската војска. На индиската војска ѝ се придружил во 1843. година, а подоцна станал секретар и главен инженер во владата на Оудх, една од покраините на Индија. Во својата книга “Short Studies in the Science of Comparative Religions” (Кратки проучувања во науката за компаративни религии), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, и за Куранот напишал:

„Мухамед, исто така, многу ја подобрил положбата на робовите, секогаш ослободувајќи ги своите, и тој работел што е можно најдобро во интерес на другите. Што се однесува на женските робови, тој одредил кога тие ќе станат мајки, да бидат признати како членови на семејството; како и тоа нивните деца да ги имаат сите легитимни права, што имало како резултат таквите мајки да не мораат да прават убиства или самоубиства како што тоа било случај во христијанските земји. Секако, ропството не можело да се укине веднаш, но работел на неговото намалување одејќи во насока на неговото укинување.

Преку второто и четвртото поглавје од Куранот, се среќаваме со укинување на многу стари закони и обичаи во Арабија, и подеднакво на западот, во однос на жените, децата, вдовиците и сираците. Ова става точка на многу сурови и алчни практики, на начин што ги надминува дури и сегашните закони во повеќето европски земји. Се разбира, секогаш, според Божјата заповед¹¹² или, како што вели Мојсеј, „вака вели Господарот.“¹¹²

¹¹² J. G. R. Forlong, Short Studies in the Science of Comparative Religions, Bernard Quaritch, London 1897. стр. 481.

Ј. Х. Денисон

(John Hopkins Denison, 1870-1936)

Американски историчар и писател. Во своето дело “Emotions as the Basis of Civilisation” (Емоциите како основи на цивилизацијата), за пратеникот Мухамед, Божиот мир над него, меѓу останатото, напишал:

„Во петтиот и шестиот век цивилизираниот свет бил на работ на хаосот. Старите емотивни култури што ја овозможиле цивилизацијата, бидејќи му дале на човекот чувство на единство и почит кон своите владетели, се распаднале, и не било пронајдено ништо соодветно што може да го заземе нивното место. (...) Тогаш се чинело дека големата цивилизација која се градела четири илјади години, била на работ на распаѓање и дека човештвото веројатно ќе се врати во состојба на варварство, каде што секое племе и секта биле против другиот и каде што законот и редот биле непознати... Новите околности кои ги создавало христијанството создавале поделби и уништувања наместо единство и мир... Цивилизацијата, како џиновско дрво чишто лисја се надвиснале над светот... стоеше спрепната... изгниена до сржта... Дали постоела култура која би можела уште еднаш да го доведе и да го собере човештвото до единство и со тоа да ја спаси цивилизацијата? (...) Тоа беше меѓу Арапите, роден е човек кој го обединил целиот познат свет на исток и на југ, од столбовите на Херкул во најдалечната Индија и степите на Монголија, во едно големо братство.“¹¹³

За исламот напишал:

¹¹³ J. H. Denison, Emotions as the Basis of Civilisation, Charles Scribner's Sons, New York 1928. стр. 265–269.

„Сите историчари изјавуваат дека зачудувачкиот успех на исламот во доминирањето со светот лежи во неверојатната врска или чувство на единство во заедницата, но тие не објаснуваат како се постигнало ова чудо. Нема сомнение дека едно од најефикасните средства е молитвата. Петте дневни молитви кога сите верници, каде и да се, сами во мрачната осаменост на пустината или на огромни собири во прометните градови, клекнуваат и прават сеџда (паѓаат ничкум) во насока на Мека, кажувајќи ги истите зборови на обожување за Единствениот вистински Бог и верност на Неговиот пратеник, што произведува огромен ефект дури и врз набљудувачот и психолошки ефект што ги поврзува умовите на верниците во заедничкото обожување и изразувањето на верност што, секако, е чудесно“.¹¹⁴

Потоа напишал:

„Поради едноставноста на неговото учење, исламот избегнал уште една препрека со која морало да се соочи христијанството од шестиот век. Теолозите од четвртиот и петтиот век развиле толку сложен систем на догма што било над разбирањето на обичниот човек. Луѓето биле запознати со идејата за еден Бог или три бога, но кога христијанството го претставувало Единствениот Бог, кој сепак бил тројство, и три многу различни личности кои сè уште биле еден Бог, било тешко да се објасни што значи тоа, па теолозите на крајот морале да ја завршат дебатата и морале да кажат дека такви се фактите, и дека во нив мора да се верува како што е наведено или ќе бидеш уништен. Освен тоа, на оние кои се заговарачи на учењето за тројството им било тешко да ги убедат луѓето од страна дека не се многубошци. Повторно, тие кои тврделе дека нивниот бог бил човек и дека распнатиот човек бил нивен бог, оставиле простор за обвинение дека се идолопоклоници и богохулници. Неопходно е да се споменат овие тешкотии во христијанството како обединувачки

¹¹⁴ Исто, стр. 274–275.

фактор, за да го цениме успехот на нашиот ривал. За разлика од ова, суштинското учење на исламот е: „Нема бог освен Единствениот Бог и Мухамед е негов пратеник“, што е нешто што дури и најглупавиот „дивјак“ од Африка може да го разбере и може да го повтори со уверување дека, всушност, знае што значи тоа што го рекол. Ова не е само едноставно, туку и дефинитивно исклучува секаква можност за ривалски авторитет кога се работи за верската вистина.“¹¹⁵

51

J. J. Сондерс

(John Joseph Saundres, 1910–1972)

Британски историчар и универзитетски професор, чија работа е фокусирана на средновековната исламска и азиска историја. Бил професор на Универзитетот Canterbury во Нов Зеланд. Во својата книга “A History of Medieval Islam” (Историја на средновековниот ислам), за пратениот Мухамед, Божјиот мир на него, и за исламот, напишал:

„Загубите кои исламот му ги нанел на христијанството и пропагандата ширена во текот на крстоносните војни не биле погодни за непристрасен суд и до неодамна Мухамед бил претставен во контроверзната литература како лажлив измамник и бесрамен сладострасник. Апсурдните приказни кружеле и им се верувало долго време. (...) Без оглед на неговиот конфликт со Мека, кој бил во старата традиција на старите арапски племенски конфликти, тој никогаш не ја толерирал присилната конверзија (во исламот) на христијаните или Евреите, и го поставил принципот **„нема присилба кон**

¹¹⁵ Исто, стр. 285, 286.

верата¹¹⁶ што резултирало со тоа исламот како целина да биде една од најтолерантните вери“.¹¹⁷

Својата книга ја завршил со зборовите:

„Муслиманот кој е погоден со материјалната и технолошка заостанатост на неговото општество и кој е понижуван од страна на западниот дух на супериорност, сепак може да почувствува дека апсолутната вистина и мудрост се во исламот, а не на западот.“¹¹⁸

52

Јохан Волфганг Гете (Johann Wolfgang von Goethe, 1749–1832)

Судејќи според енциклопедиите, тој е најголемиот германски поет и писател и еден од најголемите лирски поети во светската книжевност. Бил од ретко истакнатите гении и необичен феномен во различните подрачја на културата. Ја стекнал славата со поетските и драмските дела. Тој заземал високо место во книжевноста, не само во Германија, туку и во целиот свет. Тој имал успешна кариера, и дури цели десет години извршувал премиерска должност, но таа функција ја фрлиле во сенка неговата книжевна слава и интелектуална генијалност. Гете напишал драма за пратеникот Мухамед од која, за жал, останале сочувани само неколку клучни делови. Овие фрагменти ги содржат најважните зборови на почит изразени кон пратеникот Мухамед кои некогаш биле напишани од европски поет. Гетевата симпатија кон Мухамед доаѓа до израз во неговата поема, славопојка: “Mahomets Gesang” (Песна за Мухамед), која ја напишал во пролетта 1773. година, во својата 23. година од животот. Овде Гете го прифаќал Пратеникот како река која, слично на

¹¹⁶ Превод на значењето на Куранот, Ел-Бекара, 256.

¹¹⁷ Saundres, J. J., A History of Medieval Islam, London: 1966. Second Impression, стр. 35.

¹¹⁸ Исто, стр. 204.

човечките суштества, скокнува, избива, со својата моќ ги привлекува сите извори, потоци, сите реки, ги зема со себе и ги води кај Творецот.

Додека во својот “West-östlicher Diwan” (Западно-источен диван), при чие пишување бил поттикнат од многу курански ајети¹¹⁹, напишал прекрасни стихови, кои ќе ги цитираме:

„О, свет Курану! О, вечна поддршко!

Кој е лут што Бог му дал

Благодат и среќа на Мухамед,

нека во средината на неговиот дом

прицврсти грубо јаже на најголемата греда,

и нека се обеси! За момент,

ќе почувствува, ќе го помине гневот.”¹²⁰

Инспирацијата за овие стихови ја добил читајќи го 15. стих од 22. поглавје од Куранот кое гласи:

„Тој што мисли дека Аллах нема да му помогне на Пратеникот ни на овој ни на оној свет, нека го растегне јажето до таванот и нека се обеси, па нека види дали неговиот план ќе го отстрани тоа поради коешто тој се лути.“

Потоа напишал:

„Ако исламот значи покорување кон Божјата волја,

Тогаш сите ние живееме и умираме во исламот.”¹²¹

Зборувајќи за Божјите пратеници, тој напишал:

„Авраам Бога од небото,

го избра за својот единствен заштитник;

Мојсеј, исто така, во далечната пустина,

¹¹⁹ Ајет (ар.) – стих или цитат од Куранот (Заб. на прев.)

¹²⁰ Johann Wolfgang Von Goethe, West-Eastern Divan, Translated by Edward Dowden, J. M. Dent & Sons, London and Toronto, 1914. стр. 75.

¹²¹ Исто, стр 86.

преку верата во еден Бог постигнал успех;
И Давуд, поминувајќи
и преку злосторство во неволја,
тој знаеше како да се ослободи, бидејќи сепак:
„Јас верувам само во Еден Бог“
Зборувајќи за Божјите пратеници, напишал:
Знаел да каже;
Исус размислувал со најчисти чувства
само на еден Бог во смиреност,
оној што го направил бог,
ја повредил неговата света волја;
Мухамед исто така – победил,
Триумфирал преку идејата за Божјата едност:
И го совладал целиот свет.¹²²

Куранот за Гете е „Книга над книгите“ како што напишал во следните стихови:

„Дали е Куранот од вечноста?
За тоа не прашувам!
Дали е создаден?
Тоа јас не го знам!
Дека Куранот е Книга над книгите,
Верувам од муслиманска должност.“¹²³

Во своето дело “Noten und Abhandlungen zu besserem Verständnis des West-östlichen Divans” (Белешки и расправи за подобро разбирање на Западно-источниот диван), Гете напишал:

¹²² Исто, стр. 109–110.

¹²³ Исто, стр. 146.

„Зошто да не ја прославуваме во длабока почит светата Ноќ, во која на Пратеникот му е спуштен одозгора Куранот во целост?“¹²⁴

Д-р Катарина Момсен, најважниот биограф на Гете денес, авторка на книгата “Goethe und der Islam” (Гете и исламот), која, како што вели и самата, со децении ја истражува темата за Гете и исламот, одржала интересно предавање: Односот на Гете кон исламот (одржано на Техничкиот унуверзитет Calusthal), во кое меѓу другото, ги наведува зборовите на Гете во неговата автобиографија “Dichtung und Vahrheit”, во која Гете пишува дека во ниедна фаза од својот живот не гледал на Мухамед како на измамник. Понатаму, наведува дека Гете во своите поетски дела се свртел кон Куранот токму поради количеството почит што го имал кон Него, како и дека Гете во објавата на Куранот го спознал и почитувал пратеникот Мухамед како ветување кое е најавувано во Стариот и Новиот Завет.

Вели дека аспектите на исламот кај Гете предизвикале сериозни симпатии и наведува дека карактеристика на односот на Гете кон исламот, од неговите рани денови, било длабоката почит и дека тој со сета сила настојувал да ги насочи луѓето кон исламот. Исто така, наведува дека Гете имал „голема тенденција кон сржта на исламот“ и дека во исламот постојано барал поддршка и охрабрување. Понатаму спомнува дека „Гете навистина свесно живеел во духот на исламското знаење и дека своите пријатели експлицитно ги упатувал на ова учење“. И на крајот вели дека Гете воспоставил лични контакти со муслиманските војници и офицери кои дошле во Вајмар и дека со нив одел на џума-намаз (петочна молитва).¹²⁵

¹²⁴ Goethe, Wolfgang Johann: Werke 1-22 Berliner Ausgabe, Gedichte und Singspiele. Sv. 3. Berlin/Weimar: Aufbau, 1988, стр. 255.

¹²⁵ Комплетното предавање, преведено на босански језик, може да се погледне на овој линк: www.youtube.com/watch?v=xz5VRa228Dg

Јурген Тоденхофер

(Jürgen Todenhöfer, роден е во 1940. година)

Германски писател и поранешен политичар. Студирал право на универзитетите во Минхен, Париз, Бон и Фрајбург. Докторирал право во 1969. година и работел како судија од 1972. година. Бил пратеник во Германскиот парламент пет мандати. Во телевизиската емисија “Das sonntags gespräch”, меѓу другото рекол:

„Сметам дека 11. септември најјасно покажал дека не ги познаваме другите култури. Конфликтот кој подоцна настанал во Ирак и Авганистан и другите воени разгледувања се започнати со 11. септември. Започнати се бидејќи мнозинството од луѓето на Западот не знаат ништо за муслиманскиот свет, како и американскиот претседател, кого не морам да го именувам бидејќи тој веќе не е тоа. Неговите советници никогаш не биле во тие земји. Тие Американци велеле: „Тие терористи, ги има 1,4 милијарда, мораме сите да ги истребиме.“¹²⁶ Тоа не започнало на 11. септември, туку последните 200 години, кои мнозинството западњаци ги забравиле.“

Потоа рекол:

„Европејците на брутален начин ги колонизирале муслиманските земји и испоубиле милиони муслимани. Ако тоа се земе предвид, Западот и ние западните Европејци сме поголеми насилници од нив. Кој ги започнал Првата и Втората светска војна со 70 милиони жртви? Не биле тоа муслиманите. Тоа се огромни броеви. Рус-

¹²⁶ Според службените забелешки на американското ФБИ за тероризмот: околу 6% од терористичките напади на американска почва од 1980. до 2005. година биле извршени од „исламските“ екстремисти. Останатите 94% ги извршиле други групи. www.fbi.gov/stats-services/publications/terrorism-2002-2005/terror02_05

киот комунизам испоубил 30 милиони луѓе, а кинескиот 40 милиони. Тоа му докажува на човекот дека муслиманите во последните 200 години на светот не му направиле ништо лошо.“

На крајот рекол:

„Главен проблем денес е тоа што ние западњаците, Американците и западните Европејци, веруваме и сметаме дека сме посебни и јасно е дека имаме латентен расизам, и сметаме дека тие црнциите, тие Арапите, тие муслиманите не се како нас. Ако сакате да го доживеете значењето на пријателството и што значат пријателството и љубовта, треба да се запознаете со муслиманите.“¹²⁷

54

Д-р Јошихиде Козаи

(Dr Yoshihide Kozai Yukari Shigery, роден е во 1928. год.)

Јапонски астроном. Пензиониран професор на Токио Универзитетот во Јапонија. Бил директор на Националната Астрономска опсерваторија во Токио. Член е на Јапонската академија на науките. Добитник е на повеќе награди и научни признанија, а во 2009. година е прогласен за Личност на културните заслуги на Јапонија. Автор е на повеќе научни книги од областа на астрономијата. На една научна конференција, за Куранот рекол:

„Многу сум импресиониран од наоѓањето на вистинските астрономски факти во Куранот, и за нас, современите астрономи, со проучување на мал дел од универзумот. Ние нашите напори ги сосредоточивме на разбирањето на малиот дел. Со помош на телескопите можеме да видиме само мали делови од небото, без размислување за целиот универзум. Така што, читајќи го Куранот и

¹²⁷ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=VbZwSIMxpoM>

одговарајќи на прашањата, мислам дека можам да го најдам својот начин во иднината за истражувањето на универзумот.¹²⁸

55

Карен Армстронг

(Karen Armstrong, родена е во 1944. година)

Поранешна римокатоличка калуѓерка, британски писател и коментатор, позната по своите книги за компаративните религии. Додека престојувала во манастир, одела на St. Anne College, а дипломирала на Отсекот за англиски јазик. За годините кои ги поминала во манастирот вели дека ги обележале физичко и психичко малтретирање. Таа е еден од трите научници кои за првпат добиле можност да зборуваат за религијата на заседанието на ОН. Била советник за наградуваниот документарец: “Muhammad: Legacy of a Prophet” (Мухамед: Наследство на Пратеникот). Таа е добитник на цела низа награди и признанија. Во својата книга “Muhammad a Prophet for Our Time” (Мухамед – Пратеник за нашето време), напишала:

„Муслиманите отсекогаш го разбирале ова. Нивното свето писмо, Куранот, им дал задача да направат праведно и пристойно општество во кое сите членови се третираат со почит. Политиката на благосостојба на муслиманската заедница била, и сè уште е, прашање од најголема важност.“¹²⁹

За Куранот таа вели:

„Куранот е света Божја реч, а неговиот авторитет останува апсолутен.“¹³⁰

¹²⁸ Видео: <http://www.youtube.com/watch?v=uxsX-cqaGO0>

¹²⁹ Karen Armstrong, Muhammad a Prophet for Our Time, Atlas books, Harper Collins Publishers, London, New York, Toronto and Sidney, 2006. introduction, стр. 13–14.

¹³⁰ Исто, стр.16.

Потоа напишала:

„И смислата на извонредниот плурализам на Куранот, кој ја осудува агресивната и изворно исправните религии ги доживува како вери од Еден Бог. Имаме долга историја на исламофобија во западната култура која датира од времето на крстоносните војни. Во дванаесеттиот век, христијанските монаси во Европа инсистирале дека исламот е насилна религија на мечот, и дека Мухамед бил измамник кој со силата на оружјето им ја наметнал својата вера на неволните луѓе, го нарекувале со погрдни имиња. Оваа искривена верзија на Пратениковиот живот е една од усвоените идеи на Западот, а на западњациите отсекогаш им било тешко објективно да го гледаат Мухамед.

Од уништувањето на Светскиот трговци центар, на 11. септември 2001., членовите на христијанската десница во САД и некои западни медиуми ја продолжиле традицијата на непријателство, тврдејќи дека Мухмед бил непоправлив воен диктатор. Некои во тврдењата отишле толку далеку што тврделе дека бил терорист.¹³¹ Повеќе не можеме да се впуштаме во вакви типови на фанатизам, бидејќи тоа е подарок со кој екстремистите кои се служат со такви изјави ќе докажат дека западниот свет навистина е ангажиран во нова христијанска војна против исламскиот свет. Мухамед не бил човек на насилството. Мораме да пристапиме кон неговиот живот на урамнотежен, објективен начин, за да знаеме да ги цениме неговите значајни достигнувања. Негувањето на неточните предрасуди ги уништува толеранцијата, благородништвото и

¹³¹ Евангелието по Матеј, глава 10, стих 34, му ги припишува на Исус (мир над него) следниве зборови: „Немојте да мислите дека дојдов да донесам мир на земјата; не дојдов да донесам мир, туку меч.“ Да го изговорел, по некој влучај, ова или нешто слично, Мухамед, Божјиот мир над него, христијаните би мавтале со овој цитат дење и ноќе, и на секое место, сакајќи со тоа да докажат дека пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, бил „терорист“! А ние муслиманите веламе: благородниот Божји пратеник Иса (Исус), мир над него, бил најдобриот човек од неговото време, и еден од петте најдобри луѓе кои некогаш чекореле по лицето на земјата.

сочувството, сето она што би требало да ја отсликува западната култура.“¹³²

56

Карл В. Ернст

(Carl W. Ernest, роден е во 1950. година)

Истакнат американски професор по исламски студии на Отсекот за религиски студии на Универзитетот Северна Каролина. Исто така бил директор на Каролина Центарот за проучување на Блискиот Исток и муслиманската цивилизација. Докторирал на Универзитетот Харвард во 1981. година. Неговата последна книга “Following Muhammad Rethinking Islam in the Contemporary World” (По Мухамед: Преиспитување на исламот во современиот свет) добила неколку меѓународни награди. Во неа, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Сепак, значењето на Мухамед не е ограничен само на оние извори кои можат доверливо да се врзат за периодот на неговиот живот. Тој послужил како траен пример за етичност, право, семеен живот, политичко делување и духовност на начини кои не биле вообичаени пред 1400 години.“¹³³

За исламското право напишал:

„Како што е спомнато порано, исламското право (шеријатот) ги обезбедува правата на жените, како што е правото на сопственост кое жените во Европа го немале до неодамна.“¹³⁴

¹³² Исто, стр. 17–18.

¹³³ Carl Ernst, Following Muhammad, University of North Carolina Press. Chapel Hill & London 2003. стр. 73, 74.

¹³⁴ Исто, стр. 143.

Карли Фиорина

(Carly Fiorina, родена е во 1954. година)

Американка, деловна жена и членка на Републиканската партија. Фиорина од 1999. до 2005. година била директорка на компанијата Хјулет Пакард (Hewlett Packard – HP). На пошироката јавност ѝ станала позната како една од економските советнички на сенаторот Џон Мекејн за време на претседателските избори во 2008. година. Во 2010. година ја освоила републиканската номинација за сенатор на Калифорнија. Таа за исламската цивилизација изјавила:

„Порано постоела цивилизација која била најголема на светот. Била во состојба да формира континентална супер-држава која се протегала од едниот до другиот океан и од северното поднебје до тропските области и пустините. Во рамките на нејзината власт живееле стотици милиони луѓе од различни вери и етнички групи.

Едниот од нејзините јазици станал универзален јазик на поголемиот дел од светот – мост меѓу народите на стотици земји. Нејзините војски биле составени од луѓе од многу националности, а нејзината воена заштита овозможила ниво на мир и просперитет кој никогаш порано не бил познат. Досегот на трговијата на оваа цивилизација се протегал од Латинска Америка до Кина и насекаде помеѓу.

Оваа цивилизација ја движеле, повеќе од било што, (научните) изуми. Нејзините архитекти дизајнирале згради кои ѝ пркоселе на гравитацијата. Нејзините математичари ги измислиле алгебрата и алгоритмите, кое ќе го овозможи создавањето на компјутерите и формирањето на енкрипцијата. Нејзините лекари го испитувале човечкото тело и пронашле нови лекови за болестите. Нејзините астрономи го набљудувале небескиот свод, им дале имиња на ѕвездите

и соѕвездијата и го отвориле патот за вселенските патувања и истражувања.“

Продолжува и вели:

„Кога другите народи стравувале од идеите, оваа цивилизација напредувала на нивните основи и ги одржувала во живот. Кога цензурата се заканила дека ќе го избрише знаењето на минатите цивилизации, оваа цивилизација го сочувала тоа знаење и им го пренела на другите.

Додека современата западна цивилизација дели многу од овие особини, цивилизацијата за која зборувам е исламскиот свет од 800. до 1600. година кој ги вклучувал Османската империја и престолите на Багдад, Дамаск и Каиро...“¹³⁵

58

Кејв Сидни

(Cave Sydney, 1883–1953)

Англиски истражувач и писател. Во своето дело “An Introduction to the Study of Some Living Religions of the East” (Вовед во проучувањето на некои живи религии на Истокот), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Ниеден живот не е на толку различни начини окарактеризиран како Мухамедовиот. Христијанските писатели долго ја заговарале опасноста од исламот, подготвени да веруваат во најлошото за него, а го оцениле не само грубо, туку и неправедно. Овој човек, кој во интерес на својата мисија десет години претрпувал тешкотии, не

¹³⁵ Карли Фиорина, „Технологијата, бизнисот и нашиот начин на живот; што е следно?“, говор одржан во Минеаполис, 26. 9. 2001. година. Линк: hp.com/hp-info/execteam/speeches/fiorina/minnesota01.html

бил измамник. Еден измамник не би можел да стане основач на религија. Карлајл е токму на овој став. Со својот неискажан гениј, својата побожност и својата мудрост, направил нација од племиња кои биле во конфликт. Неговото место во историјата е сигурно.¹³⁶

59

Д-р Кеит Л. Мур

(Dr. Keith Leon Moore, роден е во 1925. година)

Канадски професор емеритус по анатомија на Факултетот за хирургија, на Универзитетот во Торонто. Тој е еден од најистакнатите научници од областа на анатомијата и ембриологијата. Автор е на книгата “Developing Human” (Развој на човекот) која е преведена на осум јазици и се смета за дело на кое се повикува науката во таа област. Исто така, книгата беше избрана од страна на Научниот комитет за најдобра книга авторизирана од еден човек. Бил продекан за Основни медицински науки на универзитетскиот Факултет за медицина и бил шеф на катедрата за анатомија од 1976. до 1984. год. Тој е еден од основачите на здружението на анатоми (American Association of Clinical Anatomists – ААСА), а бил бил претседател на ААСА помеѓу 1989 и 1991. година. Професорот Мур работел на компаративна студија за Куранот, хадисот и модерната ембриологија, и одржал повеќе предавања во повеќе држави на тема „Куранот за ембриологијата“, а на една научна конференција, за Куранот рекол:

„Како резултат на студирањето на Куранот и на хадисите во последните четири години отквивме неверојатен систем на поделба на стадиумите на човечкиот ембрион, со оглед дека тоа е објаснето во VII век. Иако Ерот Старо, основачот на науката за ембриологија,

¹³⁶ Cave, Sydney., An Introduction to the Study of Some Living Religions of the East, Duckworth & CO. London: 1921. стр. 213–214.

во IV век утврдил дека ембрионот на пилето се формира во стадиуми, тој не навел никакви детали за овие стадиуми. Колку што ни е познато од историјата на ембриологијата, сè до XX век малку се знаело за стадиумите на класификацијата на човечкиот ембрион. Затоа, описот на човечкиот ембрион даден во Куранот не може да е заснован на научни достигнувања од VII век. Единствено логично објаснување е дека овој опис на Мухамед му е објавен од Бог. Не е возможно тој да бил запознаен со тие детали, со оглед на тоа дека бил неписмен човек кој не бил запознаен со науката.“

По деталната анализа на куранските стихови кои говорат за создавањето на човекот и откако ги споредил со модерните научни факти, тој го заклучува следното:

„Фазите на ембрионалниот развој спомнати во Куранот треба да користат за учење на студентите муслимани, затоа што се согласуваат со модерното сфаќање за развојот на човекот пред раѓањето. Исто така, тоа ќе им овозможи на муслиманските доктори и сестри да им објаснат на своите пациенти, користејќи курански референци. Мухамед не можел да ги знае овие факти за човечкиот развој во VII век бидејќи повеќето од нив не биле откриени сè до XX век. Муслиманите, а и останатите, тукушто донеле заклучок дека овие факти можеле единствено да му бидат објавени на Мухамед од Единствениот, Кој знае сè за нас, Кој не само што знае како сме се развиле, туку како живееме и функционираме.“¹³⁷

¹³⁷ Video: www.youtube.com/watch?v=hye0CDmIgl0&list=PL8145120E788646B0

Кофи Анан

(Kofi Atta Annan, роден е во 1938. година)

Гански дипломат и поранешен Генерален секретар на обединетите нации. Својата кариера ја започнал во 1962. година во Светската здравствена организација. Од 1972. до 1974. година бил Директор на туризмот во Гана. Од 1987. година покривал некои од најважните позиции во ОН, вклучувајќи го местото Помошник главен секретар. Во 90-те години бил задолжен за мировни операции, а од октомври 1995. год. бил специјален пратеник на ОН за поранешна Југославија. Мандатот му е обновен во 2002. година, а на тоа место останал до 2006. година. Кофи Анан и Обединетите нации се кодобитници на Нобеловата награда за мир во 2001. година. На семинарот за исламофобија одржан под покровителство на ОН во 2004. година, Кофи Анан за исламот рекол:

„Исламските принципи често се искривени и оттрнати од контекст, а некои постапки или обичаи (на поединци) се земени да ја претставуваат или симболизираат таа богата и сложена вера. Некои велат дека исламот е неспојлив со демократијата или неотповикливо непријателски настроен кон модерноста и правата на жените. И во многу општествени кругови, омаловажувачките коментари за муслиманите може да поминат без цензура, што резултира со прифаќање на вака спакуваните предрасуди.

Исто така, стереотипите ги опишуваат муслиманите како спротивност на Западот, наспроти историјата во која немало само конфликти, туку и трговија и соработка, како и влијание и заемно збогатување на уметноста и науката. Европската цивилизација не би

напредувала до таква мера да не ги користеле христијанските научници учењата и литературата на исламот во средниот век и подоцна.¹³⁸

61

Крег М. Консидајн (Craig Michael Considine)

Јавен говорник и заговорник за меѓуверски дијалог. Дипломата за магистер во областа на Меѓународни односи ја добил на Ројал Холовеј Универзитетот во Лондон, а дипломата во истата област на Американскиот универзитет во Вашингтон. Го режирал документарецот „Патување во Америка“ (Journey into America) кој е прикажуван на филмски фестивали, универзитети и верски институции ширум светот. Објавувал повеќе статии за Washington Post, Fox News и Newsweek. На својата интернет страница¹³⁹ објавил авторизиран текст во кој за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Денес сакам со вас да го поделам моето искуство во проучувањето на исламот и посебно она што го научив за големата вера преку животот на пратеникот Мухамед, нека е мирот над него...

Конкретно, јас го истражував животот на Мухамед, нека е мирот над него. Во моите изучувања и искуства научив дека Мухамед, нека е мирот над него, имал важни учења за тоа како се постапува кон немуслиманите. Неговите идеи за верска слобода го прават универзален шампион за човекови права, посебно за оние кои се однесуваат на слободата на обожување и правата на малцинствата да бидат заштитени во тешките времиња.

¹³⁸ Семинар: “Confronting Islamophobia: Education for Tolerance and Understanding”, in New York, 7. Декември 2004.

¹³⁹ <http://www.craigconsidinetcd.com>

Она што е во врска со Мухамед, нека е мирот над него, оставило најсилен впечаток на мене бил неговиот толерантен однос кон христијанството и јудаизмот.

На пример, објавата која Мухамед, нека е мирот над него, ја добивал од Бога, го насочила да ја толерира различноста и да ја негува како обележје на муслиманското општество.

Во Уставот на Медина, Мухамед, нека е мирот над него, напишал дека туѓинците во муслиманското општество треба да бидат третирани со посебно внимание, на ист начин како и нивните заштитници (муслиманите). Повеќе од илјада години подоцна, Џорџ Вашингтон (првиот претседател на САД) напишал дека „прегратката на Америка е отворена да ги прими понижените и прогонети луѓе од сите нации и вери...“¹⁴⁰

На крајот, го гледам пратеникот Мухамед, нека е мирот над него, како човек кој се борел против расизмот пред времето на Нелсон Мандела и како водач кој настојувал да ги обедини, а не да ги раздвојува луѓето од различните средини. Како на Американец-католик, не ми е битно што Мухамед, нека е мирот над него, не е од мојата вера. Она што е важно за мене е неговиот карактер и неговото постапување.¹⁴⁰

¹⁴⁰ <http://craigconsidinetcd.com/2014/01/28/a-catholic-american-praises-prophetmuhammad-at-an-islamic-centre-in-dublin-ireland/>

К. С. Рамакришна Рао
(Prof. K. S. Ramakrishna Rao)

Индиски професор по филозофија. Работел на Универзитетот Мусоре, Индија. Автор е на книгата “Muhammad the Prophet of Islam” (Мухамед, пратеникот на исламот), во која за исламот напишал:

„Мојот проблем при пишувањето на оваа монографија е посилен затоа што ние, воопштено, не сме воспитувани со таков (искривен) вид на историја и нема потреба за трошење многу време на нагласувањето на нашите погрешни сфаќања за исламот. Теоријата дека исламот е ширен со меч веќе не може да се слушне во секое коше, бидејќи принципот на исламот ‚нема присила во верата‘ сега е добро познат.“¹⁴¹

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Во годините на варваризмот, бојното поле било хуманизирано и биле издадени строги инструкции да не се проневерува, да не се мами, да не се издава довербата, да не се уништува, дека не смее да се убива малолетното дете, жена или старец, да не се сечат дури ниту палат палмите, да не се сечат овошните дрвја, да не се малтретираат монасите и лицата што извршуваат молитва. Неговиот однос кон најголемите непријатели бил најблагороден пример за неговите следбеници. Кога ја освојувал Мека, бил во кулминација на својата моќ. Градот кој го мачел него и неговите следбеници, кој ги протерал во прогонство и кој ги прогонувал и бојкотирал, дури и кога биле далеку повеќе од 200 милји, тој град сега му лежел под нозете. Според законите на војувањето можел праведно да се освети за сите

¹⁴¹ K.S. Ramakrishna Rao, Muhammad the Prophet of Islam, world Assembly of Muslim Youth, Riyadh 1989. стр. 8.

суровости кои му биле нанесени нему и на неговиот народ. Но, како тој се однесувал кон нив? Мухамедовото срце го преплавило љубовта и добрината и тој изјавил: „Овој ден нема укор за вас и сите сте слободни.“¹⁴²

Потоа напишал:

„Каква огромна промена им донел Куранот и пратеникот Мухамед на Арапите, најгордите луѓе на Земјата во тоа време. Тоа е причината зошто Гете, најголемиот од германските поети, зборувајќи за светиот Куран рекол: „Оваа книга со векови ќе продолжи да остварува најмоќно влијание.“ Тоа е исто така причината зошто Џорџ Бернард Шо рекол: „Ако било која вера има шанси да завладее со Англија, дури и со Европа во наредните 100 години, тогаш тоа е исламот.“¹⁴³

Потоа додава:

„Личноста на Мухамед... најтешко е да се продре до целата вистина за тоа. Можам да фатам само дел од тоа. Каква драматична трага на живописни сцени! Тука е: Мухамед – пратеник; Мухамед – воин; Мухамед – деловен човек; Мухамед – државник; Мухамед – говорник; Мухамед – реформатор; Мухамед – засолниште за сиромашните; Мухамед – заштитник на робовите; Мухамед – еманципатор на жените; Мухамед – судија.

Сè на сè, во сите овие величествени улоги, во сите тие човечки активности – тој е херој.“¹⁴⁴

¹⁴² Исто, стр. 10.

¹⁴³ Исто, стр. 14.

¹⁴⁴ Исто, стр. 20.

Лаура Вециа Ваглиери (Laura Veccia Vaglieri, 1893–1989)

Била италијански ориенталист. ќерка на славниот археолог Данте Ваглиери. Студирал на Универзитетот во Рим. Лаура е пионер на арапските и исламските студии во Италија. Работела како професор на Институтот Университарио Ориентале во Наполи. На конгресот на европските муслимани во Женева во 1935. година учествувала како единствен немуслимански учесник. Тоа е оправдано со фактот дека била асистентка на грофот Бернард Барбиелини Амидеи, директор на Институтот во Наполи, кој свечено го примил исламот на овој конгрес. Лаура е автор на повеќе книги со исламска тематика. Во своето дело “An Interpretation of Islam” (Толкување на исламот), за Куранот напишала:

„Како може да биде поинаку? Куранот е директна вербална појава со која Бог го удостоил Мухамед. Тој е буквално Божја реч.“¹⁴⁵

За исламот напишала:

„Благодарење на исламот, паганството е поразено во сите свои форми. Концептот на вселената, практикувањето на верата и обичаите на општествениот живот, се ослободени од сите негативности кои ги деградирале и човечките умови се ослободени од предрасудите. Човекот конечно го остварил своето достоинство. (...).

Човековиот дух е ослободен од предрасудите, човековата волја е ослободена од стегите кои ја држеле во сопственост на волјата на другите, или другите т.н. сокриени сили. Свештениците, лажните чувари на тајната, брокерите на спасението и сите оние што се преправале дека се посредници помеѓу Бог и човекот, и благодарејќи

¹⁴⁵ Laura Veccia Vaglieri, An Interpretation of Islam, Goodword books, New Delhi 2004. стр. 13.

на таквото верување остварувале власт над луѓето, паднале од нивните пиедестали. Човекот станал слуга Божји, а кон другите луѓе имал само обврски на еден слободен човек кон другите слободни луѓе. Додека порано луѓете пателе од неправдите на социјалната разлика, исламот прогласил еднаквост меѓу човечките суштества.¹⁴⁶

Потоа наведува:

„Чудото на исламот е Куранот, преку кој постојаната и непрекината традиција ни пренесува вести со апсолутна сигурност. Ова е книга што не може да се имитира. Секој од нејзините изрази е сепопфатен, а сепак сè уште со соодветна големина, ниту предолг, ниту прекраток. Неговиот стил е оригинален.“¹⁴⁷

Понатаму додава:

„Во него (Куранот), меѓу останатото, можеме да најдеме предвидувања на збиднувања од иднината, а и опис на настани кои се случиле со векови порано, но се главно занемарени. Тука се и честите спомнувања, од законите во природата до различните науки, верски и световни. Во него (Куранот), наоѓаме огромни залихи на знаења кои се над капацитетите на најинтелигентните луѓе, најголемите мислителите и најспособните политичари. Поради сето наведеното, Куранот не може да биде дело на еден неписмен човек кој целиот свој живот го поминал среде општество кое било далеку од луѓето, од науката. Човекот, кој секогаш инсистирал дека е само човек како и сите други, и дека како таков не може да изведува чуда, освен со помош на Семоќниот Бог. Куранот може да го има своето потекло само од Бог, чие знаење опфаќа сè што е на небесата и на земјата.“¹⁴⁸

Заклучува и вели:

¹⁴⁶ Исто, стр. 34–35.

¹⁴⁷ Исто, стр. 42.

¹⁴⁸ Исто, стр. 43–44.

„Ние имаме уште еден доказ за божественото потекло на Куранот во фактот дека неговиот текст останал чист и непроменет низ вековите од денот на неговата објава до денес, а така и ќе остане, ако даде Бог, колку и да продолжи вселената да постои. Читан повторно и повторно во целиот муслимански свет, ова дело не предизвикува кај верникот чувство на замор. Напротив, преку повторното читање секој ден станува сè подраг. Тоа предизвикува длабоко чувство на почит и восхитување кај оној што го чита или слуша.

Не биле употребата на силата, ниту напорите на истрајните мисионери тие кои довеле до брзото ширење на исламот. Наместо тоа, факт е дека книгата која им е претставена од муслиманите на освоените народи, да ја прифатат или одбијат со слободна волја, била навистина книга од Бога, Реч на вистината, најголемото чудо кое Мухамед можел да им го претстави на оние на земјата,¹⁴⁹

64

Лев Николаевич Толстој

(Гроф Лев Николаевич Толстој, 1828–1910)

Бил руски книжевник и мислител, еден од најголемите светски романиери. „Толстој бил заговорник на слободниот христијански анархизам кој, според неговите зборови, се базирал на она што го рекол Христ, наместо на црковните науки, затоа ги негирал божественоста на Исус и воскресението.“¹⁵⁰ Руската Православна црква во 1901. година го објавила црковното екскомуницирање на Толстој како безбожник. Толстој е екскомунициран затоа што отворено зборувал и пишувал за некои основни верувања и верски обреди на христијанството кои ги сметал за неисправни и спротивни на

¹⁴⁹ Исто, стр. 44–45.

¹⁵⁰ http://hr.wikipedia.org/wiki/Lav_Nikolajevi%C4%8D_Tolstoј

вистинската вера. Всушност, можеби најголемата причина за службеното исфрлување на Толстој од православната црква лежи во односот на Толстој кон исламот. Имено, во 1908. година Толстој направил збирка на хадиси на пратеникот Мухамед и ги испечатил во руската печатница „Посредник“. Книгата е објавена во октомври 1908. година под наслов „Изречения Магомета“ (Изреки на Мухамед).¹⁵¹ Одамна се знаело за книгата на Толстој со хадисите на пратеникот Мухамед, но станувало збор за таинствено дело кое не доживеало реизданија, бидејќи интересот на светски познатиот писател Толстој за говорот на пратеникот Мухамед и неговото објавување на една таква книга со желба да го подели тоа со рускиот народ било недопустливо во царска Русија. И додека во периодот на Сојузот на Советските Социјалистички Републики (СССР), делата на Толстој потворно се печателе, од некоја причина збирката „Изречения Магомета“ не била објавена. Погледот на Толстој во однос на исламот може да се согледа и преку писмото (посебно она од 15. март 1909. година) кое ѝ го напишал на Елена Векилова, Русинка омажена за генералот Ибрахим-ага. Елена Векилова од Толстој барала совет во врска со своите синови кои сакаат да бидат муслимани. Во одговорот на Елена Векилова Толстој напишал:

„Што се однесува на давањето повеќе значење на исламот отколку на православната (христијанска црква во Русија), јас сум со полно срце согласен со тоа. Колку и да е чудно да се каже тоа, за мене исламот е неспоредливо повозвишен од христијанството. Кога човекот би имал право на избор, секој разумен православец (христијанин) и секој човек, без никаков сомнеж и колебање, би го прифатил исламот, Единстениот Бог и Неговиот Пратеник. Зошто? Затоа што со Тројството, со тешката и неразбирлива божественост (Отецот, Синот и Светиот Дух), со претаинствената Ана Марија, со

¹⁵¹ Оваа книга е преведена и на македонски јазик, со наслов „Толстој за Мухамед“, Студентски клуб, Скопје, 2008. година (Заб. на прев.).

светците, со нивните претставувања и комплицираните церемонии... и не би можело да биде поинаку. Исламот морал да се подигне над толку расипаните верувања кои го зазеле местото на основните верски доктрини и во еден период прераснале во црковни верувања.

Исламот се појавил 600 години по христијанството. Сè во светот се развива, се усовршува. Како што созрева секој човек, исто така созрева и целото човештво, станува повеќе совршено. Значењето, суштината на човечкиот живот се верските сфаќања. Но, усовршување на верата претставува олеснување на нејзиното разбирање и разјаснување на најразличните тајни мисли...¹⁵²

Оригиналот на писмото на Толстој кое ѝ го испратил на Елена Векилова, на Музејот на Лев Толстој во Москва во 1978. година му го подарил синот на Елена, Фарис. Писмата се изложени во музејот.

Толстој не го искажал своето мислење за исламот само во писмото до Елена Векилова, туку за исламот зборувал и со сопругата и пријателите. Имено, Словакот Душан Петровиќ Маковицки му бил шест години приватен лекар на Толстој. Врз основа на бележењето на разговорите кои во тоа време Толстој ги водел со своите бројни пријатели, тој го напишал големото дело „У Толстого“ (Со Толстој), во периодот 1904-1910. год. Делото е во четири тома, а првпат е печатено во Издательство Наука Москва, во 1979. година, под насловот „Яснополянские записки“ (Белешки од Јасна Полјана). На тој начин е направена детална хроника на животот во Јасна Полјана за шест години, од 18. декември 1904. до 28. ноември 1910. година. На 356. страница од третиот том се наведени семејните разговори на Толстој, како и разговорот за случајот на Елена Векилова.

Душан Петровиќ Маковицки вака ја опишува оваа ситуација:

13. март 1909. година

¹⁵² Од писмото кое Толстој ѝ го напишал на Елена Векилова, на 15. март 1909. година; Преземено од книгата: Толстој о Мухаммеду, Либрис, Сараево, 2007. стр. 65.

„Лев Николаевич раскажуваше дека добил писмо од една мајка во кое пишува: таткото е муслиман, таа е православна, два сина: едниот е студент, а другиот офицер. Обајцата сакаат да преминат на ислам.

Софија Андрејевна рече: „Можеби нејзините синови сакаат да станат муслимани затоа што така можат да имаат повеќе жени?“

Лев Николаевич: „Не, небаре кај нас има малку од оние што имаат повеќе жени?“

Софија Андрејевна коментираше уште нешто.

Лев Николаевич: „Тие најчесто имаат по една жена. Ако човек може да живее со една жена, подобро е, а многуженството е спогодба.“

Подоцна Лев Николаевич зборувал дека, размислувајќи за тоа писмо, нему многу работи му станале појасни: „Мухамед доследно го спроведува *евангелието*. Тој не го признавал Христос за Бог ниту, пак, самиот се поистоветува со Бога. За муслиманите нема друг Бог освен Единствениот Бог и Мухамед е Негов Пратеник. Нема никакви догми, ниту свети тајни. Што е подобро: православието или исламот? За мене тоа е јасно, исламот е подобар.“ По кратко молчење, Лев Николаевич повторил: „Исламот без споредба е подобар од православието. Исламот многу ми помогнал.“¹⁵³

¹⁵³ У Толстого, 1904—1910, Яснополянские записки, Д. П. Маковицкого, книга третья, Издательство Наука Москва, 1979. стр. 356.

Лесли Хејзлтон

(Lesley Hazleton, родена е во 1945. година)

Британско-американски автор чија работа се фокусира на полето на политиката, верата и историјата, посебно на Блискиот Исток. Дипломирала психологија на Манчестер Универзитетот. Во септември 2011. година ја добила наградата The Stranger`s Genius Award in Literature. Во интервјуто за својата книга The First Muslim: The Story of Muhammad (Првиот муслиман: Приказната за Мухамед) за списанието Religion Dispatches изјавила:

„Првиот муслиман‘ (The First Muslim) не е книга со одредена порака. Ако ништо друго, бидејќи сум агностик, можете да ја наречете биографија (на Мухамед) напишана од еден агностик. Но, мислам дека многу читатели можат да бидат изненадени од длабоката предаденост на Мухамед на социјалната правда, на неговиот протест против алчноста и корупцијата и неговиот страствен ангажман со идејата за единство, и на човечкото и на божанското – главните фактори кои помагаат да ја објаснат привлечноста на исламот.“¹⁵⁴

¹⁵⁴ РД магазин, Q & A, Јануару 5, 2013. www.religiondispatches.org/books/rd10q/6741/an_agnostic_biography_of_the_prophet_muhammad

Махатма Ганди

(Mohandas Karamchand Gandhi, 1869–1948)

Бил индиски мислител и политичар. Водач на нацијата кој се изборил за независност на Индија преку ненасилна револуција. Студирал право на Лондонскиот Универзитет. Во 1921. година Индискиот национален конгрес, група која го ширела движењето во Индија, му дал на Ганди потполна извршна власт, дури вклучувајќи го и правото да именува свој наследник. Бил убиен во атентат, со истрели од огнено оружје во 30. јануари 1948. година. Ганди, откако ја прочитал книгата за биографијата на пратеникот Мухамед, Божиот мир над него, го рекол следново:

„Кога го завршив вториот том, ми беше жал зошто повеќе нема да читам за тој прекрасен живот. Постојат некои настани што не ги разбираам и некои што не можам да ги објаснам. Но, јас не пристапив кон проучувањето како критичар или потсмевач. Сакав најдобро да научам за животот на оној кој и денес неспорно ги плени срцата на милиони луѓе. И најдов доволно во книгите. Повеќе од било кога станав убеден дека мечот не бил средството со помош на кое исламот ја стекнал својата позиција. Туку, токму ригидната едноставност, крајната скромност на Пратеникот, прецизноста во врска со ветувањата, неговата потполна посветеност на своите пријатели и следбеници, неговата бестрашност и неговата апсолутна вера во Бога и во своето пратеништво. Овие особини, а не мечот, го расчистувале патот и ги надминале сите препреки.“¹⁵⁵

¹⁵⁵ Mahatma Gandhi, Collected Works of Mahatma Gandhi, vol. 29, My Jail experiences XI, стр. 133. Young India, 11-9-1924.

Мајкл Х. Харт

(Michael H. Hart, роден е во 1932. година)

Американски астрофизичар и писател. Докторирал астрономија на Принстон Универзитетот во 1972. година. Бил истражувач во Националниот центар за атмосферски истражувања, Goddard Space Flight Center, и во Карнеги институцијата за наука. Бил професор на Универзитетот Мериленд, Универзитетот Тринити и Факултетот Anne Arundel Community. Кога Мајкл Харт сакаше на светот да му ги претстави 100-те најголеми личности кои имале влијание врз светот, на прво место од тие стотина избрани го ставил Пратеникот Мухамед. Во својата книга “The 100: A ranking of the most influential persons in history” (Стоте највлијателни личности во историјата) која е продадена во повеќе од 500.000 примероци и преведена на петнаесет јазици, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, меѓу останатото, го напишал следново:

„Веројатно мојот избор на Мухамед за водечката позиција меѓу највлијателните личности во светот ќе изненади некои читатели и од другите може да биде доведен во прашање, меѓутоа, тој бил единствениот човек во историјата кој бил исклучително успешен на двете нивоа, и верското и световното. Од скромниот почеток, Мухамед ја основал и ја донел едната од најголемите светски религии и станал исклучително ефикасен политички водач. Денес, тринаесет векови по неговата смрт, неговото влијание е сè уште силно и сеприсутно.¹⁵⁶

Потоа додава:

¹⁵⁶ Michael H. Hart, The 100: A ranking of the most influential persons in history, New York 1978. стр. 3.

„Повеќето луѓе во оваа книга ја имале предноста што се родени и израснати во центрите на цивилизацијата, во високо култивирани или политички избрани народи. Меѓутоа, Мухамед е роден во 570. Година, во градот Мека, во јужна Арабија, во тоа време заостаната област во светот, далеку од центрите на трговијата, уметноста и образованието. Останал сираче на шест години и бил воспитуван во скромно опкружување. Исламската традиција ни вели дека тој бил неписмен. Неговата економска положба била подобрена кога тој, на дваесет и пет годишна возраст, се оженил со богата вдовица. Сепак, како се приближувал до четириесеттите години, постоеле малку надворешни индикации дека бил извонреден човек.“¹⁵⁷

Потоа напишал:

„Како тогаш некој да го оцени вкупното влијание на Мухамед врз човечката историја? Како и сите религии, исламот врши огромно влијание врз животите на своите следбеници. Тоа е причината поради која сите основачи на големите светски религии заземаат истакнато место во оваа книга. Со оглед на тоа дека во светот има двапати повеќе христијани од муслимани (ова се однесува на времето кога ова го пишував), во почетокот може да изгледа чудно што Мухамед е повеќе рангиран од Исус. Постојат две главни причини за таа одлука. Прво, Мухамед одиграл далеку поважна улога во развојот на исламот отколку што Исус направил за развојот на христијанството. Иако Исус бил одговорен за главните етички и морални заповеди на христијанството, Св. Павле бил главниот програмер на христијанската теологија, нејзин главен пропагатор и автор на големото дело, Новиот Завет.

Меѓутоа, Мухамед бил одговорен и за теологијата на исламот и за неговите главни етички и морални начела. Освен тоа, тој играл клучна улога во пропагирањето на новата вера, како и во воспоставувањето на верската пракса на исламот.

¹⁵⁷ Исто, стр. 3–4.

Понатаму, Мухамед (за разлика од Исус) бил световен, како и верски водач. Всушност, како двигателна сила на арапските освојувања, тој лесно би можел да се рангира како највлијателен политички водач на сите времиња.“¹⁵⁸

Заклучува и вели:

„Потоа гледаме дека арапските освојувања од седмиот век продолжиле да играат важна улога во човечката историја и сè до денес. Тоа била непобедлива комбинација на световно и религиско влијание, што според мое мислење дава право Мухамед да се смета за највлијателната личност во човечката историја“.¹⁵⁹

68

Мајкл Ф. Мур

(Michael Francis Moore, роден е во 1954. година)

Американски филмски режисер и продуцент, писател, социјален критичар и политички активист. Режисер е на документарните филмови: „Луди по оружјето“, „Фаренхајт 9/11“, „Болно“, „Капитализам: Љубовна приказна“, кои станале најгледаните документарни филмови на сите времиња. Списанието „Тајм“ во 2005. година го прогласило за еден од стоте највлијателни луѓе на светот. На 13.09.2010. дал интервју за американската медиумска куќа Си-Ен-Ен, по повод горењето на примероците од Куранот во Америка од страна на пасторот Тери Џонс, и во таа прилика изјавил:

„Кога зборуваме за горењето на Куранот, дозволете ми повторно да им укажам на моите драги Американци, од кои 80 проценти немаат пасош и никогаш не ја напуштиле својата земја, никогаш не го виделе остатокот од светот и немаат врска што се случува. Јас

¹⁵⁸ Исто, стр. 8–9.

¹⁵⁹ Исто, стр. 10.

имав среќа понекогаш да одам одовде и да видам дел од планетата на која живееме. Куранот го спомнува Исус дваесет пати. Во таа света книга Исус е претставен како Божји пратеник. Зошто некој да изгори книга која на прекрасен начин го претставува Исус повеќе од дваесет пати? Колку Американци воопшто го знаат тој факт? Тоа е потполно лудо, јас за среќа одамна имам раскрстено со тоа и едноставно морав да реагирам и да кажам нешто околу тоа.

Арапите, муслимани, сочинуваат 1,6 проценти од нашата американска популација. И кога и да се устреме оваа безмилосна мафија на некое малцинство, мораме да бидеме свесни дека тие, кога ќе завршат со таа група, ќе се свртат кон друго малцинство. Сите треба да размислиме за тоа, бидејќи сите им припаѓаме на нашите мали етнички групи кои во оваа земја дошле по своја волја или основачите на оваа земја ги донеле како робови.¹⁶⁰

69

Марк Вестон

(Mark Weston, роден е во 1953. год)

Американски новинар, писател и говорник. Дипломирал историја на Браун Универзитетот, а дипломата од правен факултет ја стекнал на Универзитетот во Тексас. Бил новинар за Еј-Би-Си Њуз, пишувал статии за Њујорк тајмс, Вашингтон пост, Лос Анџелес Тајмс и Њујорк Дејли Њуз Вестон. Бил гостински професор на Крал Фејсал центарот за истражување и исламски студии во Ријад, Саудиска Арабија. Ја напишал книгата “Prophets And Princes” („Пратеници и принцови“), а во неа за исламот и пратеникот Мухамед, меѓу останатото, го напишал следново:

¹⁶⁰ <http://edition.cnn.com/video/#/video/us/2010/09/13/tsr.michael.moore.intv.cnn?ref=videosearch>

„За време на 1400 години исламот им ја дал смислата за живот на многу генерации, едуцирајќи ги и описменувајќи ги, како мажи така и жени. Мухамед значително го поправил животот на жените. Куранот, светото писмо на исламот, ѝ дава право на жената да се разведе од мажот, ако тој се однесува лошо кон неа и наредува жената да добива дел од семејниот имот, што е револуционерна идеја во било кој дел од светот до модерното време. Мухамед, исто така, учи дека жената треба да се едуцира и дека има право на глас при изборот на својот маж.¹⁶¹

Потоа додал:

„Вообичаеното убедување на западот дека исламот е ‚религија на мечот‘ е погрешно. Исламските освојувачи им дозволувале на христијаните, Евреите и хиндусите да ја задржат својата вера затоа што Куранот ја забранува присилната конверзија. Милионите Хиндуси, зоростраисти како и сириските и коптските христијани кои преминале на исламот во осмиот, деветиот и десетиот век, тоа го направиле со слободна волја бидејќи нивните муслимански освојувачи владееле поправедно од кои било претходни познати владетели.“¹⁶²

Потоа напишал:

„Интелигентните луѓе му биле верни на Мухамед, не само поради неговата порака, туку и поради него самиот. Секој што го познавал Мухамед може да се присети дека бил љубезен и рационален. Тој инсистирал слугите, робовите и животните да бидат третирани на убав начин и на старите жени од селата им го посветувал истото внимание како и на племенските главатари.“¹⁶³

За Куранот исто напишал:

¹⁶¹ Mark Weston, *Prophets And Princes*, John Wiley & Sons, New Jersey, 2008. стр. 15.

¹⁶² Исто, стр. 16.

¹⁶³ Исто, стр. 22.

„Во текот на 621. и пролетта 622. година, цели племиња во Медина станале муслимани. Во времето кога поезијата била средство на комуникација подеднакво важно како што се денес телевизијата и филмовите, убавината на арапскиот Куран ги освоила срцата и умовите на многумина.“¹⁶⁴

70

М. Н. Рој

(Manabendra Nath Roy, 1887–1954)

Бил индиски национален револуционер, радикален активист и политички теоретичар. Рој бил основач на комунистичките партии во Мексико и Индија и делегат на конгресот на Комунистичката интернационала. По подемот на Јосиф Сталин, Рој го напуштил комунистичкото движење и марксистичките идеи. Во својата книга “The Historical Role Of Islam” (Историската улога на исламот), за исламот напишал:

„Очигледниот изненадувачки подем и драматичната експанзија на исламот претставуваат најфасцинантно поглавје во историјата на човештвото.“¹⁶⁵

Потоа додава:

„Постоечкиот впечаток за учењето на арапскиот Пратеник се заснова на лошата информираност. Просечно образованиот хиндус поседува малку знаење и не е благодарен за огромната револуционерна важност на исламот како и големите културни последици на таа револуција.“¹⁶⁶

¹⁶⁴ Исто, стр. 24.

¹⁶⁵ M. N. Roy, The Historical Role Of Islam, Vora & Co. Publishers LTD. Bombay 1938. стр. 1.

¹⁶⁶ Исто, стр. 4.

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, и ширењето на исламот, напишал:

„Секој пратеник ја воспоставувал својата позиција врз основа на чудата што ги постигнул. Според тој принцип, Мухамед мора да биде признат како далеку најголем меѓу сите пратеници пред и по него. Експанзијата на исламот е најголемото чудо од сите чуда. Римското царство на Август, кое подоцна го проширил храбриот Трајан, било резултат на големите и славни победи и освоено е во период од седумстотини години. Сепак, тоа не ги постигнало пропорциите на арапското царство, основано за помалку од еден век. Александровото царство претставува само дел од огромниот простор на Халифатот. Речиси илјада години Персиското царство му се спротивставувало на оружјето на Рим, за да бидат покорени од Мечот Божји за помалку од десет години. Да им препуштиме на современите историчари да го опишуваат чудото на ширењето на исламот.“¹⁶⁷

Потоа напишал:

„Како се случува ова запрепастувачко чудо? Тоа било едно од збунувачките прашања за историчарите. Денешниот едуциран свет ја отфрлил простачката теорија дека ширењето на исламот било триумф на фанатизмот над воздржаните и толерантни луѓе. Во феноменалниот успех на исламот, пред сè, спаѓа и неговото револуционерно значење и неговата способност да ги изведе масите од безнадежни ситуации, настанати со пропаѓањето на античките цивилизации, не само на Грција и Рим, туку и на Персија, Кина и Индија.“¹⁶⁸

¹⁶⁷ Исто, стр. 5–6.

¹⁶⁸ Исто, стр. 7.

Морис Бикај

(Maurice Bucaille, 1920–1998)

Француски лекар и писател. Во 1976. година ја објавил книгата “The Bible, The Quran and Science” (Библијата, Куранот и науката¹⁶⁹), која е продадена во милиони примероци и е преведена на неколку јазици, во која д-р Бикај тврди дека Куранот е во согласност со научните теории и факти. Според Бикај, постојат монументални научни грешки во Библијата, а ни една грешка во Куранот. Бикај заклучува дека Куранот е Божја Реч. Во својата книга, меѓу останатото, напишал:

„Тоа беше сосема објективно и без мислење дека јас бев првиот што го истражува куранскиот текст. Го барав степенот на компатибилност помеѓу куранските текстови и модерната наука. Од преводите знаев дека Куранот често алудира на сите видови на природни појави, но имав сосема површно знаење за тоа. Дури откако мошне внимателно го прегледав арапскиот текст и кога на крајот направив пописна листа, морав да ги обелоденам доказите кои ги имам пред себе: Куранот не содржи ни една изјава која е во спротивност со модерните научни сознанија.“¹⁷⁰

Потоа наведува:

„Овие научни размислувања кои се многу специфични за Куранот во почетокот многу ме изненадија. До тогаш не претпоставував дека е можно да најдам толку многу изјави во текст составен пред повеќе од тринаесет века, а кои се однесуваат на различни теми, и

¹⁶⁹ Оваа книга е преведена на македонски јазик, наслов на книгата „Библијата, Куранот и науката“, издавач Logos-A, 2001. година, превод Фатмир А. Ковачи (Заб. на прев.).

¹⁷⁰ Dr Maurice Bucaille, The Bible, The Quran and Science, 1981. стр. 8.

дека сите се во потполна согласност со современите научни сознанија.¹⁷¹

Исто така напишал:

„Горните проучувања ја прават сосема неодржлива хипотезата развиена од оние што го сметаат Мухамед за автор на Куранот. Како може човек, а згора на тоа неписмен, да стане најзначајниот автор, во однос на книжевните заслуги, во целата арапска книжевност? Како можел тој тогаш да каже вистини од научна природа кои ниедно друго човечко суштество не можело да ги знае во тоа време, и сето тоа без ниедна најмала грешка во својот говор за тоа?

Идеите во ова истражување се развиени од чисто научен аспект. Тие доведуваат до заклучокот дека е незамисливо за човечкото суштество кое живее во седмиот век од нашата ера самиот да биде автор на куранските тврдења за најразновидниот спектар на теми кои не биле познати во неговото време, и тие тврдења да бидат во согласност со она што ќе биде познато дури векови подоцна. Според тоа, за мене не може да постои човечко објаснување за Куранот.¹⁷²

Заклучува и кажува:

„Со оглед на нивото на сознанијата од времето на Мухамед, незамисливо е многу тврдења од Куранот кои се поврзани со науката да се дело на човек. Така што е сосема легитимно, не само Куранот да се смета за објава, туку, исто така, треба да му се додели и мошне посебно место поради гарантираната автентичност која ја дава, и поради присуството на научните изјави кои, кога и денес се проучуваат, се појавуваат како предизвик на човечкото сфаќање.¹⁷³

¹⁷¹ Исто, стр. 88.

¹⁷² Исто, стр. 91.

¹⁷³ Исто, стр. 179.

Наполеон Бонапарта (Napoleon Bonaparte, 1769–1821)

Бил генерал во француската револуција и како водач бил првиот конзул на Француската република од 1790. до 1804. година и цар на Франција и крал на Италија од 1804. до 1814, и потоа повторно на кратко од 20. март до 22. јуни 1815. година. Во текот на првата деценија од 19. век, завојувал со речиси секоја поважна европска сила, доминирајќи со континентална Европа. „Благонаклонетиот пристап кон исламот на Наполеон е добро документиран. Познато е дека тој му се восхитувал на Мухамед, дури и научил наизуст неколку поглавја од Куранот. Неговиот однос кон христијанството бил однос на практичен државник, религијата била корисна сè додека го смирувала општеството, но и опасна ако води кон фанатизам. Неговото искрено неверување во Тројството, кај него предизвикало монотеистички став, кој очигледно не е далеку од исламот.“¹⁷⁴ Во март 1798. година, Наполеон предложил воена експедиција за да го преземе Египет кој дотогаш бил провинција на Отоманската империја. За неговиот престој во Египет историчарите нашироко пишувале и спореле колку биле контроверзни неговите изјави во кои тој искажувал симпатии кон исламот и пратеникот Мухамед, Божјот мир над него, и биле резултат на искреност или воена тактика за придобивање на населението. Американскиот историчар Ван Кол (Juan Cole), во својата книга “Napoleon`s Egypt, Invading the middle east” (Наполеоновиот Египет, инвазија на Блискиот исток) наведува:

„Напротив, восхитувањето на Бонапарта кон пратеникот Мухамед било вистинско. Тој во своите мемоари напишал: „Арабија била

¹⁷⁴ www.napoleon.org/en/reading_room/articles/files/napoleon_egypt.asp

идолопоконичка кога Мухамед, седум века по Исус Христос, ја вовел верата на Богот на Авраам, Исмаил, Мојсеј и Исус.¹⁷⁵

Исто така, Наполеон во своите мемоари за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Мухамед бил принц; тој ги собрал своите сонародници околу себе. За само неколку години неговите муслимани освоиле половина од светот. Тој избавил многу души од обожување на лажните богови, за петнесет години урнал повеќе кипови и урнал повеќе пагански храмови отколку што следбениците на Мојсеј и Исус успеале за петнаесет века.“¹⁷⁶

Ван Кол наведува едно од писмата на Наполеон од кое имаме можност да го видиме неговото размислување за Куранот:

„На 28. Август тој му напишал писмо на водечкиот муслимански свештеник во Александрија, на научникот Ал-Масри... Изразил надеж дека наскоро ќе се сретне со ,сите мудри учени луѓе во земјата‘ за да воспостави ,единствен поредок кој ќе се заснова на начелата на Куранот, кои се единствени вистинити и единствени се во можност да им осигураат благосостојба на луѓето.“¹⁷⁷

Наполеон Бонапарта своите последни години од животот ги поминал затворен и прогонет под британски надзор на островот Св. Елена каде што починал од контроверзна смрт. За да ги осветлиме мотивите на Наполеон во Египет, мораме да се вратиме на подоцнежниот период од неговиот живот, во времето на неговото прогонство и притвор на островот Св. Елена. Имено, пријателот на Наполеон, генералот барон Горгауд, ја напишал книгата “Talks of Napoleon at st. Helena with general baron Gourgaud” (Разговорите на Наполеон на Св.Елена со генералот барон Гоургауд) во која ги

¹⁷⁵ Juan Cole, Napoleon's Egypt, Invading the middle east, Palgrave Macmillan, New York, 2007. стр. 129.

¹⁷⁶ Исто, стр. 130.

¹⁷⁷ Исто, стр. 130.

изнел разговорите со притворениот Наполеон на островот Св. Елена. Во таа книга генералот Гоургауд наведува:

„Еден ден, во мај 1817., неговото Височество ми рече: ‚По Бедр¹⁷⁸ го сметаме Мухамед за херој! Човекот може да биде само човек, но понекогаш и како човек може да постигне големи работи. Тој е често како искра помеѓу запаливиот материјал. Во негово време неговата вера за десет години освоила половина од познатиот свет, додека на христијанството му требале три века да се воспостави цврсто.“¹⁷⁹

Потоа го цитира Наполеон:

„Исламската вера е најдобрата од сите. Во Египет научниците ќе ме засрамеа кога ќе ме прашаа што мислиме кога велите ‚син божји‘. Ако имаме три богови, тогаш мора да сме многубошци.“¹⁸⁰

Исто така ги наведува зборовите на Наполеон:

„Така, луѓето наметнале дека Исус е син Божји, а сепак е потомок на Давид. Најмногу ми се допаѓа верата на Мухамед. Во неа има многу помалку неверојатни работи отколку во нашата. Турците ги нарекуваат христијаните идолопоклоници.“¹⁸¹

¹⁷⁸ Битката на Бедр е првата и најголема битка и победа во историјата на исламот. Битката се одиграла во 2. година според Хиџра (623. година според Иса, мир над него). Во таа битка 313 муслимани, кои со себе имале само два коња и 70 камили, победиле 1000 борци од многубошците од Мека, кои со себе имале стотина коњи и 700 камили.

¹⁷⁹ Talks of Napoleon at st. Helena with general baron Gourgaud, Chicago, A. C. McClurg and co. 1903. стр. 68.

¹⁸⁰ Исто, стр. 274.

¹⁸¹ Исто, стр. 280.

Новак Килибарда

(д-р Новак Килибарда, роден е во 1934. година)

Црногорски историчар на книжевноста, писател, универзитетски професор и поранешен политичар. Докторирал на Белградскиот универзитет. Објавил многу книги од научната област со која се занимава. Научните трудови од историјата на книжевноста на Новак Килибарда се преведени на бројни светски јазици. Гостувал како предавач на повеќе универзитети во Европа, учествувал на голем број научни симпозиуми во својата држава и во странство. Тој е прв претседател на сенатот на Дукљанската академија на науките и уметностите. Како политичар, бил основач и претседател на Народната партија (1990-2000). Бил потпретседател на Владата на Црна Гора (1998-2000). Бил пратеник во собранието на Црна Гора, СФРЈ, СРЈ и СЦГ. Како дипломат, бил шеф на информативно-трговската мисија на Владата на Црна Гора во Сараево и министер-советник во Амбасадата на СЦГ во Босна и Херцеговина. Во емисијата „Историски паралели“ на НТВ Монтена, за исламот рекол:

„Да го земеме оној европски однос помеѓу религиите. Колку ли е пролеано крв во верските војни... Па го знаете тоа “region - eius religio” (Чија е земјата – неговата вера владее). Најтолернатната вера кон другите вери е исламот, тоа го знае оној што го познава Куранот и кој ги познава тие односи.“¹⁸²

Во емисијата „Жива вистина“ на ТВ ИН, зборувајќи за луѓето кои го примиле исламот со доаѓањето на Турците и за тоа со што муслиманите се соочиле по нивното заминување, д-р Килибарда рекол:

¹⁸² Video: <http://www.youtube.com/watch?v=aSFnI7jIKtw>

„Што се правело, ајде да го земеме Шаховиќи.¹⁸³ Да земеме, на пример, некој наш муслиман во Шаховиќи или кај Бело Поле, кој ниту знаел зошто дошле Турците ниту, пак, зошто дошол исламот. Ја примил таа моќна вера, со векови живеел во својата етничка припадност, со својот јазик. Тој останал, Османлиите отишле, и тогаш што треба: да се убие и заколе и уништи, и ова и она, разбирате...“¹⁸⁴

74

Оливер Лиман

(Oliver Leaman, роден е во 1950. година)

Британски професор по филозофија и професор по еврејски студии. Се школувал на Оксфорд во Кембриџ каде што стекнал докторат во 1979. год. Предава филозофија на Универзитетот во Кентаки. Во својата книга “The Qur’an: an Encyclopaedia” (Куранот: Енциклопедија), за Куранот напишал:

„Стиховите од Куранот ја претставуваат неговата едноставност и убавина, да не ја спомнуваме неговата сочуваност и оригиналност. Во тоа е причината зошто успеал да убеди толку луѓе за неговата вистинитост. Тој не имитира ништо и никого, ниту може да биде имитиран. Неговиот стил не заморува, дури и по долги периоди на проучување, а текстот не ја губи својата свежина со текот на времето.“¹⁸⁵

¹⁸³ Геноцидот во Шаховиќи кај Бело Поле е најголемото злосторство над муслиманите во мирнодопски услови во Кралството на СХС. Геноцидот е извршен на 9. и 10. ноември 1924. година и во таа прилика стотици муслимани се убиени со најсвирепи методи. Геноцидот предизвикал потполно иселување на тамошното население. Овој колеж е карактеристичен и по тоа што за него никој не одговарал, ниту е спроведена каква било истрага.

¹⁸⁴ Video: <http://www.youtube.com/watch?v=IjjWGiu7WFQ>

¹⁸⁵ Leaman Oliver, The Qur’an: an Encyclopaedia, Routledge, 2006. стр. 404.

Папа Фрањо

(Papa Franciscus, роден е во 1936. год.)

Роден е во Аргентина како Jorge Mario Bergoglio. Тој во моментот е папа на Католичката црква, избран во конклавата во 2013. година. Во таа улога е поглавар на Црквата и суверен на државата Ватикан. Пред да биде избран за папа, тој бил кардинал-свештеник како и надбискуп на Буенос Аирес. Во својот апостолски документ *Evangelii Gaudium*, по другите теми во кои јасно се предочувало радикалното обновување и реформа на црквата, папата Фрањо, под реден број 252 и 253 од документот, нагласил важни сегменти во врска со меѓурелигискиот дијалог помеѓу исламот и христијанството. За *Evangelii Gaudium* на папата доста се пишувало и дискутирало, а еден од можеби најконтроверзните делови е оној во кој папата Фрањо зборува за исламот. Тој, меѓу останатото, напишал:

„Нашиот однос со припадниците на исламот е од голема важност, бидејќи тие сега се значително присутни во многу традиционално христијански земји, во кои можат слободно да ги извршуваат верските обреди и да бидат потполно интегрирани во општеството. Никогаш не смееме да забораваме дека тие ја исповедаат верата на Авраам и дека заедно со нас го обожуваат Едниот, милостивиот Бог, кој ќе му суди на човештвото во последниот (Судниот) ден. Светите списи на исламот користат некои христијански учења; Исус и Марија се предмет на длабока почит и навистина е неверојатно да се види како муслиманите, млади и стари, мажи и жени, наоѓаат време за секојдневните молитви и верно учествуваат во верските обреди. Многу од нив имаат длабоко убедување дека целиот нивен живот доаѓа од Бог и дека тој живот мора да го живеат за Бог. Тие, исто така, ја потврдуваат потребата да му одговорат на Бог, во етичка смисла, со милост кон оние што се во најголема потреба.

Со цел да се одржи дијалогот со исламот, потребно е посебно образование кое е неопходно за сите учесници, каде што нема само да се истакнува дека некој е цврст и среќен во корените на својот идентитет, туку дека има способност да ги признае вредностите на другиот, како и да ја разбира неговата загриженост, да ја почитува неговата потреба, како и да се заложува заедничките верувања да се изнесат на виделина. Ние христијаните мораме со љубов и почит да ги прифаќаме муслиманските мигранти во нашите земји, на ист начин на кој ние се надеваме и молиме да бидеме примени и почитувани во земјите со исламска традиција. Барам и понизно ги молам исламските земји да им осигураат на христијаните слобода на обожување и практикување на својата вера, како слободата која следбениците на исламот можат да ја уживаат во западните земји. Соочени со загрижувачките појави на насилени фундаментализам, нашата почит кон вистинските следбеници на исламот треба да нè одврати од омразата и генерализацијата, бидејќи автентичниот ислам и учењето на Куранот се противи на секаква форма на насилство.¹⁸⁶

76

Папа Јован Павле II (Ioannes Paulus II, 1920–2005)

Роден е во Полска, како Карол Јозеф Вајтула. Бил Врховен поглавар на католичката црква од 1978. до 2005. година. Во својата книга “Crossing the Threshold of Hope” (Преминувајќи го прагот на надежта), за муслиманите напишал:

„Во декларацијата Ностра Аетате наоѓаме: „Црквата има високо мислење за муслиманите, кои обожуваат еден Бог (Аллах), живиот

¹⁸⁶ Papa Franciscus, Apostolic exhortation Evangelii Gaudium of the holy father Francis, член 252 и 253.

и самопостоечкиот, милостивиот и семоќниот, Создателот на небото и земјата‘ (Ностра Аетате 3). Како резултат на нивниот монотеизам, луѓето кои веруваат во Аллах ни се посебно блиски.¹⁸⁷

Потоа додава:

„Религиозноста на муслиманите заслужува почит. На пример, невозможно е да не ѝ се восхитуваш на нивната предаденост кон молитвата. Сликата на оние кои веруваат во Аллах, кои не обрнуваат внимание на времето и местото, паѓаат на колена и влегуваат во молитва, останува пример за сите оние кои повикуваат кон вистинскиот Бог, а посебно за оние христијани кои откако ќе ги напуштат своите величествени катедрали, се молат само малку или нималку.“¹⁸⁸

77

Патријарх Михаил III

(Michael III Anchialus, грчки: Μιχαήλ Γ')

Бил Цариградски патријарх од 1170. до 1178. година. За муслиманите рекол:

„Нека муслиманот биде мој господар во надворешните работи, наместо Латин со мене да владее во духовните работи. Оти, ако сум му потчинет на првиот (муслиманот), тој барем нема да ме присилува да влезам во неговата вера. Но, доколку би морал да бидам под власта на вториот (Латинот), ќе мора да се разделам од Бог.“¹⁸⁹

¹⁸⁷ Jon Paul II, *Crossing the Threshold of Hope*, Alfred A. Knoupf, New York 1994. стр. 91.

¹⁸⁸ Исто, стр. 93.

¹⁸⁹ Michael III, цитиран у: Steven Runciman, *The Eastern Schism*, Oxford University Press, 1997. стр. 122.

Патријарх Партениус III од Александрија (Aris Koinidis, 1919–1996)

Бил Патријарх на Александрија. Студирал на Богословската академија Халкис и завршил постдипломски студии во Оксфорд и Париз. Зареден е за ѓакон во 1939. и за свештеник во 1948. година. Избран е за митрополит на Картагина во 1958. година, а патријарх на Александрија станал во 1987. година. Поради неговите повеќекратни теолошки активности и теолошки дијалози, бил наречен Патријарх на дијалогот. Бил претседател на Светскиот совет на Црквите.¹⁹⁰ Со своите изјави во кои го признал пратеништвото на пратеникот Мухамед и исламот како вера од Бога, го шокирал православниот свет. За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, рекол:

„Зе мене Мухамед е апостол... Јасно ми е дека она што сум го кажал нема да најде полна согласност кај сите православни христијани. Меѓутоа, јас можам да прифатам дека Мухамед е Пратеник, како го нарекуваат муслиманите, бидејќи е апостол... Тој бил човек на Бога кој својата дејност ја насочил кон царството Божје и го оснoвал исламот...“¹⁹¹

Патријархот Партениус уште рекол:

„...Дали исламот е религија вдахновена од Бога или не – за мене не постои такво прашање. Разбирам, Мухамед е вдахновен од Бога, човек на Бога, кој ги научил Арапите од пустината да веруваат во

¹⁹⁰ Биографијата е преземена од сајтот на СПЦ: www.spc.rs/eng/memory_patriarch_parthenios_iii_alexandria

¹⁹¹ Патријарх Партениус III, цитат од Ортодокс Типос, № 854, 06.10.1989. стр. 1.

еден Бог, така што тие можат да се молат, да постат и да го сакаат својот ближен и да прават добри дела.“¹⁹²

Исто така изјавил:

„Исламот во својот Куран зборува за Христа и за ‚Пресветата богородица‘, а и ние би требале да зборуваме за Мухамед храбро и бестрашно. Мораме да ги отвориме своите историски очи и да го видиме придонесот на неговите проповеди за еден Бог.“¹⁹³

79

Пол В. Харисон

(Dr. Paul Wilberforce Harrison, 1883–1962)

Бил американски лекар и патувачки христијански мисионер на Trinity Reformed Church of Plainfield, New Jersey. Во периодот од 1909. до 1954. година работел како мисионер и лекар на Арапскиот полуостров. Во својата книга „The Arab at home“ (Арапот во својот дом), за исламот напишал:

„Неколку феномени од модерната ера нудат толку фасцинантно, а во исто време толку загаточно проучување, а еден од нив е исламот. Неговиот голем и разновиден политички развој бил предмет на книги и расправи на кои речиси им нема број. Исламскиот продор во светот не бил само измена во верска смисла, туку и политички развој кој резултирал со организирање на светските империи една по една. За тринаесет векови од својата историја неговиот раст бил зачудувачки.“¹⁹⁴

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

¹⁹² Патријарх Партениус III, цитиран во: The Contribution of the Orthodox Ecumenists to the Interfaith Venture and Their Responsibility for it, Јеромонах Клемес Агиокуприанитес, стр. 41-42.

¹⁹³ Исто, стр. 42.

¹⁹⁴ Paul W. Harrison, The Arab at Home, New York, Thomas Y. Crowell Co. 1924. стр. 187.

„Секако, Мухамед бил еден од најголемите луѓе што светот некогаш ги видел. Не е еден од воените херои, него го почитуваме поради трајното влијание. Веројатно ни шест луѓе во целата историја на светот не оставиле таква трага како што тој направил.“¹⁹⁵

За Куранот напишал:

„Визиите на Мухамед, кои ја сочинуваат основната концепција за Бог и човекот, забележени се и пренесени со најголемо внимание. Тие ја чинат книгата која се нарекува Куран, која е света книга на исламот. Бог секој збор му го објавил на Мухамед и тој е одговорен за секој негов слог и секоја буква. Божјото објавување на Куранот на Мухамед го означило почетокот на најголемата епоха во историјата на универзумот.“¹⁹⁶

80

Принц Чарлс од Велс

(Charles Philip Arthur George, роден е во 1948. година)

Принцот Чарлс е престолонаследник на тронот на Обединетото Кралство и троновите на останатите петнаесет кралства на Комонвелтот. Како британски престолонаследник ја носи титулата Принцот од Велс (традиционална англиска престолонаследничка титула) и титулата војвода од Ротесаж (традиционална шкотска престолонаследничка титула). Во својот говор за исламот и западот во Оксфорд Центарот за исламски студии, рекол:

„Дами и господа, ако има многу недоразбирање на запад за природата на исламот, постои и многу незнаење за она што нашата култура и цивилизација му го должи на исламскиот свет. Тоа е пропуст

¹⁹⁵ Исто, стр. 189–190.

¹⁹⁶ Исто, стр. 215.

кој, ислам, произлегува од оковите на историјата која сме ја наследиле. Средновековниот исламски свет, од Централна Азија до Атланскиот брег, бил свет во кој процутиле научниците и луѓето од знаењето. Меѓутоа, бидејќи сме наклонети да го гледаме исламот како непријател на Западот, како туѓа култура, општество и систем на верување, склони сме да го игнорираме или бришеме неговото големо значење за нашата историја.

На пример, ние сме ја потцениле важноста на 800 години исламското општество и култура во Шпанија помеѓу VIII и XV век. Придонесот на муслиманска Шпанија во сочувувањето на класичното учење во текот на темниот (среден) век и во првиот процут на ренесансата, одамна е признат. Меѓутоа, исламска Шпанија била многу повеќе од само магацин каде е задржано еленистичкото знаење за понатамошно користење во настанувањето на модерниот западен свет. Не само што муслиманска Шпанија ја собрала и сочувала интелектуалната содржина на древната грчка и римска цивилизација, туку и ја толкувала и дополнила таа цивилизација, и самата направила клучен придонес во многу полиња на човечкото делување во науката – астрономијата, математиката, алгебрата, правото, историјата, медицината, фармакологијата, оптиката, земјоделието, архитектурата, теологијата. Averroes и Avenzoar, како и нивните колеги Avicena и Razes на Исток, придонесле во истражувањето и медицинската пракса на начин од кој Европа имала корист векови подоцна.

Исламот го негувал и го сочувал трагањето по учењето, според традиционалните зборови: „Мастилото на научникот е посвето од крвта на маченикот“. Кордова во X век била далеку најцивилизираниот град на Европа. Многу од обележјата со кои современа Европа се гордее дошле до неа од муслиманска Шпанија. Дипломатијата, слободната трговија, отворените граници, техниките на научното истражување, антропологијата, бонтонот, модата, разните видови на лекови, болниците, сè дошло од тој град на градовите.

Средновековниот ислам е религија на извонредна толеранција за своето време, која им дозволува на Евреите и христијаните да ги практикуваат своите наследени убедувања и поставува пример кој, за жал, не е применет на Запад ни векови подоцна. Изненадувањето, дами и господа, е тоа во која мерка исламот е дел од Европа толку долго. Прво во Шпанија, а потоа на Балканот, па во колкава мерка ѝ придонел на цивилизацијата за која главно погрешно сме мислеле дека е потполно западна. Исламот е дел од нашето минато и наша сегашност во сите полиња на човечкото делување. Тој помогнал да се создаде модерна Европа. Тоа е дел од нашето сопствено наследство, а не споредна работа.¹⁹⁷

81

Прингл Кенеди

(Pringle Kennedy, 1855–1925)

Британски адвокат, историчар и писател. Во својата книга “Arabian Society at the Time of Muhammad” (Арапското општество во времето на Мухамед), Прингл Кенеди исцрпно зборува и ја опишува мрачната и тешка состојба во која бил светот до доаѓањето на пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, ја опишува промената која настапила за само неколку години по неговото појавување. Тој вели:

„Како за неколку години сето ова е променето, како по 650. година од новата ера голем дел од тој свет станал поинаков свет од оној каков бил порано, тоа е едно од најважните поглавја во човечката историја. (...) Оваа прекрасна промена се случила, или, пак, главно е предизвикана од животот на еден човек, Пратеникот од

¹⁹⁷ www.princeofwales.gov.uk/media/speeches/speech-hrh-the-prince-of-wales-titledislam-and-the-west-the-oxford-centre-islamic

Мека... Без оглед на мислењето кое некој може да го има за овој исклучителен човек, без оглед на тоа дали тоа доаѓа од посветениот муслиман кој го смета за последен и најголем гласник на Божјата реч или доаѓа од фанатичниот христијанин од минатите денови кој го смета за пратеник на злото, или да доаѓа од некои модерни ориенталисти кои во него гледаат политичар, а не светец, организатор на Азија и посебно на Арабија против Европа, а не како верски реформатор; нема никаква разлика во однос на неизмерниот ефект кој неговиот живот го имал во историјата на човештвото. За оние од нас за кои човекот е сè, нешто просечно или нешто мало, тој е ексклузивен пример за тоа што сè може еден човек да направи.¹⁹⁸

82

Рави Шанкар

(Sri Sri Ravi Shankar, роден е во 1956. год.)

Индиски гуру (религиски учител), духовен водач и амбасадор на мирот. Дипломирал Ведска литература и физика на Бангалоре Универзитетот. Основач е на “Art of Living”, чија што цел е да го намали индустрискиот стрес, намалување на општествените проблеми и на насилството. Во 2009. година списанието Forbs го именувало за петти најмоќен човек во Индија. Во едно свое телевизиско обраќање, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, рекол:

„Во едната од Пураните во Индија¹⁹⁹, Бхависхуа Пураната, исто така се спомува дека пратеникот Мухамед ќе се роди на Арапскиот полуостров и дека ќе ги исчисти луѓето од корупцијата и лошите

¹⁹⁸ Pringle Kennedy, Arabian Society at the Time of Muhammad, Part. 1 and 2, Thacker, Spink & Co, Calcuta, 1926. стр. 18-20.

¹⁹⁹ Таа е една од светите книги на Хиндуизмот, чии теми се главно збиднувања од иднината.

дела. Со себе ќе донесе нов бран на уверување од Бога. Ова се спомнува пред илјадници години, во Хинду текстовите. Во Пураните имаме еден цитат дека ќе се појави таква личност.²⁰⁰

Во својата книга “Hinduism and Islam the Common Thread” (Хиндуизмот и исламот, заедничката нишка), во дваесет и шестата страница, Рави Шанкар, исто така зборува за цитат од Бхависхуа Пураната кој го најавил доаѓањето на пратеникот Мухамед.²⁰¹

83

Рејнолд Алин Николсон (Reynold Alleyne Nicholson, 1868–1945)

Бил угледен британски ориенталист и професор по арапски и персиски јазик. Дипломирал на Кембриџ Универзитетот. Извршувал многу должности, меѓу кои била и должност на продекан на катедрата за арапски јазик на Универзитетот Кембриџ. За вредните научни трудови што ги објавувал добил многу одликувања и титули и станал член на цела низа различни научни собранија. Во својата книга “A literary history of the Arabs” (Книжевна историја на Арапите), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Ние го скициравме, меѓутоа непотполно, напредокот на исламот од првото појавување на Мухамед како проповедник до денот на неговата смрт. Во овие дваесет години е посеано семето на секој напредок што ќе се појави во политичката и интелектуалната историја на Арапите низ вековите што следат. Повеќе од било кој

²⁰⁰ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=0INQHYqKjsY>

²⁰¹ „Странецот, духовниот учител ќе се појави со своите другари. Негово име ќе биде Мухамед. Раџа Бхиџ откако ќе му додели големи степени и да ги исчисти од гревовите, ќе го направи искрен и посветен. Ќе му укаже чест со зборовите: „Ти укажувам голема почит, о, гордост на човештвото, сину на пустината, си собрал силна моќ против ѓаволот кој не ти може ништо, бидејќи си заштитен.“ (Bhavishya Purana, Prati Sarg, Parv III, Khand 3, Adhaj 3, Шлока, 5-8.)

човек кој некогаш живеел, Мухамед ја обликуваше судбината на својот народ. И покрај тоа што тие (историски) го оставиле зад себе додека оделе низ цивилизацијата, тие сè уште се враќаат кон него за упатство на секој чекор. Ова не е место за обид да се процени неговиот карактер, кој толку различно е оценет. Лично сум убеден дека тој не бил бесрамен измамник ниту невротичен дегенерик, а ниту социјалистички реформатор, туку уште од самиот почеток, во своите збиднувања, искрен верски ентузијаст и вистински вдахновен како кој било пратеник од Стариот Завет.²⁰²

84

Ром Ландау

(Romauld, Rom Landau, 1899–1974)

Бил вајар, ликовен критичар, писател, педагог, службеник на британските странски служби, универзитетски професор и специјалист за арапска и исламска култура. Ландау студирал филозофија, уметност и религија на разните европски факултети. Роден е во Полска, но подоцна станал британски државјанин, додека служел како доброволец во Кралското воздухопловство за време на Втората светска војна. Во своето дело “Islam and the Arabs” (Исламот и Арапите), за исламската цивилизација напишал:

„Западната цивилизација – од филозофијата и математиката до медицината и земјоделството – толку многу ѝ должи на исламската цивилизација...“²⁰³

За исламот напишал:

²⁰² Reynold Alleyne Nicholson, A literary history of the Arabs, Fisher Unwin, London 1907. стр. 179.

²⁰³ Rom Landau, Islam and the Arabs, The Macmillan Company, New York 1959. стр. 7.

„Кога Мухамед го напуштил овој свет во 632. година, успехот на исламот во потполност го оправдале верувањето на Хатиџа во објавата која ја добил нејзиниот маж, а новата монотеистичка вера била на патот кон духовното и телесно освојување кое е неспоредливо во човечката историја.“²⁰⁴

Потоа наведува:

„Во исламот верата и науката не отишле секој по својот пат. Всушност, едната (верата) е главниот поттик за другата (науката)²⁰⁵.

За Куранот напишал:

„Работата околу преведувањето на Куранот, во неговата ритмичка моќ, на некој друг јазик бара ангажирање на некој што во исто време е поет и научник. Дури во последно време имаме добри обиди кои се стремат да пренесат нешто од духот на Мухамедовата објава. Многу поранешни преведувачи не биле во можност да ја задржат изразувањето убавина на арапски, а воедно биле толку полни со предрасуди кон исламот што и нивните преводи биле полни со предрасуди. Сепак, дури и најдоброто можно толкување на Куранот во пишана форма не е во состојба да го задржи извонредниот ритам на сурите (поглавјата) такви какви се во рецитирањето кај муслиманите. Западниот човек, штом ќе слушне делови од Куранот на изворниот јазик почнува да ја цени величественоста и моќта на неговите зборови.“²⁰⁶

²⁰⁴ Исто, стр. 25.

²⁰⁵ Исто, стр. 165-166.

²⁰⁶ Исто, стр. 25-26.

Саројини Наиду (Sarojini Naidu, 1879–1949)

Таа била индиска активистка за независност и поетеса. Наиду била една од предлагачите на Индисткиот Устав. Таа е втората жена во Индија која биле претседател на Индискиот национален конгрес и првата жена која станала Гувернер на државата Утар Прадесх. Во своето дело “Speeches and Writings” (Говори и записи), за Куранот напишала:

„Чувството за правда е еден од најубавите идеали на исламот, оти кога го читам Куранот, наоѓам динамички, а не мистички начела на животот и практична етика за секојдневниот живот која е приспособена на целиот свет. Имаме обичај да кажеме дека му припаѓаме на рационалното доба, дека му припаѓаме на практичното доба. Ако му припаѓате на практичното и рационалното доба, што уште треба да најдете освен овие етички кодекси кои се толку јасно пропишани за вашето секојдневно однесување?“²⁰⁷

За исламот напишала:

„Тоа беше првата религија која ја прокламираше и практикувала демократијата. Во џамиите таа демократија се гледа пет пати дневно кога ќе се огласи езанот и кога ќе се собираат верниците, и кога симонашните и кралот клекнуваат на колена, еден покрај друг, повторувајќи: Бог е најголем. Бев погодена, секој пат одново, од неделивоста на исламското единство кое човекот инстинктивно го прави негов брат. Кога ќе сретнете Египќанец, Индиец или Турчин во Лондон, каква врска има тоа што едниот е од Египет, а другиот од Индија? Тоа беше прекрасно чувство на братство, величествено чувство на човечка правда.“²⁰⁸

²⁰⁷ Sarojini Naidu, *Speeches and Writings*, Third edition, G. A. Natesan & Co. Madras, стр. 104.

²⁰⁸ Исто, стр. 105.

(Samuel Parsons Scott, 1846–1929)

Тој бил американски адвокат, банкар и научник. Во својот тестамент С. П. Скот својата библиотека со 8000 наслови и голема сума на пари ја подарил на библиотеката Џеферсон при Универзитетот на Филадельфија. Таа сега е Меморијална библиотека на Шкотскиот Универзитет. Во својата книга “History of the Moorish Empire in Europe” (Историја на маурското [арапското] царство во Европа), за исламот и пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Како резултат од наследените предрасуди, принципите на секоја религија на искрените припадници на другите вери сега им се прикажуваат како еретички, лажни и бесмислени. Од сите теолошки догми, ни една вера не претрпела повеќе последици на незнаењето и неправдата од исламот. Името на неговиот основач тринаесет векови било синоним за измамник. Неговите мотиви биле оспорувани, а неговата искреност негирана. Неговиот карактер е претставуван со секакви пороци кои деградираат и неповолно влијаат на човештвото. На неговото учење му се припишани најголеми апсурдности и најлоши нехуманости. Црковната злонамерност ги исцрпила сите свои ресурси за да ги оцрни секавањата на него.“²⁰⁹

Потоа напишал:

„За разлика од повеќето теолошки системи, во кои луѓето во сите генерации ја истакнувале својата покорност и побожност, никакви мистерии не го сокриваат потеклото и основата на исламот. Чистотата и едноставноста на неговите начела не претрпеле никак-

²⁰⁹ Scott, S. P., History of the Moorish Empire in Europe, J B Lippincot Company, Philadelphia: 1904. Том I, стр. 58-59.

ви измени. Неговата историја е сочувана со трудољубивоста на безброј писатели. Животот и карактеристиките на неговиот Пратеник, дури и до најмали детали, достапни се за љубопитноста на секој претприемачки научник.²¹⁰

Заклучува и вели:

„Ако целта на религијата е поправање на моралот, намалување на злото, поттикнување на човечката среќа, ширење на човечката свест, доколку вршењето на добрите дела ќе биде од корист на големиот ден кога човештвото ќе биде повикано на својата последна пресметка, исто така не е ирелевантно, ниту неразумно да се признае дека Мухамед навистина бил Божји Пратеник.“²¹¹

87

Стенли Лејн-Пул

(Stanley Edward Lane-Poole, 1854–1931)

Тој бил британски ориенталист, археолог и професор по арапски јазик. Од 1874. до 1892. година работел во Британскиот музеј, а потоа работел на истражувањата на египетското археолошко наоѓалиште во Египет. Од 1897. до 1904. година бил професор по арапски студии на Даблин Универзитетот. Во својата книга “Speeches and Table Talk of the Prophet Muhammad” (Говори и разговори на пратеникот Мухамед), за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

²¹⁰ Исто, стр. 124.

²¹¹ Исто, стр. 126-127.

„Цел на ова дело со мал обем е да го претстави сето она најтрајно и незаборавно што, во јавните и приватните говори, го рекол пратеникот Мухамед, во таква форма што читателот може да научи нешто за големиот човек и за она што го направило голем.“²¹²

Потоа напишал:

„Тој слободно им ги простил на Курејшиите сите години на тага и суров презир во кои го понижувале и им дал амнестија на сите жители на Мека. Војската го следела неговиот пример и влегувала тивко и мирно; ни една куќа не била ограбена и ни една жена не била навредена. Само една работа претрпела уривање. Откако пристигнал до Кабата, Мухамед застанал пред секој од триста и шеесетте идоли (кипови) покажувајќи кон нив, на неговите следбеници им говорел: „Дојде вистината а исчезна лагата“ и со тие зборови неговите следбеници ги испоручиле, така што сите идоли и богови на сите семејства биле уништени. На таков начин Мухамед повторно влегол во својот роден град. Во сите анали на освојување нема поттриумфално влегување кое може да се спореди со ова.“²¹³

88

Шмули Ботич

(Shmuel "Shmuley" Boteach, роден е во 1966.)

Тој е американски ортодоксен рабин и писател. Автор е на 30 книги. Тој е еден од највлијателните рабини во САД. Списанието Newsweek во 2010. година го рангирало на шесто место на листа од 50 највлијателни рабини во Америка. Во едно телевизиско обраќање за муслиманите рекол:

²¹² Stanley Lane-Poole. Introduction. In: Speeches and Table Talk of the Prophet Muhammad, Macmillan & Co., London. 1882. Вовед, стр. 5.

²¹³ Исто, вовед, стр. xlvi, xlvi

„Факт е дека еврејското општество има голем долг кон исламското општество. Оти, кога ние бевме протерани од католичка Шпанија во 1492. година и кога бевме протерани од католичка Португалија, мислам дека тоа било во 1503. година, муслиманите биле тие што ги прифатиле Евреите. И затоа Евреите и ден денес се присутни во исламскиот свет. Имаме еврејско општество во Истанбул. Тоа биле специфични земји. Во Османлиското царство кон Евреите се однесувале со толеранција. Да, тие плаќале цизија (мал данок), но никогаш не биле протерувани ниту, пак, во исламскиот свет постоел холокауст“.²¹⁴

89

Теодор Нолдеке

(Theodor Nöldeke, 1836–1930)

Тој бил германски ориенталист и универзитетски професор. Во 1849. година со книгата „Историја на Куранот“ ја освоил наградата на Француската академија: Académie des natpisi et Belles – Lettres, а следната година ја превел книгата на германски јазик под наслов “Geschichte des Qorans” и ја објавил со додатоци во Göttingenu. Во 1872. година е именуван за Претседател на ориентални јазици во Стразбур и на тоа место останал до 1906. година кога поднел оставка. Во своето дело “Sketches from eastern history” (Скици од историјата на истокот), за Куранот и пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Куранот е основа на исламот. Тоа е света книга за повеќе од сто милиони луѓе (во негово време), некои од нив се народи на прастарите цивилизации, а од сите нив е сметан за непосредна Божја реч.

²¹⁴ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=ePdMtpqBIxo&index=6&list>

Бидејќи употребата на Куранот е во јавното обожување, во училиштата и на друг начин, многу пошироко од, на пример употребата на Библијата во мнозинските христијански земји, тоа навистина го прави најчесто читана книга на сите времиња. Оваа околност сама по себе е доволна за итно барање за нашето внимание, било да одговара на нашиот вкус и да се совпаѓа со нашите верски и филозофски погледи или не. Освен тоа, тоа дело остава толкава трага на духовниот развој што го направило Мухамед најуспешен од сите пратеници и верски личности.²¹⁵

Потоа наведува: „Не постои ништо што е нелогично во Мухамедовата концепција за Бога.“²¹⁶

И додава: „Сè не сè, многу делови од Куранот несомнено имаат значителна реторичка моќ, дури и над читателот неверник...“²¹⁷

Заклучува и вели: „Всушност, Куранот смело ги предизвикал неговите противници да направат само десетина сури (поглавја) и дури и една единствена, слични на оние од светата книга, но тие никогаш не успеале во тоа. Тоа, за да бидеме сигурни и кога мирно ќе размислиме, не е толку изненадувачки. Ниеден неверник не би можел да искаже објави од ваков вид, каква што Мухамед пренел, а да не испадне смешен... Составување на таква објава е надвор од моќта на најпрофесионалниот книжевен уметник; за такво нешто е потребен Пратеник...“²¹⁸

²¹⁵ Theodor Nöldeke, *Sketches from eastern history*, Adam and Charles Black, London 1892. стр. 21.

²¹⁶ Исто, стр. 28.

²¹⁷ Исто, стр. 34.

²¹⁸ Исто, стр. 36.

Томас Карлајл (Thomas Carlyle, 1795–1881)

Тој бил шкотски филозоф, писател, есеист, историчар и општествен реформатор. Бил под силно влијајние на германската филозофија и книжевност на Гете и Шилер. Тој силно делувал на голем број свои современици. Бил еден од најзначајните личности од своето време. Им се восхитувал на луѓето кои ги менувале тековите на историјата, кое го истакнал во својата книга “Heroes” (Херои) објавена во 1841. Година. Во таа книга, едно поглавје “The Hero as Prophet” (Херојот како Пратеник), го посветил на пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, посебно нагласувајќи го величественото во неговиот живот. Им одговарал на клеветите на оние кои го мразеле пратеникот Мухамед до таа мерка што го етикетираше за пристрашност кон исламот. Следуваат цитати од неговата книга.

„Нашите сегашни хипотези за Мухамед, дека тој е интригант и измамник, инкарнирана лага, дека неговата религија натрупува шарлатанства и глупости, денес почнуваат да стануваат целосно неодржливи за било кого. Лагите, кои добронамерната ревност ги натрупала околу тој човек, се срамни само за нас. (...) Навистина, време е да се отфрли сето тоа.

Зборовите што тој човек ги кажувал сè уште, по дванаесет векови, се животна насока за сто и осумдесет милиони луѓе²¹⁹. Тие сто и осумдесет милиони луѓе ги создал Бог, како и нас. Веќе голем број на Божји суштества веруваат во Мухамедовиот говор повеќе отколку во кој било друг. Зар некој мисли дека оваа вера според која во мир живеат толку суштества е лага и измама?! Што се однесува за

²¹⁹ Муслиманите ја сочинуваат втората најголема религиозна група во светот. Според една студија во 2015. година, исламот има 1,8 милијарди приврзаници, сочинувајќи околу 24% од светското население. https://en.wikipedia.org/wiki/Islam_by_country (Заб. на прев.)

мене, тоа себеси никогаш не можам да си го допуштам! Јас попрво ќе верувам во многу други работи отколку во тоа. Ќе беше сосема залудно шарлатанството да растеше така, а ние така да го прифаќаме.

Ах, таквите теории се мошне тажни. Ако сакаме да дознаеме било што за вистинското Божје создавање, треба во потполност да ги отфрлиме тие теории. Тие се производ на еден скептичен период; тие ја покажуваат најтажната духовна изнемоштеност и смртниот живот на човечките души; јас мислам дека на оваа земја никогаш не е проповедана побезбожничка теорија. Еден лажен човек да основа религија? Па, лажниот човек не може да направи една куќа од цигли, оти ако не ги познава својствата на малтерот, печењето на циглата и сето друго што е потребно, тогаш тоа што го гради не е куќа, туку куп ѓубре. Тоа нема да трае дванаесет века и да ја практикуваат 180 милиони луѓе; во спротивно, тоа веднаш ќе се урне.²²⁰

Потоа напишал:

„Ние никако нема да го сметаме Мухамед за бесмислен глумец, за беден, свесно амбициозен интригант; ние не можеме да го замислиме како таков. Сепак, пратеништвото што тој го извршил било реално; еден сериозен глас од непознатата длабочина. Зборовите на тој човек не биле лажни, и неговите дела овде на земјата не биле празнина ниту претворање; една огромна маса на животот, која избила од големата длабочина на самата природа. Да го осветли светот: така наредил Создателот на светот. Никакви хипотези за Мухамед, колку и да се докажуваат, не можат да ја побијат таа основна поставка за него.“²²¹

Потоа наведува:

„Било сосема природно што целата Мухамедова душа, вдахновена со таа голема вистина која му е откриена, почувствувала дека

²²⁰ Thomas Carlyle's, On Heroes, Hero-Worship, and the Heroic in history, New York, Longmans Greens and co, 1906. стр. 42-43.

²²¹ Исто, стр. 45.

тоа е важна и единствена важна работа. Дека провидението му ја укажало неискажаната чест откривајќи му го тоа, чувајќи го од смртта и од темнината; дека поради тоа негова должност е таа вистина да им ја соопшти на сите суштества; на тоа се мислело со зборовите: „Мухамед е Божји пратеник“ (Куран, Ал-Фетх, 29) и тоа не е без своето вистинско значење.^{“222}

Уште вели:

„Дали тој е фалсификатор и измамник? Не, и уште еднаш не! Тоа е големо горливо срце, во кое кипело и врело, како во некоја голема топилница на мисли, тоа не било срце на еден измамник.“^{“223}

Потоа вели:

„Во тој човек се гледаат траги на поетски гениј, сè што е најдобро и највистинито е видливо кај овој човек. Силен интелект, чисто срце, силен човек кој можел да биде поет, крал, свештеник, херој од секаков вид.“^{“224}

И додава: „Впрочем, јас Мухамед го сакам затоа што е слободен од извештаченост, тој поникнал во пустината, не претендира да биде она што не е. Кај него нема никакво гордо истакнување.“^{“225}

Заклучува и наведува: „На арапскиот народ тоа било како преминување од темнина во светлина; со посредство на тоа Арабија за првпат оживеала. На еден сиромашен номадски народ кој од поста-нокот на светот талкал по своите пустини, му бил испратен одозгора еден херој-Пратеник, со учење во кое можат да веруваат и потоа: непознатите станаа светски значајни; малото нараснало до светски големини; само еден век подоцна, Арабија е од едната страна во Гранада, а од другата во Делхи; сјаејќи од храброст и болскот и од светлината на генијот.“^{“226}

²²² Исто, стр. 56.

²²³ Исто, стр. 65.

²²⁴ Исто, стр. 67.

²²⁵ Исто, стр. 70.

²²⁶ Исто, стр. 75.

Томас Валкер Арнолд

(Sir Thomas Walker Arnold, 1864–1930)

Бил угледен британски ориенталист, универзитетски професор и историчар на исламската уметност. Во 1898. година станал професор по филозофија на владиниот Универзитет во Лахоре, Индија, а подоцна станал декан на Ориентални студии на Универзитетот Пињаб, Индија. Од 1917. до 1920. година работел како советник на Државниот секретар за Индија. Од 1921. до 1930. год. бил професор по арапски јазик и исламски студии на Факултетот за ориентални студии, на Универзитетот во Лондон. Арнолд станал првиот британски уредник на првото издание на Енциклопедијата на исламот. Напишал неколку книги со исламска тематика, а во својата книга “The Preaching of Islam” (Историја на исламот²²⁷), за Куранот напишал:

„Наоѓаме дека дури и тврдоглавиот противник на исламот како што е Алвар признава дека Куранот е составен од толку елоквентен и прекрасен јазик што дури и христијаните не можеле да му одолеат на читањето и да му се восхитуваат.“²²⁸

За исламот и муслиманите напишал:

„На претходните страници покажано е дека учењето на муслиманската вера наложува толеранција и слобода на верскиот живот за сите следбеници на другите вери... Немуслиманите под муслиманско владеење уживале мера на толеранција која не може да се

²²⁷ Оваа книга е преведена на македонски јазик, наслов на книгата „Историја на исламот - текови на мисијата“, издавач Logos-A, 2009. година, превод Фатмир А. Ковачи (Заб. на прев.).

²²⁸ Sir Thomas Arnold, The Preaching of Islam, Constable & Company Ltd. London 1913. стр. 138-139.

најде во Европа до сосема модерните времиња. Присилното преобраќање (во исламот) е забрането во согласност со заповедите на Куранот: ‚Во верата нема присила‘ (2. поглавје, 257. стих – исечок)²²⁹

92

Т. В. Н. Персауд

(Dr T.V.N. [Vid] Persaud, роден е во 1940.)

Роден е во Гвајана, живее и работи во Канада, тој е професор по анатомија, професор по педијатрија и детско здравје, професор по акушерство, професор по гинекологија и репродуктивни науки на Универзитетот Манитоба во Канада. На тој универзитет бил претседател на Отсекот за анатомија шеснаесет години. Како гостински професор предава на универзитети во повеќе држави. Тој е автор или уредник на 22 учебника и автор е на повеќе од 180 научни статии. Добитник е на цела низа академски награди и признанија, а во 1991. година ја добил најпрестижната награда која се доделува во областа на анатомијата во Канада, Ј.Ц.Б. признание од Канадската асоцијација на анатомите. Професорот Персауд во некои од своите книги вклучил и некои курански ајети и она што го рекол Пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него. Тој, исто така, на неколку научни конференции презентирал некои од ајетите и кажувањата на Пратеникот Мухамед. Кога бил запрашан за научното чудо од Куранот кое го истражувал, го изјавил следново:

„Како што ми е објаснето, Мухамед бил обичен човек. Не знаел да чита ниту да пишува. Всушност, бил неписмен. Овде зборуваме за околу 1400 години наназад. Имате некого што е неписмен, кој составува длабокоумни изјави и изјави од научна природа кои се неверојатно точни. И јас лично не гледам како ова може да биде само

²²⁹ Исто, стр. 419–420.

случајност. Има премногу точности и, како и доктор Мур, немам сомнение дека Божанското вдахновение или Објавата е тоа што го довело до овие изјави.²³⁰

93

Јури Авнери

(Uri Avnery, роден е во 1923.)

Израелски политички активист и писател. Роден е во Германија, во еврејско семејство. Авнери и неговото семејство емигрирале во Палестина во 1933. година, по доаѓањето на Адолф Хитлер на власт. Основач е на Gush Shalom мировното движење. Бил пратеник во повеќе мандати во Израелскиот парламент. Автор е на неколку книги за палестинско-израелскиот конфликт. Во интервјуто за списанието Outlook, за пратеникот Мухамед, Божиот мир над него, и за муслиманите изјавил:

„Какви годе глупости да можат да се слушнат од одредени ‚експерти‘, никогаш не бил распространет муслимански антисемитизам, како што постоело во христијанска Европа.

Муслиманска Шпанија била рај за Евреите и во муслиманскиот свет никогаш немало холокасут. Дури и прогонствата биле исклучително ретки.

Мухамед наредил следбениците на книгата (Евреите и христијаните) да се третираат толерантно, во согласност со условите кои биле неспоредливо полиберални отколку во современа Европа. Муслиманите никогаш не им ја наметнувале својата вера на Евреите и на христијаните, како што се гледа од фактот дека речиси сите Евреи што биле протерани од католичка Шпанија се населиле во

²³⁰ Video: http://www.youtube.com/watch?v=5nSTVv_pnJE

муслиманските држави и таму процутеле. По вековното муслиманско владеење, Грците и Србите темелно останале христијани.²³¹

94

Вашингтон Ирвинг (Washington Irving, 1783–1859)

Бил американски писател, есеист, биограф, историчар и дипломат. Бил американски амбасадор во Шпанија од 1842. до 1846. Година. Неговите историски трудови ја вклучуваат и биграфијата на Џорџ Вашингтон, Оливер Голдсмит и пратеникот Мухамед. Како прв американски меѓународно најпродаван автор, Ирвинг се залагал за пишувањето како професија, така што се заложил за зајакнување на аконот за заштита на американски писатели и кршењето на авторските права. Во своето дело “Mahomet and His Successors” (Мухамед и неговите следбеници) во 1849. година, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Неговите (Мухамедовите) интелектуални особини се несомнено извонредни. Имал брзо разбирање, добро помнење, моќна имгинација и инвентивен гениј.“²³²

Потоа додава:

„Од неговата екстремна чистота и употребата на парфеми и слаткомирисни масла за коса, најверојатно настанала неговата сладост

²³¹ 228 Anti Semitism: A Practical Manual; www.outlookindia.com/article.aspx?222699

²³² Irving Washington, Mahomet and His Successors, The Co-operative publication society, Inc. New York and London 1849, стр. 233-234.

и мил мирис,²³³ кое неговите ученици го сметале за вродено и чудесно.^{“234}

Потоа наведува:

„Бил праведен во приватните пресуди. Подеднакво се однесувал кон пријателите и туѓинците, сиромашните и богатите, силните и слабите и бил сакан од обичниот народ поради љубезноста со која ги дочекувал и ги слушал нивните жалби.“²³⁵

Потоа напишал:

„Неговите воени триумфи не разбудиле во него гордост, ниту вообразеност, како што ќе беше случај да биле причините себични. Во време на неговата најголема моќ, ја задржал својата едноставност во пристапот и изгледот, како и во деновите на неволја. Бил толку далеку од влијанието на состојбата во која биле царевите што бил незадоволен доколку при влегувањето во собата ќе му било укажувано било какво необично почитување. Ако некогаш целел кон универзалната власт, тоа било владеењето на верата, а така и привремената власт која се зголемувала во неговите раце ја користел без никаква надменост, и не преземал никакви чекори да ја овековечи власта во својата фамилија.“²³⁶

Заклучува и вели:

„Дури и во својот смртен час, кога не е момент за мотиви на световна измама, тој сè уште ја дишел истата верска посветеност и истата верба во неговата пратеничка мисија. Последните зборови кои

²³³ Енес ибн Малик, нека е Бог задоволен со него, рекол: „Не сум допрел ниту свила, ниту кипарис понежни од допирот на дланката на Божјиот Пратеник, Божјиот мир над него. И не сум помирисал миск (парфем) ниту амбер со попрријатен мирис од мирисот на Божјиот Пратеник, Божјиот мир над него.“ (Муслим)

²³⁴ Irving Washington, Mahomet and His Successors, The Co-operative publication society, Inc. New York and London 1849, стр. 234.

²³⁵ Исто, стр. 235.

²³⁶ Исто, стр. 241-242.

биле на неговите усни давале убедување дека наскоро заминува во блажени дружења со пратениците кои отишле пред него.²³⁷

95

Вед Пракаш Упадхај (Dr Ved Prakash Upaddhay)

Индиски научник, универзитетски професор, истражувач и писател. По повеќегодишно истражување, во 1969. година ја објавил мошне интересната книга „Калки Аватар и Мухамед“. Имено, според хиндуското верување, хиндускиот свет очекува водач и лидер кој е наречен со името Калки Аватар (последниот Мудрец). Д-р Вед Пракаш тврди дека описот на Калки Аватар даден во светите хиндуски книги, укажува единствено на пратеникот Мухамед. Тој во својата книга на Хиндусите им порачува дека повеќе не треба да го чекаат доаѓањето на Калки Аватар, туку спремно, веднаш и радо треба да го прифатат пратеникот Мухамед како Калки Аватар. Книгата е преведена на многу светски јазици, а на англиски јазик е објавена под насловот “Muhammad in the Vedas and the Puranas” (Мухамед во Ведите и Пураните). Д-р Вед Пракаш во предговорот на својата книга, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Силната желба и амбиција да спроведам истражување за историските прашања секогаш биле во моето срце. Докажан е фактот дека Мухамед одговара на описот на последниот мудрец чие доаѓање е најавено во Ведите, Библијата и Будистичките списи. Моето срце поради тоа беше исполнето со инспирација дека вистината мора да биде објавена, иако тоа може да биде незгодно за некои луѓе.

²³⁷ Исто, стр. 243.

Не одам во корист на верската фанатичност. Не се осмелувам да ја отфрлам вистината без разлика на тоа од каде таа доаѓа. Ведите го најавиле Мудрецот кој ќе биде јавач на камила, кој ќе има два-наесет жени²³⁸ и чие име ќе биде Нарасхангса. Според моето мислење Нарасхангса упатува на личноста чие име ќе го има значењето Фалениот. На арапски Мухамед значи Фалениот. Според тоа, Нарасхангса и Мухамед се синоними. Во продолжение на книгата искрено настојував да ја откријам оваа вистина.^{“239}

96

Вејн Лавандар

(Prof. Dr. Wayne Lavender)

Пастор на Обединетата Методистичка црква, универзитетски професор, Извршен директор на Passing the Peace, организација чија мисија е да формира свет на мирот и правдата. Автор е на повеќе книги и добитник на повеќе награди и признанија. Откако американскиот пастор Тери Џонс објавил дека јавно ќе запали примероци од Куранот, пасторот Вејн Лавандер го кренал гласот против тој, како што го нарекол, „злосторство од омраза“. Во таа прилика, во авторскиот текст објавен во Common Ground News Service, напишал:

„Јас сум човек од верата. Бев дваесет и пет години христијански пастор во Обединетата Методистичка црква. Од длабоката посветеност на принципите на својата вера почувствував потреба да направам нешто, било што, како одговор на потенцијалниот злостор

²³⁸ Сопруги на пратеникот Мухамед и мајки на верниците: Хадида бинт Хувејлид, Севда бинт Зем’а, Аиша бинт Еби Бекр, Хафса бинт Омер, Зејнеб бинт Хузејме, Хинд бинт Еби Емеје (Уму Селеме), Зејнеб бинт Џахш, Џувејрија бинт Ел-Харис, Сафија бинт Хајиј, Ремла бинт Еби Суфјан, Мејмуна бинт Ел-Харис, Марија бинт Шем’ун

²³⁹ Dr. Ved Prakash Upadhyaya, Muhammad in the Vedas and the Purans, translated by Muhammad Alamgeer, introduction (вовед), A.S. Noordeen, Kyalalumpur, 1998.

од омраза кој имаат намера да го сторат од црквата Dove World Outreach Center во Гаинесвил, Флорида, на одинаесетти септември.

И покрај фактот дека властите во Гаинесвил одбиле да му дадат дозвола за настанот, велејќи дека не е дозволено отворено горење на книги во градот, Пасторот Тери Џонс ветил дека ќе ги запали примероците од Куранот на паркингот од неговата црква...

Додека протестите против горењето се интензивирале, за среќа пасторот Џонс се повлекол. Но, јас сè уште се прашувам што можам да направам за да им се спротивставам на таквата омраза и незнаење? (...)

Што би можел симболично да направам што може да помогне да се поништи омразата која била содржана во намерата за горење на примероците од Куранот и како би можел да помогнам да се изгради мир и разбирање преку верските традиции?

Одлучив за секој примерок од Куранот што оваа црква требала да го запали во име на мојот Бог да им испратам толку примероци од Куранот на црквите во САД за да бидат дел од црковните библиотеки, оти ми се чини дека во овој важен историски момент против таквата омраза единствено може да се бори преку чин на љубов и мир.

Во согласност со тоа, наравчав 50 примероци од Куранот, а кога ќе стигнат, ќе им ги поделам на присутните од свештенството на меѓуверската конференција за да можат тие да им ги однесат на своите конгрегации.

Дезинформациите за исламот и вадењето на куранските ајети од контекст станало загрижувачки тренд во САД. Интернетот се користи за ширење на лаги, полувистини и навредливи дезинформации и пораки на ормаза исполнети со анти-муслиманска и анти-исламска пропаганда. На ова мора да му се спротивставиме со пораките на вистината кои ќе доведат до мир и правда. Прашањето за

исламофобијата најдобро може да се реши со дополнително знаење и разбирања на Куранот.

Што може да направи поединецот? Ја би ве охрабрил да купите примерок од Куранот и да ѝ го врачите како подарок на вашата црква. Ако не можеме да ја зголемиме толеранцијата во САД и во нашиот свет, се плашам дека чекориме кон мошне насилна иднина.

Соочен со можноста некој да запали примерок од Светиот Куран, како христијански пастор одлучив да го посеам семето на љубовта и толеранцијата преку давање на примероци од Куранот на локалните цркви, каде тие не би служеле само како симболичен гест на мирот и толеранцијата, туку исто така можат да се читаат со цел за подобро разбирање.“

Текстот го завршил со констатацијата:

„...исламот е комплексна и динамична вера со корени во мислата, правдата и мирот.“²⁴⁰

Во еден друг авторски текст, Вејн Лавандер за муслиманите го напишал следното:

„Имав можност да присуствувам на богослужење во џамија, слушав преубав повик за молитва (езан) кој одекнуваше низ целиот град и набљудував додека муслиманите ги извршуваат своите дневни молитви. Немам никакво сомнение дека овие луѓе го спознале Бога, дека му се посветени на верскиот живот и на барањето мир“.²⁴¹

²⁴⁰ Wayne Lavender, Common Ground News Service (CGNews), 14. septembar, 2010.

²⁴¹ Wayne Lavender, Common Ground News Service (CGNews), 21. februar, 2012.

Вил Дурант

(William James Durant, 1885–1981)

Бил американски писател, историчар и филозоф. Предавал латински, француски, англиски и геометрија на Seton Hall Univerzitetu, South Orange, во Њу Џерси. Добитник е на Пулицеровата награда во 1968. година. Најпознат е по своето дело од единаесет тома “The Story of Civilization” (Историја на светската цивилизација). Во тоа свое дело, во IV том, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Ако судиме за големината според влијанието, тој (Мухамед) бил еден од дивовите на историјата. Тој на себе преземал да го подигне духовното и моралното ниво на народот... и успеал повеќе од било кој друг реформатор. Ретко кој така, во целост, го остварил својот сон. Тој ја постигнал својата цел преку религијата, не само затоа што самиот бил религиозен, туку затоа што никој друг не можел да ги покрене Арапите од неговото време.“

Потоа наведува:

„Никогаш ниеден реформатор не ги даночел поактивно богатите за да им помогне на сиромашните. Од секого се очекувало да остави нешто за сиромашните; а доколку некој умрел без тестамент (завештание) неговите наследници биле насочувани дел од наследството да го дадат во добротворни цели.“²⁴²

²⁴² Исто, стр. 180.

Вилфред Кантвел Смит (Wilfred Cantwell smith, 1916–2000)

Бил канадски професор по компаративна религија кој од 1964. до 1973. година бил директор на Харвард Центарот за проучување на светските религии. Билтенот Харвард го опишал како еден од највлијателните личности во структурата во минатиот век. Во своето дело “Islam in Modern History” (Исламот во современата историја), за исламот напишал:

„Ова општество не е исклучиво; напротив, неговото добредојде на целиот свет е топло, дури и истрајно бидејќи упорно ги повикува другите да се приклучат кон овој највисок од сите потфати – на крајот да се исправи она што човекот дозволил да тргне по погрешен пат. Тоа не е бесмислено бидејќи се одвива со Божја поддршка и Божји благослов и водено е како Божја рака. Самиот Бог изрично ветил дека ќе биде со заедницата, да ја поддржува и води. Покрај тоа, законите што им се поверени и по примерот на кои тие се однесуваат се божански и вечни, објективно важечки; да се живее во усогласеност со нив значи да се живее во усогласеност со самата структура на универзумот. На овој начин исламот, кој отсекогаш постоел, во VII век влегол во историјата и ја започнал својата конечна и целосна мисија меѓу човештвото. Содржината на неговата (исламската) порака е Куранот на арапски јазик чијшто текст е прецизно сочуван, каде што таа се појавува во нејзината полнота, на јазик со кристална јасност и неспоредлива убавина.“²⁴³

²⁴³ Wilfred Cantwell Smith, Islam in Modern History, Oxford University press, Oxford 1957. стр. 15.

Вилиам Монтгомери Ват (William Montgomery Watt, 1909–2006)

Бил шкотски историчар и професор по арапски јазик и исламски студии на Универзитетот во Единбург. Монтгомери Ват бил еден од најистакнатите немуслимански толкувачи на исламот на Запад. Ја напишал биографијата на Пратеникот Мухамед во два дела: “Muhammad at Mecca” (Мухамед во Мека, во 1953. година) и “Muhammad at Medina” (Мухамед во Медина, во 1956. година). Во своето дело „Мухамед во Медина“, за пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Од сите светски великани никој не е толку оспоруван како Мухамед. Не е тешко да се согледа како дошло до ова. Со векови исламот е сметан за голем непријател на христијанството. Христијанството не било во директен контакт со било која сила која може да се спореди со силата на муслиманите. Византиското царство, откако ги загубило покраините во Сирија и Египет, било нападнато во Мала Азија, додека на Западна Европа ѝ се заканувала опасност која доаѓала преку Шпанија и Сицилија. Дури и пред крстоносците да се сосредоточат на протерувањето на Сарацените (Арапите) од Светата земја, средновековните воени пропаганди ја изградиле концепцијата на ‚големиот непријател‘. Во еден момент Мухамед го трансформирале во Махоунд – принцот на темнината. До единаесеттиот век претставите за исламот и муслиманите струјат низ крстоносните војски како лакрдии кои имале лошо влијание над нивниот морал. Крстоносците кои го очекувале најлошото од нивниот непријател, наишле на многу храбри витези меѓу муслиманите, а тоа ги исполнило со недоверба кон авторитетите на својата вера. Било по-

требно решавање на ваквите ситуации, така што Петар Преподобниот²⁴⁴ започнал процес на ширење на попрецизни информации за Мухамед и неговата вера. Од тогаш е постигнато доста, а особено во последните два века или малку повеќе од тоа, иако и понатаму опстанале многу од старите предрасуди.

Во современиот свет каде што има поблиски контакти помеѓу христијаните и муслиманите од кога и да е порано, неопходно е двете страни да постигнат објективен поглед на карактерот на Мухамед. (...) Целта на оваа дискусија е да се работи на пообјективен став во однос на моралните критики наследени од средниот век. Постојат три главни работи. За Мухамед тврдат дека бил неискрен, сензуален и подмолен.

Тврдењето за неискреност и измама е жестоко нападнато од Томас Карлајл пред повеќе од сто години, и од тогаш е сè повеќе оспорувано со научни мислења, иако понекогаш сè уште се јавува. Екстремна форма на гледиште била дека Мухамед не верувал во своите објави и дека во никој случај не ги добивал „надвор од себе“, туку дека намерно ги составувал, а потоа ги објавувал на таков начин за да ги измами луѓето да го следат, добивајќи така моќ за да ги задоволи своите амбиции. Таквото гледиште е неверојатно. Пред сè, тоа не дава задоволувачко објаснување за подготвеноста на Мухамед да ги издржи тешкотиите во своите денови во Мека, ниту почитта која ја стекнал кај луѓето со голема интелигенција и честит карактер, и неговиот успех во основањето на светска религија која произвела луѓе со несомнена светост. Овие прашања можат единствено да се сфатат и на задоволувачки начин да се објаснат со претпоставка

²⁴⁴ Петар Преподобниот (Peter the Venerable), бил првиот христијански свештеник, подоцна светец, кој е познат по залагањето за повторно преиспитување на односот на Црквата кон исламот. Бил заговорник на проучувањето на исламот врз основа на исламските извори, а не врз основа на оние извори кои се производ на хиперактивната имажинација на христијанските писатели. Во 1142. година Петар отпатувал во исламска Шпанија за да ги преземе наредените преводи на исламската литература, кое некои научни кругови го опишуваат како важно збиднување во интелектуалната историја на Европа.

дека Мухамед бил искрен, односно дека искрено верувал дека она што ние сега го знаеме како Куран не било производ на неговиот ум, туку дека му дошло од Бога и дека било вистина.²⁴⁵

Заклучува и вели:

„Колку повеќе некој размислува за биографијата на Мухамед и за историјата на раниот ислам, толку повеќе е зачуден од бескрајноста на неговото достигнување. Околностите го прикажале небаре имал можности што малкумина ги имале, но човекот бил целосно усогласен со тогашното време. Да не постоела неговата дарба како пророк, државник и администратор, а покрај тоа и неговата верба во Бога и цврстото верување дека Бог го испратил, битното поглавје во историјата на човештвото ќе останало незапишано. Се надевам дека оваа студија на неговиот живот може да придонесе за нова проценка и почитување на едниот од најголемите синови на Адам.“²⁴⁶

100

Вилиам Мур

(William Muir, 1819–1905)

Бил шкотски ориенталист. Студирал право на два универзитета: Единбург и Глазгов. Во 1865. година станал минитер за надворешни работи на Индиската влада. Во 1867. година е одликуван со индиската титула Заповедник Витез (К.Ц.С.И.). Во 1868. година станал гувернер на Северозападната провинција на Индија. Бил претседател на Кралското азиско здружение и ректор на Униерзитетот Единбург до своето пензионирање во 1903. година. Напишал голем број

²⁴⁵ William Montgomery Watt, Muhammad at Medina, Oxford University Press, 1981. стр. 324-325.

²⁴⁶ Исто, стр. 335.

на книги и студии, меѓу кои и „Животот на Веровесникот и историја на исламот“. Ова дело е печатено во четири тома, а доживеало бројни изданија. Меѓу неговите дела исто така се наоѓаат и: „Аналите на халифатот“, „Извори на исламот“, „Мамелучката држава во Египет“, а објавил и студија за куранското признавање на објавите кои им дошле на поранешните пратеници, и голем број значајни прилози од областа на литературата. Во својата книга “The life of Mohammad from original sources” (Животот на Мухамед од оригинални извори), за Куранот напишал:

„Веројатно на светот не постои ниту една друга книга која дваесет века (во времето на овој цитат), останала со толку чист (изворен) текст.“²⁴⁷

За пратеникот Мухамед, Божјиот мир над него, напишал:

„Тоа што силно ја потврдува искреноста на Мухамед е тоа што најраните конвертити во исламот биле не само честити луѓе, туку и негови блиски пријатели и членови на семејството кои биле добро запознати со неговиот приватен живот и кои не можеле да најдат отстапувања кои во помала или поголема мера морале да се најдат помеѓу неговото делување во јавноста и животот во домот, под услов да бил измамник.“²⁴⁸

Потоа напишал:

„Исклучително е значајна и љубезноста и почитувањето со кои Мухамед ги третираше дури и неговите безначајни следбеници. Скромноста и љубезноста, трпеливоста и великодушноста, се проткале во неговото однесување, со што ја стекнал наклоноста на сите околу себе. Не сакал да вели „не“, и доколку не бил во можност да задоволи некого што барал нешто, би замолчил... Поседувал ретка способност да прави секој поединец во негово друштво да мисли

²⁴⁷ Sir William Muir, The life of Mohammad from original sources, Edinburgh: John Grant, 1923. стр. 22-23.

²⁴⁸ Исто, стр. 55.

дека му е омилен гост. Кога би сретнал било кого, со одушевување и срдечно би го фатил за раката. Нежно сочувствувал со ожалостените и загрозените. Бил нежен кон малите деца, не би се притеснувал да им се обрати, со поздравот за мир, на оние што се играле. Ја делел својата храна со другите, дури и во време на немаштија, и грижливо се стремел кон личната безбедност на сите околу него. Љубезното и добронамерно расположение било проткаено во сите илустрации на неговиот карактер.^{“249}

Заклучува и вели:

„Мухамед и Куранот, авторот на исламот и инструментот со кој е постигнат успех, се теми вредни за сериозно внимание на човештвото. Доколку воопшто сум успеал да придонесам во формирањето на исправен суд за нив, многуге часови проучување, без потешкотии, од заносно хоби обезбедија богата награда.“²⁵⁰

²⁴⁹ Исто, стр. 512.

²⁵⁰ Исто, стр. 523.

Заклучок

Колку и да се трудат луѓето со зборови да ја опишат убавината на исламот, исламот е уште поубав и повозвишен. А како да не биде, кога знаеме дека исламот е совршена и комплетна вера, со која Славениот и Возвишениот Бог е задоволен.

Возвишениот вели: „Денес верата ваша ви ја усовршив и благодатта Своја спрема вас ја надополнив и задоволен Сум исламот да ви биде вера.“²⁵¹

На крајот, ќе се обидам да дадам објаснување зошто толку различно се сфаќа исламот: на една страна, во цитираните изрази на стоте светски великани, исклучителни зборови; на друга страна имаме потполна спротивност, толку навреди, измислици, пропаганди, војни²⁵² и сите останати средства со кои се обидува да се запре иднината, и самиот феномен на ширењето на исламот во светот. Со таа цел, ќе го наведам она што го напишал Џол Ричардсон (Joel Richardson), американски патувачки христијански мисионер, инаку автор на повеќе исламофобични книги, во својата книга “Will Islam Be Our Future?” (Дали исламот ќе биде нашата иднина?):

„Најјасната причина за проучување и разбирање на исламот, а посебно на исламската теологија, е прилично едноставна бидејќи исламот е иднината. Да, добро прочитавте: исламот е иднината. Ако сегашните трендови не се променат драматично, исламот за мошне кратко ќе го претекне христијанството за титулата најголема светска религија. Имено, според повеќето статистички податоци тоа

²⁵¹ Превод на значењето на Куранот, Ел-Маида, 3.

²⁵² „Отсекогаш сум сметал дека е грешка што не велат дека војната во Ирак е, всушност, војна против експанзијата на исламот.“ James Schall, професор на Georgetown Универзитетот <http://www.presstv.ir/detail/2013/01/04/281692/war-on-terror-actually-aimed-atislam/>

може да се случи за помалку од дваесет години. А мнозината од оние што ја читаат оваа книга ќе го доживеат тоа. Исламот е најбрзо растечка религија во светот, расте со четири пати побрза стапка од христијанството.

Во моментот оние што го практикуваат исламот сочинуваат околу една петина од светската популација. „Ако се продолжи трендот, половина од сите родени деца ќе бидат во муслимански семејства до 2055. година“. Пред нашите очи се случува нешто драматично и револуционерно, а повеќето западни христијани не се свесни за тоа. Целта на ова поглавје е да ги информира читателите за брзот раст на исламот. Сликата што е прикажана може да изненади некои луѓе. Некои можат да бидат збунети. Некои можеби и ќе го негираат тоа, но тоа е вистината и потребно е тоа да се каже. Дури и самиот по себе, растот и ширењето на исламот е силен повик за буђење на сите христијани.

Не само што исламот е најбрзо растечката религија во светот, туку таа е тоа и во САД, Канада и Европа. Годишната стапка на растот на исламот во САД е околу 4%, но има и јаки причини да се верува дека можеби во изминатите неколку години пораснала на дури 8%. Секоја година, десетици илјади Американци преминуваат на ислам. Пред 2001. година, повеќето извештаи наведувале дека бројот е приближно 25.000 американски конвертити годишно. Ова можеби не звучи како многу, но оваа година (2014 – Заб. на прев.), според некои муслимански свештеници од Америка, бројката е четирикратно зголемена од 11. септември 2001. година. Од 11. Септември бројот на американските конвертити се зголемил.

Во статија на британското списание The Times од Лондон, од 7. јануари 2002. година, само четири месеци по 11. септември прочитавме: „Постојат непобитни докази за зголемување на преминувањето во ислам од 11. септември, не само во Велика Британија, туку и ширум Европа и Америка.

Но, тука е вториот аспект на овие бројки: повеќе од 80% од тие американски конвертити во исламот се израснати во христијанската црква. Ако поголемите бројки за конверзија се точни, тоа значи дека дури 60.000 Американци кои се исраснати во христијански домови годишно се преобраќаат во ислам.²⁵³

По податоците кои ги изнел Џол Ричардсон, станува јасно зашто исламот е изложен на толку напади од повеќето немуслиманите. Бидејќи, токму во овој момент, додека го читате ова, исламот, кој е најмладата светска религија, станува вера со најмногу припадници во светот. Овој факт е многу добро познат, така што и официјален Ватикан во 2008. година објавил дека исламот станал најголемата религија во светот.²⁵⁴ Иако муслиманите денес поминуваат низ тежок период кој е најмногу последица на нивното, во ова време, слабо придржување кон исламот, иднината на исламот е сигурна бидејќи исламот е иднината!

Божјото ветување е вистина:

„Тој го прати Пратеникот Свој со упатството и вистинската вера, за да ја издигне над сите вери, дури и да не им е по волја на многубошците.“²⁵⁵

Иако можеби ни изгледа дека денес облаците се надвиснале над исламскиот народ, заканувајќи дека ќе го совладаат, треба да се знае дека од своето појавување (иако некогаш муслиманите слабее) исламската вера непрестано зајакнувала и ги освојувала човечките

²⁵³ Joel Richardson, Will Islam Be Our Future? A Study of Biblical and Islamic Eschatology, Part One: Chapter 1. <http://radicaltruth.net/uploads/pubs/WillIslamBeOurFuture.pdf>

²⁵⁴ „За прв пат во историјата веќе не сме на врвот: муслиманите нè претекнаа“, рекол монсињорот Виторио Форменти во интервјуто за ватиканското списание L'Osservatore Romano. <https://www.theguardian.com/world/2008/mar/31/religion> (Заб. на прев.)

²⁵⁵ Превод на значењето на Куранот, Ет Теуба, 33.

срца, дури и на оние кои се бореле против неа. Да се сетиме на Халид ибн Велид²⁵⁶ кој се борел против исламот и муслиманите, за потоа да стане муслиман и стане Сејфулах (прев. Божја сабја), како што го нарекол Пратеникот, Божјиот мир над него. Да се сетиме на примерот на Монголите кои во 1258. година по влегувањето во Багдад, тогашната престолнина на исламското владеење, на сверски начин ликвидирале 800.000 муслимани за 40 дена; сакале да го уништат исламот, но потоа станале муслимани. Да се потсетиме на денешните примери: холандскиот политичар и пратеник во Холандскиот парламент, Арноуд ван Дорн (Arnoud van Doorn), член на екстремно десничарската Слободарска партија и дистрибутер на анти-исламскиот филм „Фитна“, кој поттикнат од антиисламскиот став на својата партија одлучил самиот да ја дознае вистината за исламот, за потоа да стане муслиман. Тука е и случајот на швајцарскиот политичар Даниел Штрајх (Daniel Streich) кој се воздигнал до слава со кампањата против изградбата на џамии и минариња во Швајцарија, кој сеел семе на гнев и презир кон исламот, кој го проучувал Куранот бидејќи сакал да му зададе тешки удари на исламот, но исходот бил сосема поинаков – Даниел Штрајх станал муслиман кога искрено го проучил исламот. И навистина, вакви примери има толку многу што доколку би ги набројувале би станале тема за себе.

На крајот на краиштата, муслиманите треба да ја подигнат главата горе и треба да бидат горди што вера им е совршениот ислам. Мора да бидат горди што света книга им е величествениот Куран. И треба да бидат горди зошто се следбеници на најдобриот човек кој некогаш чекорел по лицето на земјата – Мухамед, Божјиот мир над него.

Целта ми беше, како муслиманите, така и немуслиманите, а пред сè сите оние кои воспитно, образовно, општествено, медиски или

²⁵⁶ Следбеник на Божјиот пратеник, војсководец познат по својата блескава воена тактика и јунаштво. Халид без сомнение бил најголемиот гениј кој историјата го забележала. До својата смрт, никогаш не изгубил ниту една битка.

верски израснале со погрешна слика за исламот, на оние на кои исламот им е претставен како негативен, да им обезбедам објективни и непристрасни информации за исламот, и со тоа да ги поттикнам на додатно сознавање и проучување на исламската вера, Божјата книга Куранот и животот на последниот Божји пратеник Мухамед, Божјиот мир над него. Доколку сум успеал во тоа – успехот доаѓа од Бога, а доколку во нешто сум погрешил – тоа е од мене и од проклетниот ѓавол.

Господару мој, прифати го ова дело и направи го искрено и тешко на вагата на моите добри дела на Судниот ден, а ти си од милостивите Најмилостивиот. Амин!

Самир Биќиќ

Бело Поле, Црна Гора, 2014. год.

Содржина:

| | |
|------------------------------|----|
| Ален С. Малер | 13 |
| Алфонс де Ламартин | 15 |
| Алфред Гулам | 16 |
| Алфред В. Мартин | 18 |
| А. Ј. Тојнби | 20 |
| Ана Бизант | 22 |
| Анџелика Нојвирт | 25 |
| Артур Глун Ленард | 27 |
| Артур Ј. Арбери | 29 |
| Сер Артур Н. Воластон | 30 |
| А.С. Пушкин | 32 |
| Р. Босворт Смит | 33 |
| К.Х. Бекер | 35 |
| Чарлс Р. Вотсон | 36 |
| Дејвид Џорџ Хогарт | 37 |
| Димитриј Смирнов | 38 |
| Џеред М. Дајмонд | 39 |
| Џавахарлал Нехру | 40 |
| Д-р Џо Леиг Симпсон | 41 |
| Џон Давенпорт | 42 |
| Џон Хенри Харен | 43 |
| Џон Л. Еспозито | 44 |
| Џон Медовс Родвел | 47 |
| Д-р Џон Вилиам Дрејпер | 48 |
| Џорџ Марголиет | 49 |
| Џорџ А. Л. Сартон | 50 |
| Е. Денисон Рос | 51 |
| Едмунд Бурке | 53 |

| | |
|------------------------------|----|
| Едвард Гибон..... | 53 |
| Едвард Монте..... | 54 |
| Елезар бен Тседака..... | 56 |
| Емануел Кант..... | 57 |
| Емил Дерменгем..... | 59 |
| Д-р Е. Маршал Џонсон..... | 60 |
| Филип К. Хити..... | 61 |
| Фјодор И. Тјутчев..... | 62 |
| Фредерик Хамилтон..... | 63 |
| Д-р Френсис Ј. Стаингас..... | 64 |
| Годфри Хигинс..... | 64 |
| Д-р Густав Веил..... | 66 |
| Хамилтон А. Р. Гиб..... | 68 |
| Д-р Хари Гејлорд Дорман..... | 69 |
| Хартвиг Хершфелд..... | 70 |
| Хелмут Х. В. Шмит..... | 71 |
| Д-р Хенри Стубе..... | 72 |
| Х. Г. Велс..... | 73 |
| Х. М. Хајндман..... | 74 |
| Иван А. Буњин..... | 75 |
| Ј. Г. Р. Форлонг..... | 76 |
| Ј. Х. Денисон..... | 77 |
| Ј. Ј. Сондерс..... | 79 |
| Јохан Волфганг Гете..... | 80 |
| Јурген Тоденхофер..... | 84 |
| Д-р Јошихиде Козаи..... | 85 |
| Карен Армстронг..... | 86 |
| Карл В. Ернст..... | 88 |
| Карли Фиорина..... | 89 |
| Кејв Сидни..... | 90 |

| | |
|---|-----|
| Д-р Кеит Л. Мур..... | 91 |
| Кофи Анан | 93 |
| Крег М. Консидајн..... | 94 |
| К. С. Рамакришна Рао | 96 |
| Лаура Вециа Ваглиери | 98 |
| Лев Николаевич Толстој..... | 100 |
| Лесли Хејзлтон..... | 104 |
| Махатма Ганди..... | 105 |
| Мајкл Х. Харт | 106 |
| Мајкл Ф. Мур..... | 108 |
| Марк Вестон | 109 |
| М. Н. Рој | 111 |
| Морис Бикај..... | 113 |
| Наполеон Бонапарта | 115 |
| Новак Килибарда | 118 |
| Оливер Лиман..... | 119 |
| Папа Фрањо | 120 |
| Папа Јован Павле II..... | 121 |
| Патријарх Михаил III..... | 122 |
| Патријарх Партениус III од Александрија | 123 |
| Пол В. Харисон | 124 |
| Принц Чарлс од Велс..... | 125 |
| Прингл Кенеди..... | 127 |
| Рави Шанкар..... | 128 |
| Рејнолд Алин Николсон | 129 |
| Ром Ландау..... | 130 |
| Саројини Наиду..... | 132 |
| С. П. Скот | 133 |
| Стенли Лејн-Пул..... | 134 |
| Шмули Ботич..... | 135 |

| | |
|-----------------------------|-----|
| Теодор Нолдеке | 136 |
| Томас Карлајл..... | 138 |
| Томас Валкер Арнолд..... | 141 |
| Т. В. Н. Персауд..... | 142 |
| Јури Авнери | 143 |
| Вашингтон Ирвинг | 144 |
| Вед Пракаш Упадхај..... | 146 |
| Вејн Лавандар..... | 147 |
| Вил Дурант..... | 150 |
| Вилфред Кантвел Смит..... | 151 |
| Вилиам Монтгомери Ват | 152 |
| Вилиам Мур..... | 154 |

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

28(100)

БИКИЌ, Самир

Стоте светски великани за исламот : (Куранот, пратеникот Мухамед и муслиманите) / Самир Бикиќ ; [преведе од босански д-р. Фатмир А. Ковачи]. - Скопје : Здружение на граѓани Давет, 2019. - 166 стр. ; 21 см

Превод на делото: 100 svjetskih velikana o islamu : (o Kuranu, o poslaniku Muhammedu i muslimanima) / Samir Bikić

ISBN 978-608-4874-02-7

а) Познати личности - Свет - Ислам

COBISS.MK-ID 110649610